

Programmabegroting 2019

Voorwoord

Voor u ligt de Programmabegroting 2019 van de gemeente Wijchen. Dit boekwerk is het vervolg op de Kaderbrief 2019, die de gemeenteraad in juli 2018 heeft behandeld. In deze Programmabegroting is het Coalitieakkoord 2018-2022 beleidsmatig en financieel uitgewerkt voor 2019. Verder geeft de begroting een financiële doorkijk voor het meerjarenperspectief 2020-2022.

Deze Programmabegroting bestaat uit diverse onderdelen. In de samenvatting kunt u in één oogopslag het totaalbeeld zien van de begroting. We geven antwoord op drie vragen; Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat gaat dit kosten? In de paragrafen beschrijven we de programma overstijgende onderwerpen. Vervolgens kunt u in de Financiële begroting de uitgangspunten en het meerjarenperspectief terug vinden.

Nieuw jasje en opbouw

De nieuwe collegeperiode hebben we aangegrepen om de begroting in een nieuw jasje te steken. Dit is niet alleen terug te zien in de lay-out. Ook de opbouw en indeling zijn anders.

➤ **Eén boekwerk**

De afgelopen jaren boden wij de begroting altijd aan in twee aparte boekwerken: 1) de Programmabegroting op bestaand beleid. en 2) het boekwerk ADSD met daarin de ontwikkelingen op het gebied van de beleidsuitgangspunten, het meerjarenperspectief en de te treffen maatregelen. Nu hebben we deze boekwerken gecombineerd tot één integraal geheel: de Programmabegroting 2019.

➤ **Nieuwe programma-indeling**

Ook hebben we ervoor gekozen de landelijke programma indeling van de Commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Een gemeenteraad mag hiervan afwijken. Maar om goed te kunnen vergelijken met andere gemeenten zoals Druten hebben we voor de landelijke indeling gekozen.

➤ **Speerpunten**

We hebben in de verschillende programma's de speerpunten opgenomen uit het Coalitieakkoord 2018-2022. Hierbij geven we aan wat we in 2019 concreet aan activiteiten van plan zijn. Bij de jaarrekening 2019 gaan we vervolgens het gevoerde beleid verantwoorden. Naast de speerpunten uit het coalitie akkoord zijn speerpunten uitgewerkt voor de financieel gewichtige thema's. Onderscheid is gemaakt in thema's uit het coalitieakkoord (rode pijlen) en de financiële thema's (blauwe pijlen).

➤ **Paragrafen**

In de paragrafen hebben we de verplichte paragrafen opgenomen. Daarnaast hebben we een aparte paragraaf uitgewerkt voor het onderwerp Duurzaamheid. Omdat dit onderwerp de programma's overstijgt hebben we een samenvatting gemaakt van de verschillende duurzaamheidsaspecten binnen de gemeentelijke begroting.

➤ **Financiële begroting**

In het onderdeel "financiële begroting" hebben we de financiële uitgangspunten gedefinieerd en het meerjarenperspectief gepresenteerd. Met de begroting 2018 als vertrekpunt kunt u lezen hoe het meerjarig begrotingssaldo tot stand is gekomen.

➤ **Subsidieplafonds**

We hebben ervoor gekozen eventuele subsidieplafonds niet meer verspreid in de begroting te beschrijven. In de bijlage subsidieplafonds ziet u alle subsidieplafonds bij elkaar staan.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Inleiding	7
Samenvatting	9
PROGRAMMA'S	11
0 Bestuur en ondersteuning	12
1 Veiligheid	18
2 Verkeer en vervoer	21
3 Economie	26
4 Onderwijs	31
5 Sport, cultuur en recreatie	35
6 Sociaal domein	40
7 Volksgezondheid en milieu	52
8 Wonen en bouwen	57
PARAGRAFEN	63
Paragraaf 1: Overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten	64
Paragraaf 2: Duurzaamheid	66
Paragraaf 3: Lokale heffingen	72
Paragraaf 4: Weerstandsvermogen	85
Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen	94
Paragraaf 6: Financiëring	101
Paragraaf 7: Bedrijfsvoering	107
Paragraaf 8: Verbonden partijen	109
Paragraaf 9: Grondbeleid	119
Financiële Begroting	122
Uitgangspunten	123
Meerjarenramingen	124
Provinciaal toezicht	127
MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)	128
Overzicht van baten en lasten per programma	129
Overzicht van incidentele baten en lasten per programma	131
Totaaloverzicht taakveldenraming (x € 1.000)	133
Geprognosticeerde Balans (x € 1.000)	135
Indicatoren	136
Berekening EMU saldo Wijchen	138
BIJLAGEN	139

Bijlage 1. Risicomatrix.....	140
Bijlage 2. Investeringslijst	141
Bijlage 3. Onderhoudsplanning vastgoed 2019	142
Bijlage 4. Algemene Reserve.....	143
Bijlage 5. Verloop overzicht reserves en voorzieningen.....	144
Bijlage 6. Budgetruimte en extra inkomsten.....	146
Bijlage 7. Uitzettingen onontkoombaar	147
Bijlage 8. Nieuw beleid	151
Bijlage 9. (Nog) niet opgenomen nieuw beleid.....	154
Bijlage 10. Incidenteel perspectief (exclusief bouwgrond)	155
Bijlage 11. Overzicht lasten WDW per Taakveld.....	156
Bijlage 12. Subsidieplafonds	157

Inleiding

In april heeft het nieuwe college zijn coalitieakkoord "Iedereen doet mee" gepresenteerd. In het akkoord heeft het college zijn ambities verwoord voor de periode 2018-2022. In de basis wil het college de koers van de afgelopen periode vasthouden. Kort gezegd betekent dit dat Wijchen een financieel gezonde gemeente blijft met een hoog voorzieningen niveau tegen beperkte lasten. Dit alles vanuit een inclusieve visie waarbij inwoners, instellingen en bedrijven worden uitgenodigd om samen ambities te realiseren. Meer concreet heeft het college de nodige ambities bepaald voor de komende periode. Een aantal van die ambities is vertaald in deze begroting. Daarnaast benoemt het college een aantal ambitieuze projecten dat in voorbereiding is. Projecten die hun concretere financiële vertaalslag krijgen op een later moment in deze collegeperiode.

Begroting 2019: structureel sluitend

De begroting is structureel sluitend voor het gehele meerjarenperspectief. Vooral door een groeiende algemene uitkering zien we het begrotingssaldo oplopen in de komende vier jaar. Ook gaan we ervan uit dat het ingezette beleid op de decentralisaties financieel effect laat zien, waardoor de kosten vanaf 2021 gelijke tred houden met de rijksbijdrage. Op basis van het huidige in- en uitstroombeleid zien we de kosten op de uitkeringen teruglopen. Deze ontwikkelingen blijven we nauwlettend monitoren.

Bij het toevoegen van nieuw beleid is het uitgangspunt voor het college: het op peil houden van de voorzieningen en het verder bouwen aan de toekomst van Wijchen. Daarnaast mag de gemiddelde lastendruk voor de inwoners niet meer dan trendmatig stijgen. Tenzij de inwoners daarvoor ook extra dienstverlening krijgen.

Begroting 2019: opdrogende incidentele inkomsten

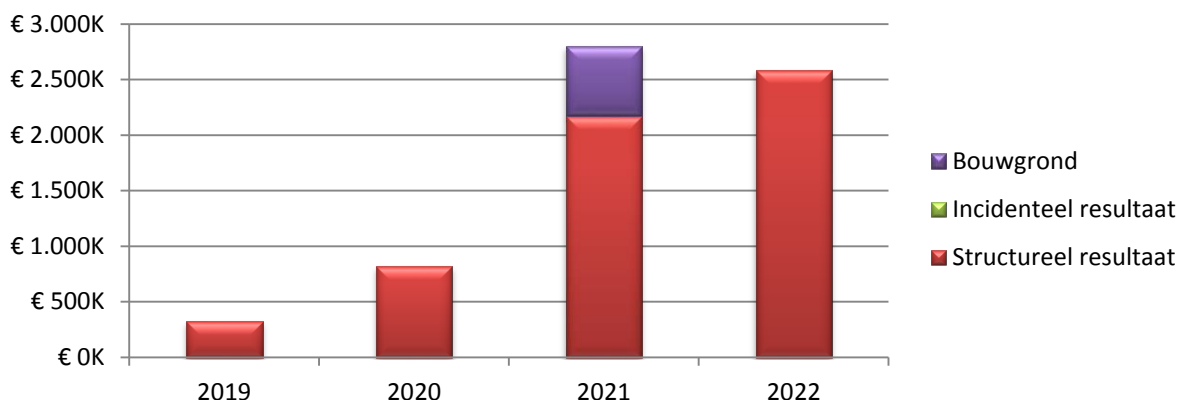
De doelstelling van het begrotingsproces is te komen tot een sluitend structureel perspectief. Dit niet alleen vanuit gezond financieel beleid en beheer, maar ook om onder repressief toezicht van de provincie te blijven. Wat dat betreft is ook dit begrotingsproces een voortzetting van het solide financiële beleid van de afgelopen jaren.

We constateren wel dat de algemene reserve onder druk staat. De eerste twee jaar van het meerjarenperspectief is het saldo van de algemene reserve naar verwachting lager dan de gewenste ondergrens op basis van het risicoprofiel. Aanvulling van de algemene reserve gebeurt nog in beperkte zin vanuit winstnemingen Bijsterhuizen. Ook de bouwgrondexploitaties brengen de komende jaren niet veel geld op. Met het voorliggende perspectief is de algemene reserve vanaf 2021 weer op het gewenste niveau.

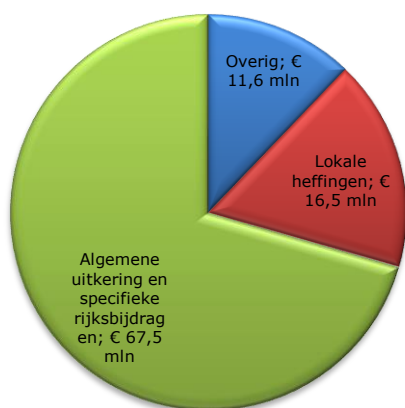

Samenvatting

We bieden u een begroting aan die structureel sluitend is en de ruimte biedt onze ambities te kunnen blijven realiseren. In onderstaande tabel geven we de opbouw van het totale resultaat meerjarig aan. Hierin valt op dat het resultaat vooral uit structurele middelen voortkomt.

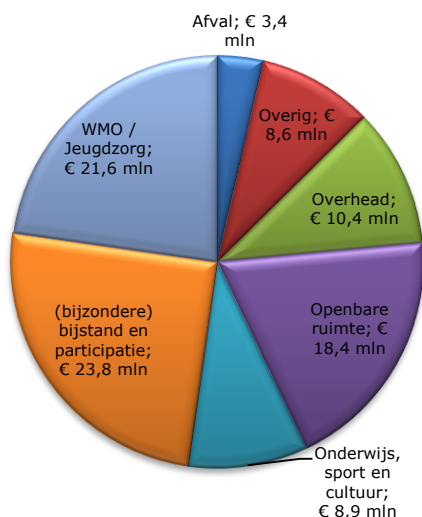

Waar komt ons geld vandaan?

De inkomsten halen we vooral uit de algemene uitkering en specifieke uitkeringen, zoals de BUIG uitkering voor de bijstandsuitkeringen. Daarnaast ontvangen wij als gemeente middelen uit de lokale heffingen zoals de OZB, riool en reinigingsheffing. Onze andere inkomsten komen bijvoorbeeld uit de verkoop van paspoorten en rijbewijzen. Ook halen we inkomsten uit eigen bijdragen voor zorg of sport. De verhuur of verkoop van vastgoed en grondexploitaties zorgen ook voor inkomsten.

Waar geven we ons geld aan uit?

Het grootste deel van onze gemeentelijke uitgaven gaan naar het sociaal domein (WMO en jeugdzorg en de (aanpak) van de werkloosheid). Vanaf 2019 maken we nieuw beleid vrij voor onder andere duurzaamheid (€ 200k), renovatieplan tennisverenigingen en regionale projecten. Daarbij is er ruimte voor extra formatie binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen.

Ontwikkeling structureel perspectief:

In onderstaande tabel presenteren we de ontwikkeling van het structureel perspectief ten opzichte van de begroting 2018. Bij de onderwerpen geven we aan waar u de onderbouwing kunt terugvinden in deze begroting.

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2018 (x € 1.000.)	2019	2020	2021	2022
Begroting 2018	-370	-302	1.010	625
Decembercirculaire 2017 (17 12725)	10	58	94	94
Startpositie 2019 t/m 2022	-360	-244	1.104	719
Effect kosten verdeeelstaat (onder andere effect tarieven)	199	115	117	141
Wet BUIG (6.15)	393	440	-293	-200
Decentralisaties (6.16)	0	0	202	310
WMO Klassiek (6.17)	15	-130	17	55
Gemeenschappelijke regelingen (paragraaf 8)	-316	-314	-336	-360
Gemeentefonds (0.7)	845	2.020	2.725	3.549
Bouwleges (8.4)	0	45	45	45
Prijscompensatie	-74	-407	-618	-881
Kapitaallasten	17	5	-18	-26
Rente (paragraaf 6 financiering)	81	32	-1	16
Onroerende Zaak Belasting (Paragraaf 3 lokale heffingen)	163	183	178	180
Inkrimpingen (bijlage 6)	257	140	143	146
Uitzettingen (bijlage 7)	-278	-302	-306	-326
Nieuw Beleid (bijlage 8)	-616	-766	-786	-786
TOTAAL BEGROTING 2019 structureel	326	817	2.173	2.582

PROGRAMMA'S

0 Bestuur en ondersteuning

Algemeen

Het Programma Bestuur en ondersteuning bestaat uit de volgende taakvelden:

0.1 Bestuur; de vergoedingen voor de raad, het college en de regionale/bestuurlijke samenwerking.

0.2 Burgerzaken; Het verstrekken van rijbewijzen, paspoorten, bevolkingsregister en de kosten voor de verkiezingen en straatnaamgeving.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden; beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen.

0.4 Overhead; alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

0.5 Treasury; Tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury functie zoals financiering, beleggingen, dividenden etc. waaronder dividend nutsbedrijven.

Algemene dekkingsmiddelen:

0.6 Belastingen; hieronder valt een aantal taakvelden zoals OZB woningen en niet-woningen en de overige belastingen zoals de honden-, precario- en reclamebelasting.

0.7 Algemene uitkering; hieronder valt de uitkering uit het gemeentefonds.

0.8 Overige baten en lasten; hieronder vallen de niet nader gespecificeerde posten zoals stelposten en taakstellingen.

0.9 Vennootschapsbelasting.

0.10 Mutaties met reserves.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Algemeen

0.1	Dienstverlening
0.2	Kasteel
0.3	Partner in de regio
0.4	Informatieveiligheid en privacy
0.5	Financieel beleid
0.6	Bestuurlijke samenwerking
0.7	Algemene uitkering

Speerpunten

0.1 Dienstverlening

Onze belangrijkste taak vinden wij onze dienstverlening. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties willen wij deze elke dag vernieuwen en verbeteren. Wij staan midden in de samenleving. Dat betekent onder meer dat wij onze dienstverlening dichterbij onze inwoners en anderen willen brengen. Duidelijkheid staat bij onze dienstverlening voorop. Daarom schrijven wij brieven, rapporten en voorstellen in duidelijke taal.

Wij zetten in op moderne ICT. Dat betekent onder andere meer digitale dienstverlening en meer gebruik van social media. Natuurlijk blijven we oog houden voor mensen die minder goed kunnen meegaan in deze ontwikkelingen. Als mensen niet tevreden zijn over onze dienstverlening, willen we dat proberen op te lossen. Lange bezwaarprocedures willen wij graag voorkomen. Daarom hechten we veel waarde aan professionele mediation (= samen eerst in gesprekken komen om de problemen op te lossen). Het ontwikkelen van goede mediationvaardigheden voor onze medewerkers vinden we dus belangrijk.

0.2 Kasteel

Ons kasteel in het centrum van Wijchen is belangrijk voor onze gemeente. Het kasteel - en het museum dat erin zit - zijn ten eerste belangrijk voor het toerisme. Verder is het kasteel een geliefde trouwlocatie. Daarnaast maken de gemeenteraad en andere organisaties gebruik er gebruik van als vergaderplek. Het kasteel heeft een opknapbeurt nodig zodat het klaar is voor de toekomst. Daarom maken we nu een renovatieplan. Wij willen ons er sterk voor maken dat er voldoende geld komt voor de renovatie. Zodat we snel kunnen starten met de werkzaamheden die nodig zijn.

0.3 Partners in de regio:

Wij geloven sterk in het bundelen en versterken van elkaars krachten door samen te werken met andere gemeenten. Deze tijd van grote en complexe opgaven voor gemeenten vraagt om samenwerking. Onder het motto 'alleen ga je sneller, samen kom je verder' willen wij een goede buur en goede partner zijn in de regio waar we deel van uitmaken.

0.4 Informatieveiligheid en privacy

Zowel onze inwoners als wij als gemeente werken tegenwoordig veel digitaal. Zij delen daarbij persoonlijke gegevens. Wij vinden het erg belangrijk dat we zorgvuldig met deze gegevens omgaan. Onze systemen moeten daarom veilig zijn. Bestand zijn bijvoorbeeld tegen misbruik en aanvallen van binnen en buiten. Informatieveiligheid en privacy zijn daarom belangrijke speerpunten van ons beleid in de komende periode. We willen mensen bovendien bewust maken van de noodzaak om veilig om te gaan met persoonlijke gegevens.

0.5 Financieel beleid

Het geld dat de gemeente uitgeeft is belastinggeld. Daarom willen we met dat geld zuinig, zinnig en transparant omgaan. Hoewel onze gemeente financieel gezond is moeten we alert zijn. De opdrogende inkomsten vanuit Bijsterhuizen en de verkoop van grond en vastgoed vragen van ons dat wij extra kritisch zijn ten aanzien van het gebruik van onze reserves. Wij zijn scherp op de uitgaven en zullen investeringen in de regel met structurele middelen afdekken.

0.6 Bestuurlijke samenwerking

Sinds 2018 zijn de gemeenten Druten en Wijchen ambtelijk gefuseerd. Onze ambtenaren werken in de Werkorganisatie Druten Wijchen voor twee gemeenten. Deze ambtelijke fusie draagt bij aan een betere dienstverlening voor de Wijchense en Drutense inwoners. De gemeentebesturen werken ook intensiever samen. Hierdoor worden Druten en

Wijchen bestuurlijk krachtige zelfstandige gemeenten en versterken zij hun strategische positie in en mét de regio. Voorwaarden voor het versterken van de bestuurskracht zijn het afstemmen van posities in de regio en een verdere beleidsharmonisatie.

0.7 Algemene uitkering

De opgenomen inkomsten uit het Gemeentefonds zijn ontleend aan de septembercirculaire 2018. In verband met de uitwerking van het coalitie akkoord Rutte III en het InterBestuurlijk Programma (IBP) is er dit jaar tevens een maartcirculaire verschenen. De maartcirculaire (18 015689) en meicirculaire (18 1 17251) zijn reeds in de gemeenteraad behandeld. Tegelijk met deze begroting ligt de beslisnota (18 21667) over de septembercirculaire voor in de raad. In onderstaande tabel presenteren we de uitkomsten van de septembercirculaire ten opzichte van de meicirculaire.

x € 1.000	2019	2020	2021	2022
Septembecirculaire 2018	56.821	58.430	59.784	61.208
Meicirculaire 2018	56.782	58.268	59.706	61.124
Mutatie	39	162	78	84
Taakmutaties	-75	-55	-34	-36
Mutatie vrij besteedbaar t.o.v. de meicirculaire	-36	107	44	48
Mutatie opgenomen in de kaderbrief	882	1.913	2.681	3.501

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

0.1 Dienstverlening

- We gaan door met het verbeteren en vernieuwen van onze dienstverlening.
- We schrijven in duidelijke taal.
- Wij ontwikkelen onze mediationvaardigheden verder.
- Uitvoering geven aan het Programma Dienstverlening. Dichter bij de klant en midden in de samenleving, Dat doen we met Projecten voor Click Call en Face, die ondersteund worden door projecten voor Innovatie, Houding en gedrag, en Monitoring.
- Intern aandacht blijven geven aan duidelijke taal (monitoren, inzet taalcoaches, trainingen).
- Het aanstellen van een interne mediator om zelf mediations te doen en om collega's te trainen in mediationvaardigheden.

0.2 Kasteel

- Wij willen het kasteel van Wijchen opknappen. We maken ons sterk voor het beschikbaar stellen van voldoende geld voor de renovatie.
- Bij positieve besluitvorming door de raad, wordt de subsidie formeel aangevraagd. Vervolgens kunnen we na subsidiebeschikking het plan verder gaan uitwerken. Eind 2019 kunnen we starten met de aanbesteding.

0.3 Partners in de regio

- Wij blijven voor grote maatschappelijke opgaven de samenwerking zoeken met partners in de regio.
- Duidelijkheid geven over de grip van de gemeenteraad op gemeenschappelijke regelingen in de uitwerking van de Nota Verbonden Partijen; Contacten versterken met organisaties en instellingen in de regio om toe te groeien naar een netwerkorganisatie.

0.4 Informatieveiligheid en privacy

- We zorgen voor een veilige verwerking van informatie en persoonsgegevens en maken inwoners bewust van het belang hiervan.
- Bewustwording door informatie verstrekking via internet, intranet, werkoverleggen. Inrichten informatieveiligheidsorganisatie, de rollen per vakgebied invullen en gemeente(n)breed borgen.

0.5 Financieel beleid

- Wij gaan zuinig en zinnig met onze financiën om en hanteren daarbij onze financiële uitgangspunten en maatregelen.
- We monitoren met rapportages de inkomsten en uitgaven van 2019 en handelen conform de financiële verordening. We presenteren voor het zomerreces de kaderbrief 2020 en bieden een integrale programmabegroting 2020 aan voorbesluitvorming in november. We komen met voorstellen om de P&C cyclus te harmoniseren met Druten.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
0.1	Bestuur	102	162	144	145	147
0.2	Burgerzaken	712	496	391	442	374
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	410	418	423	428	421
0.4	Overhead	906	651	656	625	619
0.5	Treasury	1.913	1.631	1.395	1.208	1.376
0.61	OZB woningen	4.884	5.125	5.242	5.345	5.458
0.62	OZB niet-woningen	2.931	2.978	3.023	3.069	3.116
0.64	Belastingen overig	398	397	405	419	430
	Algemene uitkering en					
0.7	Overige uitkeringen gemeentefonds	54.350	56.821	58.430	59.784	61.208
0.8	Overige baten en lasten	440	1.173	1.500	1.000	0
	TOTAAL BATEN	67.047	69.852	71.609	72.466	73.149
LASTEN						
0.1	Bestuur	2.207	2.384	2.426	2.468	2.504
0.2	Burgerzaken	826	737	590	623	612
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	834	840	851	861	872
0.4	Overhead	10.995	10.769	10.497	10.548	10.727
0.5	Treasury	355	293	229	202	403
0.61	OZB woningen	182	206	210	195	198
0.62	OZB niet-woningen	51	57	58	59	61
0.64	Belastingen overig	46	50	51	53	54
0.8	Overige baten en lasten	61	60	61	62	62
	TOTAAL LASTEN	15.557	15.397	14.973	15.071	15.492
Begroot resultaat baten en lasten		51.490	54.455	56.636	57.395	57.657
Inzet bestemmingsreserves		6.032	1.354	1.185	-715	269
Begroot resultaat		57.522	55.809	57.821	56.680	57.925

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

Afs.R: Gemeentekantoor	356	356	356	356
Afs.R: Gemeentewerf	27	27	27	27
Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	18	18	18	18
AR: Algemene Reserve	999	834	-958	20
BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	-150	0	0	0
BR: Wijchen21 informatievoorziening	91	100	0	0
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-68	-125	-127	-114
ER: Verkiezingen	67	-39	-39	-39
ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	13	13	7	0
Totaal inzet bestemmingsreserves	1.354	1185	-715	269

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
15 GR 022	Regionale samenwerking Wijchen - Druten
16 7A 245	Rapport Rekenkamercommissie onderzoek Evaluatie Belastingssamenwerking Munitax
16 7B 1635	Werkorganisatie Druten Wijchen
16 GR 026	Pilot Anders vergaderen
17 3 11171	Verordening Onroerende zaakbelasting 2018
17 3 11171	Verordening hondenbelasting 2018
17 3 11171	Verordening toeristenbelasting 2018
17 3 11171	Verordening reclamebelasting 2018
17 5 4044	Nota maatschappelijk vastgoed
17 7 11377	Prestatie-indicatoren Werkorganisatie Druten Wijchen
17 7 2953	Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden
17 7a 2645a	Voortzetten pilot anders vergaderen
18 1 17251	Meicirculaire
18 2 10628a	Programmabegroting 2018, versie december
18 2 18719	Kaderbrief Wijchen 2019
18 7 12817b	Programmabegroting Werkorganisatie Druten Wijchen 2018
18 7 18110	Jaarrekening Wijchen 2017
18 8 17914	Begroting GO regio Arnhem Nijmegen 2019

1 Veiligheid

Algemeen

Binnen het programma Veiligheid betrekken we de volgende taakvelden:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer; Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.

1.2 Openbare orde en veiligheid; Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid, zoals toezicht, wet BIBOB en AV.

1.1	Je veilig voelen

Speerpunten

1.1 Overlast en veiligheid

Wijchen is een relatief veilige gemeente. Om dit zo te houden en verder te verbeteren, werken we samen met inwoners aan preventie en veiligheid. We willen doorgaan met de Week van de Veiligheid. Dit is een goede manier om inwoners actief te betrekken bij dit onderwerp. Overlast komt helaas nog steeds te veel voor. Om die te voorkomen en terug te dringen zetten we in op meer en zichtbare handhaving op bedrijventerreinen en in de wijken. We maken meer geld vrij voor toezichthouders. Naast aandacht voor diefstal, geweld, overlast, veiligheidsbeleving en aangiftebereidheid, hebben we oog voor de actuele thema's ondermijning en cybercrime.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

1.1 Overlast en veiligheid

- Ter voorkoming van criminele activiteiten en overlast zullen we in overleg met belanghebbenden handhavend optreden op de bedrijventerreinen.
- De jaarlijkse Week van de Veiligheid draagt bij aan veiligheid op straat en bij mensen thuis. Deze zetten we voort.
- We evalueren in 2020 de inzet van camera's in het stationsgebied. Een positieve evaluatie kan leiden tot het permanent plaatsen van camera's.
- We blijven handhaven op de bedrijventerreinen, werken samen met veiligheidspartners om criminaliteit en ondermijning tegen te gaan en investeren in bewustwording van ondernemers op het gebied van ondermijning.
- We doen mee aan de jaarlijkse Week van de Veiligheid. Afhankelijk van de behoefte pakken we een thema op.
- We monitoren de incidenten op het station, voor een goede evaluatie. M.b.t. fietsen diefstal werken we nauw samen met de politie.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	8	8	8	8
1.2	Openbare orde en veiligheid	26	50	50	50	50
	TOTAAL BATEN	26	57	57	57	57
LASTEN						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.264	2.372	2.478	2.552	2.607
1.2	Openbare orde en veiligheid	679	676	684	655	664
	TOTAAL LASTEN	2.943	3.048	3.162	3.207	3.270
Begroot resultaat baten en lasten		-2.918	-2.991	-3.105	-3.150	-3.213
Inzet bestemmingsreserves		113	113	113	113	113
Begroot resultaat		-2.804	-2.878	-2.992	-3.037	-3.100

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

Afs.R: Brandweerkazerne	113	113	113	113
Totaal inzet bestemmingsreserves	113	113	113	113

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 AZ 211	Regionalisering brandweer (VRGZ)
15 AZ 078	Integraal veiligheidsplan Tweestromenland 2015-2018
18 1 13599	Brandweezorgplan basis brandweezorg
18 8 17422	Begroting VRGZ 2019

2 Verkeer en vervoer

Algemeen

Het Programma Verkeer en vervoer bestaat uit de volgende taakvelden:

2.1 Verkeer en vervoer; hiertoe behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur, zoals verkeersbeleid, de verlichting, aanleg, reconstructie en onderhoud van wegen en de gladheidsbestrijding.

2.2 Parkeren; parkeerbeleid en exploitatie parkeervoorzieningen.

2.5 Openbaar vervoer; hiertoe behoren taken op het gebied van openbaar vervoer en bijbehorende (omvangrijke) infrastructurele voorzieningen.

2.1	Mobiliteit in Wijchen
2.2	Veilig onderweg
2.3	Bermen buitengebied
2.4	Mobiliteit in de regio

Speerpunten

2.1 Mobiliteit in Wijchen

In 2018 starten we met het opstellen van een nieuw Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP). Belangrijke onderdelen hierin zijn: ruimte voor (e-) fietsers en het toenemende gebruik van elektrische auto's en de daarmee samenhangende vraagstukken als laadinfrastructuur. Ook zal hierin aandacht zijn voor het parkeren in Wijchen. Wij vinden dat het parkeren gratis moet blijven. Samen met de GR Bijsterhuizen en de regio bekijken we of we het parkeerprobleem op de bedrijventerreinen kunnen oplossen.

2.2 Veilig onderweg

Dagelijks zijn grote aantallen kinderen onderweg. Wij vinden het belangrijk dat dit duurzaam en veilig gebeurt. De maat van onze gemeente is heel geschikt voor lopen en fietsen. Wij willen lopen en fietsen dan ook stimuleren. Met een al aangekondigde campagne gaan we dit promoten.

2.3 Bermen buitengebied

Het is duur om de bermen in het buitengebied veiliger te maken. We houden daarom vast aan een gefaseerde aanpak waarbij werk met werk gemaakt wordt. We onderzoeken of het mogelijk is om in 2019 meer geld vrij te maken voor het veiliger maken van de bermen.

2.4 Mobiliteit in de regio

We blijven ons onverminderd inzetten voor het oplossen van de knelpunten op de snelwegen A50 en A326. Veel mensen staan op deze trajecten namelijk elke dag in de file. Dat probleem moet verholpen worden. Ook pleiten we voor een dubbel spoor op de spoorbrug bij Niftrik. Een dubbel spoor zorgt voor een veel betere verbinding met Brabant. Dit onderwerp blijven we onder de aandacht brengen van de betrokken overheden. Daarnaast zetten we ons in voor een goede busverbinding naar Grave. We onderzoeken de mogelijkheden samen met de gemeente Grave.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

2.1 Mobiliteit in Wijchen

- We ontwikkelen een visie op de toename van elektrisch vervoer.
- In 2019 wordt het integraal GVVP (gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan) vastgesteld en daar wordt dit onderdeel van.
- We vernieuwen het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan met aandacht voor (e-)fietsers en elektrisch vervoer.
- In 2019 wordt het integraal GVVP (gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan) vastgesteld en daar wordt dit onderdeel van.
- We onderzoeken of we het fietspad van Balgoij naar Batenburg kunnen doortrekken en hoe we dat betalen.
- Met de signalen van het CMW gaan we onderzoeken hoe we het fietsparkeren in het centrum van Wijchen kunnen verbeteren.
- Dit is aangemerkt als 'gewenst project'. Dit wordt niet in 2019, maar later in de coalitieperiode opgepakt.

2.2 Veilig onderweg

- We realiseren een campagne om lopen en fietsen onder schoolkinderen te stimuleren.
- Deze campagne is in 2018 opgestart en zal doorlopen in 2019. Voor 2018/2019 is de campagne "Lekker Anders Dag" in uitvoering. De scholen zijn samen met de organisatie aan zet om hier een succes van te maken.
- Wij willen sneller kunnen inspelen op knelpunten op het gebied van verkeer en wegmeubilair die inwoners aangeven. Daarom verhogen we in 2019 het structurele budget voor onderhoud van de openbare ruimte (IBOR).
- We verzamelen alle knelpunten, maken een afweging en gaan deze realiseren. Hierin nemen we in ieder geval de VRI Hoefsestraat - Hogeweg op om brommers beter te detecteren. Tevens voeren we onderzoek uit naar de oversteekvoorzieningen van de Randweg Noord en de fietsverbinding Ravensteinseweg. Met deze onderzoeken krijgen we een goed beeld van de uitvoeringskosten.

2.3 Bermen buitengebied

- We onderzoeken de mogelijkheid om meer geld vrij te maken voor veiliger bermen in het buitengebied.
- In 2019 pakken we de Wezelsedijk en een vervolg op Neerveld aan. We onderzoeken of we werken met werk kunnen maken. Bijvoorbeeld asfalt onderhoud in combinatie met inrichten naar 60km zone. Zodat de snelheid verminderd wordt en de bermen minder belast worden. Verder gaan we uitwegen op deze wegen verharderen zodat we passeerhaven kunnen maken. Door combineren van de diversen maatregelen kunnen we een betere openbare inrichting maken.

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

2.4 Mobiliteit in de regio

- We zetten ons in om de knelpunten op de snelwegen A50 en A326 op te lossen.
- We blijven de wegbeheerders en verantwoordelijken aanjagen om deze problematiek op het netvlies te houden. De gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid.
- We pleiten voor een volledig dubbel spoor op het spoortraject tussen Den Bosch en Zutphen.
- ProRail en NS zijn hierin de grootste spelers. Wij blijven pleiten bij de betrokkenen om dubbelspoor te realiseren. De gemeente heeft hier geen beslissingsbevoegdheid.
- Wij onderzoeken met de gemeente Grave of het mogelijk is een goede busverbinding te krijgen tussen Wijchen en Grave.
- De busmaatschappij gaat in het voorjaar een onderzoek uitvoeren of deze busverbinding kansrijk is.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
2.1	Verkeer en vervoer	62	71	71	71	71
2.5	Openbaar vervoer	6	6	6	6	6
	TOTAAL BATEN	68	77	77	77	77
LASTEN						
2.1	Verkeer en vervoer	6.949	6.445	6.463	6.396	6.486
2.2	Parkeren	149	183	187	190	194
2.5	Openbaar vervoer	36	36	36	36	37
	TOTAAL LASTEN	7.133	6.665	6.686	6.623	6.716
Begroot resultaat baten en lasten		-7.065	-6.587	-6.609	-6.546	-6.639
Inzet bestemmingsreserves		-48	-47	-48	-47	-50
Begroot resultaat		-7.113	-6.635	-6.656	-6.593	-6.689

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

BR: Buurtbus	3	3	3	0
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-50	-51	-50	-50
Totaal inzet bestemmingsreserves	-47	-48	-47	-50

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
14 2415	Baggerplan en watergangen 2014 - 2023
12 RZ 099	Procesvoorstel betaald parkeren (12 RZ 099)
15 RZ 045	Parkeeronderzoek centrum; (15 RZ 045 en vervolgonderzoek 16/2255)
15 RZ 047	Gemeentelijk Verkeer en VervoersPlan (GVVP)
16 1925	Parkeerbeleidsplan
16 RZ 110	Rapport Spoorse Doorsnijding

3 Economie

Algemeen

Het Programma Economie bestaat uit de volgende taakvelden:

3.1 Economische ontwikkeling; Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur; hiertoe behoren activiteiten gericht op fysieke condities scheppen voor alle vormen van bedrijvigheid.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen; Tot dit taakveld behoren de op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening van de gemeente.

3.4 Economische promotie; hiertoe behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente.

3.1	Snel internet in het buitengebied
3.2	Lokaal ondernemerschap
3.3	Toerisme
3.4	Vitale lokale economie
3.5	Plannen voor Wijchen Oost
3.6	Kansen voor het centrum
3.7	Startende ondernemers steunen

Speerpunten

3.1 Snel internet in het buitengebied

Het beschikken over snel internet is een onmisbaar onderdeel van leefbaarheid geworden. Snel internet in het buitengebied is voor inwoners, agrariërs en bedrijven daarom een must. Wij willen niet dat Wijchen daarin achterblijft. Voor snel internet maken wij ons sterk in de regio.

3.2 Lokaal ondernemerschap

Lokaal ondernemerschap willen we faciliteren en stimuleren. Dit doen we door ondernemers uit onze gemeente flexibele en vlotte dienstverlening te bieden. Een goede samenwerking tussen gemeente en lokale ondernemers kan leiden tot betere kansen op werk voor mensen die nu nog afhankelijk zijn van een uitkering. Daarom gaan we met lokale ondernemers en het Werkbedrijf na op welke manier de uitstroom uit de bijstand versneld en vergroot kan worden. Ook op andere gebieden zoeken wij graag de samenwerking op met onze ondernemers. Zo willen we hen - binnen bestaande mogelijkheden - meer kansen bieden bij onze inkoop en aanbesteding.

3.3 Toerisme

Wij willen onze gemeente nog aantrekkelijker maken voor toeristen. Dat doen we door wandel- en fietsroutes uit te breiden. Daarbij werken we samen met ondernemers uit de horeca en met ondernemers van culturele organisaties. We willen het dorpse karakter van Wijchen en de kernen koesteren en nog meer promoten. Een regionale aanpak is wat ons betreft de sleutel tot succes. We willen initiatieven uit het Rijk van Nijmegen verder verbinden met initiatieven uit het Land van Maas en Waal en Brabant.

3.4 Vitale lokale economie

Het bedrijfsleven is een belangrijke gesprekspartner voor ons. We hebben hetzelfde doel: een bloeiende economie in onze gemeente. We bespreken met dit netwerk zowel praktische als beleidsmatige zaken. Voorbeelden zijn een gezamenlijke aanpak van parkeeroverlast, verduurzaming van bedrijven, het aantrekken van personeel en het zorgen voor optimale bereikbaarheid.

3.5 Plannen voor Wijchen Oost

We gaan samen met de bedrijvenvereniging Wijchen Oost een visie en plannen maken voor de tweede revitalisering van bedrijventerrein Oost. Dit doen we om ervoor te zorgen dat het bedrijventerrein weer klaar is voor de toekomst. Het verbeteren van de parkeersituatie, handhaving op het bedrijventerrein, verduurzaming en een mogelijke herziening van het bestemmingsplan zijn hierbij belangrijke thema's.

3.6 Kansen voor het centrum

Wijchen heeft een mooi en levendig centrum met een belangrijke lokale en regionale functie. Samen met onze inwoners en de ondernemers kijken we hoe we het centrumgebied nog aantrekkelijker kunnen maken. En hoe we knelpunten kunnen oplossen en toekomstige knelpunten kunnen voorkomen.

3.7 Startende ondernemers steunen

Startende ondernemers ondersteunen wij door deel te nemen in het STARTUP project van RVN@ (een samenwerkingsverband in het Rijk van Nijmegen). Bij dit project geven ervaren ondernemers onder meer begeleiding en advies aan startende collega's. Ook laten zij de startende ondernemers kennismaken met hun netwerk.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

3.1 Snel internet in het buitengebied

- We maken ons sterk voor een snel besluit over en realisatie van snel internet in het buitengebied.
- In het regionaal overleg Arnhem-Nijmegen hebben de 18 gemeentes afgesproken zich gezamenlijk in te spannen om te komen tot de realisatie van breedband in onze buitengebieden. Twee bedrijven hebben aangegeven op korte termijn te willen investeren in de aanleg van breedband. Beide partijen geven aan in 2019 te willen starten met de graafwerkzaamheden. Zoals het er nu lijkt uit te zien is Wijchen in 2020 aan de beurt.

3.2 Lokaal ondernemerschap

- We intensiveren de samenwerking met lokale ondernemers en het Werkbedrijf om uitstroom uit de bijstand voor elkaar te krijgen.
- Er wordt in de regio gewerkt aan een strategisch arbeidsmarktbeleid. In 2019 moet dat de eerste vruchten afwerpen. Samen met het Maaswaal College en het bedrijfsleven in Wijchen helpen we om duidelijk te maken dat techniek een interessante studierichting is voor jongeren in het voortgezet onderwijs.
- Bij inkopen en aanbesteden bieden we - binnen bestaande mogelijkheden - lokale ondernemers meer kansen.
- In 2019 willen we een lokale aanbestedingslijst maken waarop lokale ondernemers inzicht krijgen in de inkopen die de gemeente doet.

3.3 Toerisme

- We breiden wandel- en fietsroutes uit. We doen dit samen met ondernemers uit de horeca en cultuur.
- In 2019 actualiseren we de nota toerisme. Hierin nemen we de recreatieve infrastructuur van wandel- en fietsroutes mee. We onderzoeken of er ontbrekende schakels zijn in het routenetwerk en wat er nodig is om de route gebonden buitenrecreatie in onze gemeente verder te versterken. We betrekken hierbij onze toeristische ondernemers, de Toeristische werkgroep Wijchen, RBT KAN en regio gemeenten.

3.4 Vitale lokale economie

- We versterken het netwerk tussen gemeente, bedrijventerreinen, bedrijvenverenigingen en het centrummanagement.
- In 2019 gaan we door met het intensiveren van de contacten en uitwisseling met bedrijven en ondernemers. Er wordt een bijeenkomst georganiseerd in de week van de veiligheid en op de dag van de ondernemer. De lopende overlegstructuren met ondernemers en vertegenwoordigende verenigingen zetten we voort. We maken ons daarnaast sterk voor de Ondernemers Awards 2019 en 2021.

3.5 Plannen voor Wijchen Oost

- We stellen samen met de bedrijvenvereniging een visie op voor de revitalisering van bedrijventerrein Wijchen Oost.
- In 2018 is er een begin gemaakt met het opstellen van een visie voor bedrijventerrein Wijchen Oost. In 2019 wordt deze visie afgerond en vastgesteld. Deze visie zal als basis dienen voor het nieuwe bestemmingsplan voor dit bedrijventerrein. Voor de overige opgaven die uit de visie voortkomen stellen we een uitvoeringsagenda op.

3.6 Kansen voor het centrum

- Samen met inwoners en ondernemers kijken we hoe we knelpunten in het centrum kunnen oplossen.
- In 2019 gaan we samen met het CMW (Centrummanagement Wijchen) werken aan de knelpuntenlijst.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	370	370	370	370	370
3.4	Economische promotie	249	227	227	227	227
	TOTAAL BATEN	620	597	597	597	597
LASTEN						
3.1	Economische ontwikkeling	388	344	344	338	338
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	99	105	106	108	109
3.4	Economische promotie	408	437	414	407	405
	TOTAAL LASTEN	894	886	864	852	851
	Begroot resultaat baten en lasten	-275	-289	-267	-255	-254
	Inzet bestemmingsreserves	10	-2	-3	-3	-3
	Begroot resultaat	-265	-291	-270	-258	-257

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

ER: Onderhoud Overige gebouwen	-2	-3	-3	-3
Totaal inzet bestemmingsreserves	-2	-3	-3	-3

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
14 AZ 023	Innovatiefonds MKB
15 AZ 124	Voortgang innovatiefonds MKB
15 AZ 131	Beleidsnotitie detailhandel
17 3 2856	Retailagenda Wijchen: stand van zaken uitvoeringsagenda
17 3 3458	Start economisch netwerk

4 Onderwijs

Algemeen

Het Programma Onderwijs bestaat uit de volgende taakvelden:

4.1 Openbaar basisonderwijs; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs, waaronder ook bewegingsonderwijs.

4.2 Onderwijshuisvesting; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs.

4.3 Onderwijsbeleid en leerling zaken; Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen, zoals leerlingenvervoer en peuterspeelzalen.

4.1	Scholen dichtbij
4.2	Minder laaggeletterdheid
4.3	Onderwijs biedt kansen
4.4	Passend onderwijs

Speerpunten

4.1 Onderwijs dichtbij

Wij vinden dat kinderen zoveel mogelijk in hun directe leefomgeving naar school moeten kunnen gaan. Onderwijs in onze dorpen vinden wij daarom belangrijk. De bouw van de multifunctionele accommodatie (MFA) in Batenburg start binnenkort. De mogelijkheden in Hart van Zuid worden onderzocht. Verder verkennen we met een aantal betrokken partijen de mogelijkheden van een brede school in Hernen.

4.2 Minder laaggeletterdheid

Er zijn ook in onze gemeente veel laaggeletterden. Dit zijn mensen die moeite hebben met lezen en schrijven. Laaggeletterdheid is een groot probleem. Het kan bijvoorbeeld het vinden van werk extra moeilijk maken. We zetten ons actief in om de laaggeletterdheid in onze gemeente te bestrijden. Daarom gaan we concrete acties op touw zetten om iets aan dit probleem te doen.

4.3 Onderwijs biedt kansen

Brede scholen zijn een goede en flexibele manier om te komen tot een goed aanbod. Een aanbod waar inwoners in een wijk of kern behoefte aan hebben. Verenigingen, opvang, onderwijs en welzijnswerk op één locatie zorgen voor een integraal aanbod. Het aanbod voor kinderen en ouders van 7.00 tot 19.00 uur zorgt voor flexibiliteit voor ouders. Een combinatiefunctionaris heeft als taak om onderwijs met sport of cultuur te verbinden. Door de inzet van combinatiefunctionarissen krijgen we een breed pakket van activiteiten op het gebied van sport, techniek en cultuur.

4.4 Passend onderwijs

Onderwijs dichtbij geldt ook voor kinderen die extra steun nodig hebben. We blijven de initiatieven dan ook steunen die nu gestart zijn op het gebied van passend onderwijs.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

4.1 Onderwijs dichtbij

- We onderzoeken de mogelijkheden van een brede school in Hernen.

4.2 Minder laaggeletterdheid

- We ondernemen concrete acties om laaggeletterdheid te bestrijden

In 2019 doen we

- De leefbaarheidsgroepen van Hernen en Bergharen bekijken met de scholen, of brede schoolactiviteiten verder uitgebreid, of beter op elkaar afgestemd kunnen worden.

- We ondernemen concrete acties:

- * samen met de regiogemeenten versterken we de regionale infrastructuur laaggeletterdheid met de Taalcoördinator. De taalcoördinator helpt bij het vinden van meer laaggeletterden bij de (belangrijkste) vindplaatsen, en zorgt ervoor dat matching van vraag en aanbod beter op elkaar afgestemd wordt. Hierdoor hopen we meer laaggeletterden te vinden die we sneller op het juiste taaltraject kunnen zetten.

- * We willen de taalmeter actief gaan toepassen om laaggeletterden te vinden.

- * We gaan door met duidelijke taal in de werkorganisatie WDW.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
4.2	Onderwijshuisvesting	223	223	223	223	224
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	41	41	41	41	41
	TOTAAL BATEN	264	264	265	265	265
LASTEN						
4.1	Openbaar basisonderwijs	267	275	277	278	279
4.2	Onderwijshuisvesting	2.124	2.240	1.995	1.980	1.900
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.348	1.342	1.315	1.317	1.319
	TOTAAL LASTEN	3.740	3.857	3.587	3.574	3.497
	Begroot resultaat baten en lasten	-3.476	-3.593	-3.323	-3.310	-3.232
	Inzet bestemmingsreserves	-45	108	44	43	-157
	Begroot resultaat	-3.521	-3.485	-3.279	-3.266	-3.389

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

ER: Onderhoud Overige gebouwen	-216	-217	-218	-222
ER: Onderwijshuisvesting	323	261	261	65
Totaal inzet bestemmingsreserves	108	44	43	-157

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
16 2773	Regionaal beleidsplan leerplicht 2015-2019 Onderhoudsoverdracht onderwijshuisvesting primair onderwijs <i>Opvang voor alle peuters!</i> Nota peuteropvang en voorschoolse educatie in Wijchen na de harmonisatie vanaf 2018.
16 4034	
17 4 5581	

5 Sport, cultuur en recreatie

Algemeen

Het Programma Sport, cultuur en recreatie bestaat uit de volgende taakvelden:

5.1 Sportbeleid en activering; Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport, waaronder de subsidies aan alle sportverenigingen.

5.2 Sportaccommodaties; Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening, zoals de gym- en sportzalen, het zwembad en de buitensport (RSA).

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie; Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel.

5.4 Musea; Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur, zoals het museum.

5.5 Cultureel erfgoed; Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed.

5.6 Media; Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers, zoals de Wijchense omroep en de bibliotheek.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie; Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie.

5.1	Natuurlijk en divers
5.2	Vitale verenigingen
5.3	Kunst
5.4	Goed zwembad!
5.5	Een goed bijgehouden buitenruimte

Speerpunten

5.1 Natuurlijk en divers

Wij vinden het belangrijk dat onze woonwijken en kernen liggen in een groene omgeving met voldoende ruimte. Dat betekent dat wij per gebied kijken welk onderhoud het meeste effect heeft. Verder kijken we goed naar de vlinders, de bijtjes en de bloempjes. Zodat onze manier van onderhoud de biodiversiteit gaat helpen. Het in stand houden van de groene buffers, bijvoorbeeld door herinrichting van parken, vinden wij ook belangrijk. Daarnaast brengen we bij de provincie het belang onder de aandacht van de ecologische verbindingzone Heumen-Horssen. We blijven ons inspannen voor een goede balans tussen natuur, economie en ruimtegebruik.

5.2 Vitale verenigingen

Wijchen heeft een rijk verenigingsleven. De meeste verenigingen in onze gemeente zijn vitaal en hun accommodaties liggen er goed bij. Wij denken dat sportvelden, kleedkamers en kantines voor meer dingen gebruikt kunnen worden dan alleen voor de eigen vereniging. Dit bredere gebruik willen we dus stimuleren. In 2018 komen we met een beleidsplan sportstimulering. Verder komen we met een renovatieplan voor de accommodaties van de tennisverenigingen.

5.3 Kunst

Kunst geeft kleur aan Wijchen. We gaan door met het huidige kunstbeleid en zorgen vanaf 2019 voor een jaarlijkse aanvulling van ons Kunstfonds. Dat fonds willen wij dus graag houden.

5.4 Goed zwembad

Zwembad De Meerval is een belangrijke voorziening in Wijchen. Dankzij het zwembad kunnen jong en oud zich op een gezonde en sportieve wijze vermaken. Het zwembad draagt dus bij aan een goed sportklimaat. Bovendien is het goed voor de recreatie. In de tweede helft van de collegeperiode ontwikkelen we een visie op een zwembad voor de toekomst. Dit doen we samen met onze inwoners en de verenigingen.

5.5 Een goed bijgehouden buitenruimte

Goed onderhoud is belangrijk. Anders ontstaat er een rommeltje en dat willen we niet. Als de buitenruimte goed is onderhouden levert dat een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij dat onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

5.1 Natuurlijk en divers

- We onderzoeken de mogelijkheid van het opwaarderen van de 'groene long' bij het Wijchense Meer tot recreatie- / natuurgebied van de kern Wijchen, het gebied van Lunen tot het Vormer.
- We stellen een visie op hoe we de 'groene long' willen opwaarderen. Daarin komen lopende en geplande ontwikkelingen, wensen, mogelijkheden en knelpunten voor een opwaardering aan de orde. Na vaststelling kan de visie stapsgewijs worden uitgevoerd.
- We zetten ons in voor een ecologische verbindingszone Heumen-Horssen onder voorwaarde dat de regio en de provincie financieel bijdragen.
- In 2018 is de restopgave voor afronding van de ecologische verbindingszone (EVZ) in beeld gebracht. Op basis daarvan zijn scenario's in een plan van aanpak opgesteld. In 2019 gaan we in overleg met de provincie als eerst verantwoordelijke. Ook gaan we in overleg met andere gebieds- partijen om concrete uitvoeringsafspraken te maken.

5.2 Vitale verenigingen

- We komen met een renovatieplan voor de sportaccommodaties van de tennisverenigingen in onze gemeente.
- Op 1 januari starten we met het renovatieplan inclusief tennisverenigingen. Dat betekent dat we als gemeente 2/3 van de renovatiekosten van de tennisbanen betalen en de verenigingen 1/3 gaan bijdragen.
- In 2018 komen we met een beleidsplan sportstimulering.
- De notitie sport en bewegen is in mei 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is verwoord wat de uitgangspunten en visie zijn van de gemeente op het gebied van sportstimulering.

5.3 Kunst

- We zetten het kunstfonds voort.
- Subsidieaanvragen voor activiteiten beelden kunst en kunsteducatie worden conform bestaand beleid behandeld.

5.4 Goed zwembad

- We maken een plan voor een toekomstbestendig zwembad. We presenteren dat in 2021.
- In 2020 plannen wij een startbijeenkomst om een toekomstperspectief te maken. De opbrengst van deze bijeenkomst is een koersdocument, waarin de raad de ambitie en doelstelling voor een zwembadvoorziening in Wijchen vastlegt. Hierin bepaalt de raad ook de vorm van burgerparticipatie. Het traject van startbijeenkomst tot en met de opening van een nieuw of gerenoveerd zwembad is al snel 5 jaar.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN					
5.2 Sportaccommodaties	416	423	429	435	440
5.5 Cultureel erfgoed	3	3	3	3	3
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	10	10	10	10	10
TOTAAL BATEN	428	435	442	447	453
LASTEN					
5.1 Sportbeleid en activering	355	373	378	383	387
5.2 Sportaccommodaties	2.490	2.305	2.303	2.322	2.305
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en					
5.3 cultuurparticipatie	417	407	422	409	424
5.4 Musea	281	279	278	282	286
5.5 Cultureel erfgoed	97	96	97	98	98
5.6 Media	768	764	776	789	803
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.858	3.060	3.067	3.130	3.181
TOTAAL LASTEN	7.266	7.284	7.321	7.412	7.484
Begroot resultaat baten en lasten	-6.838	-6.849	-6.879	-6.965	-7.031
Inzet bestemmingsreserves	-595	-496	-431	-435	-481
Begroot resultaat	-7.433	-7.345	-7.309	-7.400	-7.513

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	15	15	15	15
Afs.R: Centrale Sporthal	184	184	184	184
Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	27	27	27	27
Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	5	5	5	5
Afs.R: Sportzaal achterlo	2	2	2	2
BR: Renovaties Sportvelden	-313	-240	-240	-280
BR: Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	-5	-5	-5	-5
ER: Gymmaterialen	-36	-36	-36	-36
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-375	-382	-386	-393
Totaal inzet bestemmingsreserves	-496	-431	-435	-481

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 IZ 132	Renovatieplan Sportaccommodaties / RSA
13 IZ 155	Visie en Missie sociaal cultureel en educatief centrum 't Mozaïek
13 IZ 196	Beleidskader Investerings Buitensportaccommodaties
14 IZ 046	De bibliotheek van Wijchen. Lezen, leren en informeren voor iedereen. visie gemeente Wijchen op het bibliotheekwerk 2015-2019.
14 IZ 199	Uitvoeringsdocument muziekonderwijs.
16 4095	Speelruimtebeleid 2015-2025
16 IZ 121	Nota speelbeleid
16 IZ 123	Uitvoeringsprogramma Kunstparticipatie
18 4 15250	Notitie Sport en bewegen
18 4 666	Algemene subsidieverordening 2018

6 Sociaal domein

Algemeen

Het Programma Sociaal domein bestaat uit de volgende taakvelden:

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie, zoals dorp- en wijkcentra en leefbaarheidsgroepen.

6.2 Wijkteams; Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen (Lokale toegangspoort / Integraal Deskundige Toeleiding) gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en -dienstverlening).

6.3 Inkomensregelingen; Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen, zoals bijstandsverlening, het besluit bijstandsverlening zelfstandigen en de bijzondere bijstand.

6.4 Begeleide participatie; Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals de sociale werkvoorziening (voormalig BREED).

6.5 Arbeidsparticipatie; Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, die de MGR voor Wijchen uitvoert.

6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO; Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden, zoals de WMO woonvoorzieningen en WMO hulpmiddelen.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+; Tot dit taakveld behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking, zoals de huishoudelijke verzorging, dagbesteding en vervoersvoorzieningen.

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder begrepen jeugd en opvoedhulp, PGB jeugd en jeugd GGZ.

6.81 Geëscaleerde zorg 18+; Tot dit taakveld behoren alle opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals GGD veilig thuis.

6.82 Geëscaleerde zorg 18-; Tot dit taakveld behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals kinderschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

6.1	Leefbaarheid in de kernen
6.2	Gezonde en vitale samenleving
6.3	Meedoen op maat
6.4	Mensen met een beperking
6.5	Meedoen is maatwerk
6.6	Kindregeling
6.7	Doelgroepenvervoer
6.8	Zorg dichtbij
6.9	Oog voor preventie
6.10	Aandacht voor mantelzorg
6.11	Minder eenzaamheid
6.12	Verward gedrag
6.13	Wijchen gezonder
6.14	Alert op misbruik
6.15	BUIG
6.16	Jeugd / WMO
6.17	WMO klassiek

Speerpunten

6.1 Leefbaarheid in de kernen

Om de leefbaarheid te vergroten willen we woningbouwinitiatieven in de kernen (verder) op weg helpen. Onder andere door woningbouwplannen en ideeën zo goed mogelijk te ondersteunen. Onderwijs is belangrijk om de kleine kernen leefbaar te houden. We zetten de ingezette lijn van brede scholen in multifunctionele accommodaties voort. MFA Batenburg is hiervan een goed voorbeeld. We blijven de leefbaarheidsgroepen ondersteunen en we stimuleren het evalueren en verder ontwikkelen van de Dorpsontwikkelingsplannen.

6.2 Gezonde en vitale samenleving (i.p.v. senioren)

Wij worden met elkaar steeds ouder. Ook in onze gemeente neemt het aantal senioren de komende jaren verder toe. Wij willen senioren stimuleren om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven en actief te blijven meedoen in de samenleving. Senioren zijn van grote waarde voor onze samenleving. Wij kunnen hun kennis en ervaring uitstekend gebruiken. Wij ondersteunen daarom initiatieven die bijdragen aan een gezonde en vitale samenleving. Dit kunnen initiatieven zijn die zich richten op mensen met een beperking, maar ook op vitale senioren en jonge inwoners. Mooie voorbeelden hiervan zijn initiatieven van Bergharen-Hernen en van Wijchen Gezond. Wij stimuleren (sport)verenigingen om meer activiteiten voor senioren te ontplooiën (zoals Dynamic-tennis).

6.3 Meedoen op maat

Wij willen dat inwoners en organisaties actief meedoen met onze gemeentelijke projecten. In onze samenleving zit namelijk veel kennis en ervaring. Daarvoor gebruiken

wij de zogenaamde participatieladder. Per geval bekijken wij op welk moment wij inwoners en anderen het beste kunnen betrekken bij onze projecten. En welke werkvorm daarbij het beste past. Het ene moment is alleen informeren voldoende. Terwijl wij hen op een ander moment vragen te adviseren of zelf plannen te ontwikkelen. We willen het instrument van de participatieladder met volle energie inzetten.

6.4 Mensen met een beperking

Sinds 14 juli 2016 geldt in Nederland het VN-verdrag Handicap. Dit verdrag legt de rechten van mensen met een beperking vast op het gebied van arbeid, wonen, vervoer, onderwijs, zorg en vrijetijdsbesteding. Doel is om te voldoen aan de rechten uit het verdrag. Zodat mensen met een beperking volwaardig zijn opgenomen in de samenleving. Daarnaast streeft het verdrag een andere kijk na op mensen met een beperking. In deze collegeperiode willen we die gelijkwaardigheid in ons beleid vastleggen. Samen onze maatschappelijke partners starten we in 2019 met de Wijchense Inclusieagenda. In deze agenda staan acties om genoemde doelstellingen voor elkaar te krijgen.

6.5 Meedoen is maatwerk

Wat ons betreft is mensen aan het werk krijgen de beste vorm van armoedebeleid. Iedereen krijgt de kans om mee te doen en er moet voor iedereen een plan zijn. We zetten ons in om mensen aan werk te helpen. Dit is geen eenrichtingsverkeer. We verwachten dat iedereen verantwoordelijkheid neemt. De regeling tegenprestatie is een goede manier om de afstand naar betaald werk te verkleinen. Schulden spelen bij armoede vaak een rol. Het is belangrijk om op tijd te signaleren waar en wanneer dingen fout dreigen te gaan. Daarom spelen preventie en vroegsignalering bij schuldhelpverlening een belangrijke rol.

6.6 Kindregeling

De focus van het Wijchense armoedebeleid ligt op het ondersteunen van kinderen in gezinnen met lage inkomens. De kindregeling maakt het voor kinderen in arme gezinnen toch mogelijk dat zij een huiswerkcomputer kunnen krijgen of lid kunnen worden van een sportclub. Het in 2017 vastgestelde armoedebeleid wordt in 2018 geëvalueerd. We onderzoeken in dit kader de mogelijkheid om de inkomensgrens voor de kindregeling op te trekken naar 120%.

6.7 Doelgroepenvervoer

De kosten voor het vervoer van mensen met een beperking stijgen aanzienlijk. We komen met voorstellen om deze kosten te verminderen.

6.8 Zorg dichtbij

Wij stellen een goede kwaliteit van zorg en zorg op maat voor onze inwoners altijd voorop. Die zorg moet altijd beschikbaar zijn voor mensen die het nodig hebben. Samen met de professionals van welzijn en de zorgpartners van onze nieuwe zorgcorporatie 'Rondom Wijchen' nemen we de verantwoordelijkheid hiervoor en gaan we deze uitdaging graag aan. De afgelopen jaren hebben we de zorg dichtbij onze inwoners gebracht. De oprichting van onze sociale wijkteams was een succes en heeft hierbij geholpen. De toegang tot zorg is in onze gemeente laagdrempelig geworden. Dat willen we zo houden. De in gang gezette ontwikkeling met de oprichting van Rondom Wijchen heeft ruimte nodig om tot maximale ontwikkeling en innovatie te komen. De eigen kracht van inwoners en hun sociale omgeving zijn hierin belangrijke speerpunten. Het beschikbare budget is leidend. Daarbij hoort een tussentijdse monitoring, evaluatie en goede verantwoording van de inzet van de middelen en de bereikte resultaten.

6.9 Oog voor preventie

We versterken de zorgcorporatie Rondom Wijchen door wonen, inkomen en participatie met deze corporatie te verbinden. Op die manier kunnen we zorgen voor een totaalaanpak. Een voorbeeld is het opnemen van schuldhelpverleners in het sociaal

wijkteam. Hierdoor maken we maatwerkondersteuning van inwoners en hun huishouden mogelijk. We geven ook aandacht aan het voorkomen van problemen. En we sturen erop dat de zorg voor iedereen eenvoudig bereikbaar is.

6.10 Aandacht voor mantelzorg

Wij vinden dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig moeten zijn. Zelfredzaamheid en zelfregie zijn inmiddels ingeburgerde begrippen. Inwoners proberen hun problemen eerst zelf of met hun familie of bekenden op te lossen. Lukt dat niet, dan kunnen zij bij de professionele zorgverleners terecht voor ondersteuning. Om zelfredzaam te kunnen zijn is mantelzorg belangrijk. We zetten het huidige beleid voort om mantelzorgers te ondersteunen bij hun belangrijke taak. Bijvoorbeeld door met hen mee te denken in de sociale wijkteams.

6.11 Minder eenzaamheid

Wij vinden het voorkomen en verminderen van eenzaamheid bij onze inwoners een belangrijke opgave. Om eenzaamheid goed in beeld te brengen leggen we huisbezoeken af en leggen we contacten met het verenigingsleven. In 2019 komen wij met concrete voorstellen om de eenzaamheid in onze gemeente terug te dringen.

6.12 Mensen met verward gedrag

Het aantal meldingen en incidenten over mensen met verward gedrag neemt toe. Gemeenten en regio's moeten een lokale en goed werkende aanpak hebben voor deze groep inwoners. Wij pakken dit maatschappelijke probleem lokaal aan. Dat doen wij samen met onze zorg- en veiligheidspartners. Ook hier vinden wij dat er altijd sprake moet zijn van maatwerk. Een persoonsgerichte aanpak is dus van belang.

6.13 Wijchen gezonder

We willen onze inwoners stimuleren gezonder te leven. Mensen die behoren tot zogeheten risicogroepen willen we extra aandacht geven. Daarom ondersteunen we initiatieven uit de Wijchense samenleving. Een goed voorbeeld is het initiatief Wijchen Gezond. Het beschermen en verbeteren van de gezondheid is bovendien een belangrijk uitgangspunt in de nieuwe Omgevingswet. Deze wet treedt naar verwachting in 2021 in werking. Met die nieuwe wet houden wij rekening.

6.14 Alert op misbruik

Uitkeringen en regelingen van de gemeente zijn alleen bedoeld voor mensen en gezinnen die het écht nodig hebben. We gaan door met een gecoördineerde aanpak van opsporing en handhaving in de regio. We zijn dus alert op misbruik.

6.15 BUIG

De Wet BUIG bestaat uit een aantal regelingen, waarvan de WWB (Wet Werk en Bijstand) het grootste deel beslaat. Aan de inkomstenkant voor deze regelingen gaan we uit van het nader voorlopig budget 2018 (gepubliceerd door het ministerie SZW op 11 april 2018). De rijksinkomsten worden berekend via een objectief verdeelmodel, hierbij hanteert het Rijk het uitgangspunt dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Over de laatste vier jaar zien we echter dat gemeenten op macro gebied tekort zijn gekomen. Wijchen is daar geen uitzondering op. Op basis van de huidige ramingen nemen de tekorten wel af in het meerjarenperspectief, maar blijven nog steeds bestaan.

Aan de kostenkant gaan we uit van het aantal uitkeringen uit de rapportage t/m augustus 2018. Voor de jaren daarna is voor de instroom en de uitstroom een inschatting gemaakt op basis van een analyse die is gebaseerd op historische gegevens en verwachtingen.

Aantallen bijstandsontvangers.

	2019	2020	2021	2022
Stand 1 januari	718	703	688	673
Instroom	171	171	171	171
Uitstroom	-186	-186	-186	-186
Stand 31 december	703	688	673	658

Onderstaande tabel laat de effecten van de aantallen bijstandsontvangers zien in euro's, met de vergelijking naar de cijfers opgenomen in de Begroting 2018.

Resultaat BUIG, exclusief effect gemeentefonds.

x € 1.000	2019	2020	2021	2022
Rijksbijdrage Begroting 2018	10.055	10.383	10.805	10.958
Kosten BUIG Begroting 2018	11.716	11.988	10.811	10.958
Inzet maatregelen	-1.014	-1.354	0	0
Subtotaal	-647	-252	-6	0
Demping haalbaarheid maatregelen	507	677	0	0
Saldo BUIG Begroting 2018 (ADSD)	-1.154	-929	-6	0
Opbrengsten BUIG Begroting 2019	10.301	10.299	10.297	10.295
Kosten BUIG Begroting 2019	11.063	10.789	10.597	10.503
Saldo BUIG Begroting 2019	-762	-490	-300	-208
Mutatie	392	439	-294	-208
Mutatie opgenomen in de Kaderbrief	449	382	-510	-386

De verbeteringen in het perspectief ten opzichte van de begroting 2018 zijn het resultaat van positievere in- en uitstroomgegevens. Voor de Rijksbijdrage is op dit moment geen actuelere informatie beschikbaar dan bij de Kaderbrief beschikbaar was. Er is in de begroting 2019 vooralsnog geen taakstelling opgenomen, waar dat in de begroting 2018 wel het geval was. Met het huidige in- en uitstroombeleid verwachten we een daling van het tekort op BUIG.

6.16 Decentralisaties

Het beleid op financieel gebied wat vorig jaar is ingezet met de start van Rndom Wijchen, is om in 2021 neutraal uit te komen met de rijksmiddelen. Het grootste gedeelte van de geraamde kosten decentralisaties gaat via een subsidie naar Rndom Wijchen, die als beleid heeft om na de transitie van decentralisaties de transformatie te volbrengen. De rijksmiddelen laten een stijging van ruim één miljoen zien in deze begrotingsperiode. Door de beleidskaders te vertalen naar geschatte afname van zorg en dit in geld om te zetten, verwachten we dat we in 2021 nog niet uitkomen met de uitkering van het Rijk. Hierdoor is met de huidige inschatting een taakstelling nodig in 2021. Deze taakstelling bedraagt € 282k.

Bij de berekening van de cijfers hebben we rekening gehouden met:

- Beleidsmatige uitgangspunten zoals verschuiving van individuele maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen en van specialistische naar reguliere hulp;
- De volumegroei in het aantal klanten;
- Een jaarlijkse indexering conform algemene uitgangspunten die we hanteren bij de begroting

Voor meer informatie verwijzen we naar de informatienota 18 20272.

Decentralisaties sociaal domein.

x € 1.000	2019	2020	2021	2022
Begroting 2018	13.599	13.369	13.183	13.183
Meicirculaire (inclusief index) kaderbrief	-3	343	665	1.093
Saldo bestaande begroting	13.596	13.712	13.848	14.276
Totale kosten WMO-Jeugd 2019-2022	14.408	14.113	13.928	13.967
Taakstelling 2D's	0	0	-282	0
Begroting 2019	14.408	14.113	13.646	13.967
Mutatie	-812	-400	202	310
Waarvan Structureel	0	0	202	310
Waarvan incidenteel	-812	-400	0	0
Mutatie opgenomen in de kaderbrief	0	0	0	0

Bovenstaand verloop betekent voor het structurele perspectief een verbetering vanaf 2021. Incidenteel worden extra middelen beschikbaar gesteld, totdat het ingezette beleid ertoe leidt dat de kosten gelijk lopen met de rijksmiddelen.

6.17 WMO klassiek

Binnen de WMO klassiek zijn de individuele voorzieningen opnieuw beoordeeld. We hebben voor de huishoudelijke hulp rekening gehouden met de gevolgen van de invoering van het abonnementstarief 'netflixtarief', met daarbij een aanzuigende werking voor een hogere afname van diensten, reële tarieven en indexaties.

Met name de inkomsten uit de eigen bijdragen moeten hierdoor fors naar beneden worden bijgesteld. Vanuit het Rijk is hiervoor een compensatie, maar die is niet volledig toereikend.

De uitzetting van de WMO vervoer is opgenomen onder de GR DRAN (zie hiervoor de paragraaf verbonden partijen).

Mutaties in budgetten WMO klassiek.

Omschrijving	2019	2020	2021	2022
Huishoudelijk Hulp in natura	-374	-327	-145	-106
WMO PGB	0	0	0	0
WMO vervoer	0	0	0	0
WMO woning	0	0	0	0
WMO hulpmiddelen	215	16	7	-1
Huishoudelijke Hulp in natura, eigen bijdrage	74	81	55	62
WMO Algemeen	100	100	100	100
Mutatie Programmabegroting 2019	15	-130	17	55
Mutatie opgenomen in de Kaderbrief 2019	-55	-277	-225	-258

Bovenstaande mutatie leidt tot een verslechtering in 2020 en voor de andere jaren van het meerjarenperspectief een verbetering.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

6.1 Leefbaarheid in de kernen

- We komen in 2018 met een voorstel om een buurtfonds in te richten om initiatieven op het gebied van leefbaarheid te ondersteunen.
- We ondersteunen de leefbaarheidsgroepen met een jaarlijkse waarderingssubsidie. We organiseren twee keer per jaar een gezamenlijke bijeenkomst voor alle leefbaarheidsgroepen en de wijk contactadviseur kan elke vergadering van een leefbaarheidsgroep bijwonen als dat gewenst is. Buurtfonds: als er duidelijkheid is over het budget voor het buurtfonds komt er een startnotitie met een procesvoorstel voor de uitwerking van het idee.

6.2 Gezonde en vitale samenleving

- Initiatieven en plannen die bijdragen aan gezondheid en een vitale gemeenschap steunen wij.
- Wij zijn blij met initiatieven van inwoners en nemen onze verantwoordelijkheid bij de ondersteuning, daar waar dat past. Ook organisaties in Wijchen, zoals MeerVoormekaar, leveren hierbij al jaren een belangrijke bijdrage. Ondersteuning kan plaatsvinden in diverse vormen: advisering, financieel en materieel. In 2019 continueren we deze aanpak.
- We stimuleren verenigingen om meer activiteiten voor ouderen te ontplooiën
- De vergrijzing in Wijchen neemt de komende jaren toe. Oudere inwoners hebben soms andere wensen ten aanzien van ontspanning en bewegen. Het is aan verenigingen om in te spelen op de vraag van inwoners. Desgewenst kunnen verenigingen gebruik maken van organisaties die hierop expertise hebben. Ons beleid geeft hiervoor alle ruimte. Waar nodig ondersteunen wij initiatieven.

6.3 Meedoen op maat

- Als er een wijkvereniging of -stichting voor Wijchen centrum wordt gerealiseerd, zijn wij bereid een accommodatie beschikbaar te stellen..
- Voor Hart van Zuid wordt gewerkt met participatieniveau 2: adviseren voor de routekaart. Voor de gebiedsvisie wordt samengewerkt met de stakeholders.
- Voor het burgerinitiatief Hernen/Leur Bergharen waar gewerkt wordt aan het toekomstbestendig maken van de leefbaarheid werken we samen.
- Ook met de leefbaarheidsgroepen wordt samengewerkt.

6.4 Mensen met een beperking

Samen met onze maatschappelijke partners

- We vinden het belangrijk om een

Wat gaan we doen

- starten we in 2019 met de Wijchense Inclusieagenda.

In 2019 doen we

Inclusieagenda te laten formuleren door en met een vertegenwoordiging van mensen met een beperking. Zo richten we onze aanpak op aandachtspunten die zij ervaren. Ook de prioritering van de aanpak wordt in nauw overleg bepaald. Het procesvoorstel om te komen tot een Inclusieagenda leggen wij in het najaar 2018 voor aan de raad.

6.5 Meedoen is maatwerk

- We evalueren het instrument van het opleggen van een tegenprestatie.
- In het plan "Wel-doen" is dit uitgewerkt. Het aannemen van een participatiecoach is door de invoering van de Werkorganisatie Druten Wijchen vertraagd. De participatiecoach is vanaf 1 september 2018 in dienst. Zij zal nauw samenwerken met diverse partijen als een van de schakels om mensen te activeren, te laten participeren en waar mogelijk door te stromen naar betaald werk. Na de zomer 2019 zullen wij de resultaten van deze inzet evalueren en bezien of aanpassing van het beleid gewenst is. De raad zal hierover worden geïnformeerd.
- We starten een project rondom preventie en vroegsignalering van schulden.
- We gaan een aantal projecten initiëren en initiatieven (verder) ontwikkelen. De belangrijkste zijn een op Wijchen afgestemde Vroeg erop af-methodiek, waarbij we in een zo vroeg mogelijk stadium huishoudens met een risico op financiële problemen in beeld brengen op basis van koppeling van data en daadwerkelijke signalen op huishoudens-niveau. We gaan outreachend hulp aanbieden en een aanpak ontwikkelen die minder vrijblijvend is. Verder willen wij samen met partners de financiële educatie en competenties van jongeren (8-18) verbeteren. Ook willen wij het project voor kwetsbare jongeren met schulden continueren.
- We zetten voor vroegsignalering van huurschulden in op het sluiten van een convenant met woningcorporaties dan wel op het actualiseren van het bestaande convenant.
- Samen met Talis gaan wij bekijken hoe wij in een zo vroeg mogelijk stadium huishoudens met een huurachterstand kunnen benaderen. We stemmen Interne werkprocessen op elkaar af. We intensiveren de samenwerking tussen de wijkcoaches van Talis, swt-medewerkers en schuldhulpverleners. Verder onderzoeken we de mogelijkheid van inhouding van vaste lasten op de uitkering voor inwoners met een hoog risico op financiële problemen.

6.6 Kindregeling

- We evalueren in 2018 het armoedebeluid. We nemen daarbij de mogelijkheid mee om de inkomensgrens voor de Kindregeling op te trekken naar 120%.
- Indien de raad daartoe besluit voeren we in 2019 aanpassingen door in de Kindregeling Wijchen. In 2020 evalueren we of de doorgevoerde wijzigingen de gewenste resultaten hebben opgeleverd. In 2019 evalueren we ook het gehele armoedebeluid. De integraliteit van onze werkwijze (o.a. samenwerking IDT, schuldhulpverlening) is een punt van aandacht.

6.7 Doelgroepenvervoer

- We komen met voorstellen om de kosten van doelgroepenvervoer terug te dringen.
- Enerzijds worden er door de BVO DRAN operationele zaken opgepakt binnen de huidige (beleids)kaders en contracten. Daarnaast gaan wij als gemeente afzonderlijk en in regioverband beleidsaanpassingen doorvoeren. In het voorjaar 2019 worden binnen de regio Arnhem-Nijmegen besluiten genomen over de verdere samenwerking in het kader van het doelgroepenvervoer. In 2018 is al een kilometerplafond van 2000 km per jaar ingevoerd. Vanaf augustus 2018 kunnen Wmo-pashouders voor vervoer binnen Wijchen op werkdagen alleen nog gebruik maken van opStap. In 2019 wordt gezien of dit uitgebreid kan worden naar het weekend. Verdere aanpassingen zoals het bevorderen van het gebruik van Brengflex, Ov-training, verfijning kilometerplafond zijn in ontwikkeling.

6.8 Zorg dichtbij

- We dragen zorg voor tussentijdse monitoring, evaluatie en goede verantwoording van de inzet van de middelen en de bereikte resultaten van het budget sociaal domein.
- Doorontwikkeling van de integrale deskundige toeleiding. Verder innovatie van het welzijn en zorgaanbod wat past bij de hoofddoelstellingen, preventiever en doelmatiger in de leefomgeving met zo veel mogelijk gebruik maken van de eigenkracht van de burger. Verder doorontwikkeling van de betrouwbaarheid en volledigheid van de monitor. Werken aan de doelstelling van vereenvoudiging en vermindering van de bureaucratie.

6.9 Oog voor preventie

- We laten schuldhelpverleners deel uitmaken van het Sociaal Wijkteam.
- Wij richten de blik op de toekomst en houden hiermee rekening met het toenemende belang van welzijn. De activiteiten voor 2019 zullen zich concentreren op zichtbaarheid, bereikbaarheid en vasthoudendheid. We nodigen mensen niet alleen meer uit, maar we gaan erop af. De schuldhelpverleners en de preventiemedewerker werken nauw samen met de professionals in het Sociaal Wijkteam. Dit doen ze door deel te nemen aan (afstemmings)overleggen en door bemensing van het financieel spreekuur (een laagdrempelige inloop in het Mozaïek waar inwoners met financiële vragen snel geholpen worden) te draaien in het Mozaïek. Eind 2018 wordt het financieel spreekuur geëvalueerd en vindt besluitvorming over uitbreiding naar Noorderlicht plaats.

6.10 Aandacht voor mantelzorg

- We ondersteunen mantelzorgers.
- Veel organisaties bieden in Wijchen mantelzorgondersteuning aan. MeerVoormekaar verbindt (als partner in Rndom Wijchen) op dit thema de diverse partners en initieert en faciliteert waar nodig. Zo wordt zowel in individueel als in groepsverband ondersteuning geboden die past bij de ondersteuningsvraag. Dit alles in nauw overleg met het Sociaal Wijkteam. Ook in 2019 kijken we samen met de partijen en inwoners of de mantelzorgondersteuning aansluit bij wat inwoners en professionals nodig hebben. Mantelzorgontvangers kunnen hun mantelzorger bedanken met een Mantelzorgwaardering (€ 150) die ze via het Sociaal Wijkteam kunnen aanvragen.

6.11 Minder eenzaamheid

- We doen in 2019 voorstellen om de eenzaamheid in Wijchen terug te brengen.
- In aansluiting op alle activiteiten die al plaatsvinden op dit thema (zoals de welzijnsbezoeken 75+) zal ook in 2019 MeerVoormekaar dit thema verder uitwerken, in samenwerking met partners in Wijchen. Hierbij vooral aandacht voor mensen die door eenzaamheid in een sociaal isolement dreigen te raken of zijn geraakt. Het beoogde resultaat is dat inwoners zich onderdeel blijven voelen van de samenleving en kunnen blijven meedoen.

6.12 Mensen met verward gedrag

- We maken vóór 1 oktober 2018 een plan van aanpak voor personen met verward gedrag.
- Wijchen sluit aan bij het regionaal programma 'Weer Thuis'. De GGD Gelderland-Zuid voert hiervoor een regionaal project uit. Op onderdelen is lokale uitwerking nodig waarvoor een lokale aanpak volgt. De aanpak van personen met verward gedrag heeft sterke samenhang met de decentralisatie van beschermd wonen. Beide thema's pakken we dan ook in samenhang met elkaar op.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	30	30	31	31	32
6.2	Wijkteams	1	1	1	1	1
6.3	Inkomensregelingen	10.367	10.697	10.695	10.693	10.691
6.5	Arbeidsparticipatie	0	0	0	0	0
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0	0	0
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	900	974	981	955	962
TOTAAL BATEN		11.298	11.703	11.708	11.680	11.686
LASTEN						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.514	2.511	2.793	2.797	2.799
6.2	Wijkteams	1.302	1.325	1.318	1.331	1.345
6.3	Inkomensregelingen	13.482	13.948	13.554	13.244	13.170
6.4	Begeleide participatie	5.016	5.067	4.826	4.538	4.225
6.5	Arbeidsparticipatie	2.181	1.507	1.441	1.415	1.747
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.827	2.331	2.747	2.890	3.093
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.309	7.872	8.017	8.103	8.261
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	8.115	8.424	7.934	7.310	7.424
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	390	391	398	405	413
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	368	369	379	388	396
TOTAAL LASTEN		43.503	43.744	43.407	42.422	42.872
Begroot resultaat baten en lasten		-32.206	-32.041	-31.699	-30.741	-31.187
Inzet bestemmingsreserves		564	-515	-494	-572	-585
Begroot resultaat		-31.642	-32.557	-32.193	-31.313	-31.771

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	9	9	9	9
Afs.R: Kulturhus Bergharen	42	42	42	42
Afs.R: MFA Huurlingsedam	11	11	11	11
Afs.R: Verduurzaming Mozaïek	23	23	23	23
BR: Eenmalige middelen	-25	25	25	25
BR: Implementatie Transitie WMO	15	0	0	0
BR: Integratie en participatie statushouders	2	2	2	2
ER: 2D's WMO-JEUGD	0	0	0	0
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-667	-680	-684	-696
ER: Uitvoering WMO beleidsplan	75	75	0	0
ER: WWB I-deel	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves	-515	-494	-572	-585

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 IZ 180	Beleidsnota "Kracht door verbinding", ontwikkelopgaven voor de transitie Jeugdzorg en AWBZ-taken
13 IZ 190	Transitiearrangement jeugd regio Nijmegen
14 AZ 003	Regionaal Werkbedrijf "sterke werkwoorden MGR"
14 IZ 035	Armoedebeleid
15 IZ 056	Langer zelfstandig wonen met dementie
15 IZ 075	Uitvoering Huishoudelijke Hulp Toelage
15 IZ 091	Taakstelling hulp bij het huishouden 2016
15 RZ 080	Uitgangspunten voor regionale aanbesteding doelgroepenvervoer
16 3947	Beleidsplan schuldhulpverlening 2016-2020
16 438	Vrijwilligerswerk en makelaarsfunctie
16 IZ 127	Wonen en zorg in de gemeente Wijchen
16 IZ 134	Beleidsplan Wmo-Jeugd-Gezondheid 2016-2019
16 IZ 139	Visie op werk en inkomen
17 5 3898	Invoering populatie gebonden bekostiging
18 3 16378	Begroting MGR 2019
18 3 8268	Beleid participatie en re-integratie
18 5 12162a	Verordening maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp
18 8 16358	Begroting GGD 2019
18 8 16967	Begroting BVO DRAN 2019

7 Volksgezondheid en milieu

Algemeen

Het Programma Volksgezondheid en milieu bestaat uit de volgende taakvelden:

7.1 Volksgezondheid; Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen, zoals de GGD, schoollogopedie en lokaal gezondheidsbeleid.

7.2 Riolering; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding.

7.3 Afval; Tot dit taakveld behoren de inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval.

7.4 Milieubeheer; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu waaronder klimaatbeleid, waterbeleid, milieubeleid, MARN (Milieu en Afval Regio Nijmegen) en geluidsonderzoek.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging. Op dit moment heeft Wijchen hier geen financiële rol in.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Algemeen

7.1	Duurzaamheid: stimuleren en samenwerken

Speerpunten

7.1 Duurzaamheid: stimuleren en samenwerken

Wij willen verder werken aan een duurzame gemeente. Op dit punt hebben wij stevige ambities. Energieneutraal Wijchen 2040 en het in fases verminderen van het gebruik van aardgas zijn hierbij onze opgaven. Maar Wijchen is geen eiland. Dat betekent dat we gelijk op willen gaan met ontwikkelingen bij andere overheden, ontwikkelingen in onze samenleving en in de techniek. De opgave is aanzienlijk en de beschikbare middelen vragen om een slimme inzet. Wij moedigen daarom initiatieven aan en werken samen met anderen aan duurzaamheid. Die anderen zijn inwoners, maatschappelijke partners in de regio, het bedrijfsleven, de provincie en Rijkswaterstaat. Onze eigen gebouwen willen we met voorrang zo duurzaam en energiezuinig mogelijk maken.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

7.1 Duurzaamheid: stimuleren en samenwerken

- We maken van onze eerdere routekaart energieneutraal 2040 een concrete duurzaamheidsagenda voor de periode 2018-2022. En vragen de gemeenteraad deze agenda uiterlijk eind 2018 vast te stellen.
- We maken in 2019 een plan voor het in fases tot 2040 verduurzamen van onze gemeentelijke gebouwen. De kosten moeten natuurlijk wel maatschappelijk acceptabel blijven.
- We willen de VANG-doelstellingen voor het verminderen van restafval halen. Dat kan alleen met draagvlak van onze inwoners. De grijze kliko voor restafval blijft voor onze inwoners bestaan.
- Bij nieuwe plannen dragen we er zorg voor dat elke nieuw te bouwen Wijchense woning zo energieneutraal mogelijk is.
- We maken met acties en campagnes eigen huiseigenaren bewust van het belang én de noodzaak van duurzame huizen.
- We bekijken de mogelijkheid tot doorontwikkeling van de duurzaamheidslening als instrument om ook andere initiatieven aan te jagen, bijvoorbeeld het afkoppelen van gas, waarbij we rekening houden met wat er landelijk, regionaal en qua regelgeving en techniek op ons afkomt.
- We stellen samen met het bedrijfsleven plannen op waarmee zij hun bijdrage leveren aan de Wijchense duurzaamheidsopgaven.
- Een beslisnota is in 2018 aan de raad aangeboden, waarbij we inspelen op een toekomstige verbreding van de energietransitie naar andere grote maatschappelijke opgaven, zoals de circulaire economie, vitaal platteland of toekomstbestendig wonen (de duurzaamheidsagenda).
- De nota maatschappelijk vastgoed bieden we in 2019 aan de raad aan.
- Vaststellen van een nieuw afvalbeleidsplan en uitvoeringsprogramma om de Wijchense VANG doelstelling te halen.
- Dit is inzet voor lokale prestatieafspraken 2019. De eis voor aardgasloze en energie neutrale nieuwbouw wordt opgenomen in uitvraag projectontwikkelaars. Particulieren die zelf bouwen kunnen een duurzaamheidslening aanvragen.
- Loket duurzaam wonen plus continueren en een plan uitvoeren om de wijken en kernen in te gaan (zoals het organiseren van appeltaartgesprekken). We starten een pilot met o.a. de wijkbewoners om een met stakeholders geselecteerde wijk aardgasvrij te maken.
- We continueren de regelingen voor de duurzaamheids- en stimuleringsleningen.
- We faciliteren bedrijvenvereniging Bijsterhuizen en de parkmanager bij het energieneutraal maken van Bijsterhuizen. We faciliteren energie coöperatie Leur bij het stimuleren van zonnepanelen op grote bedrijfsdaken.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
7.1	Volksgezondheid	34	35	33	33	33
7.2	Riolering	3.968	4.041	4.089	4.139	4.235
7.3	Afval	3.956	4.573	4.664	4.766	4.849
7.4	Milieubeheer	56	56	57	57	57
	TOTAAL BATEN	8.014	8.705	8.842	8.994	9.174
LASTEN						
7.1	Volksgezondheid	1.516	1.530	1.543	1.551	1.573
7.2	Riolering	5.254	3.317	5.374	3.413	3.463
7.3	Afval	3.490	4.233	3.887	3.906	3.973
7.4	Milieubeheer	955	1.237	1.216	1.215	1.216
	TOTAAL LASTEN	11.215	10.317	12.019	10.085	10.225
Begroot resultaat baten en lasten		-3.202	-1.612	-3.177	-1.091	-1.051
Inzet bestemmingsreserves		149	478	56	-12	-12
Begroot resultaat		-3.053	-1.134	-3.121	-1.103	-1.063

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering	68	68	0	0
ER: Onderhoud Overige gebouwen	-12	-12	-12	-12
ER: Reserve afvalstoffenheffing	422	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves	478	56	-12	-12

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
03 RZ 081	Strategische waternota
12 RZ 121	Verordening duurzaamheidsleningen
13 RZ 205	Milieubeleidsplan 2013-2016
13 RZ 206	Klimaatbeleidsplan 2013-2016
15 RZ 063	Verlenging duurzaamheidsleningen
16 RZ 092	Nulmeting routekaart energieneutraal Wijchen 2040
17 1 3419	Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) omgevingsrecht gemeente Wijchen
17 2 1266	IBOR en rioolbeheer 2018-2022
17 3 11171	Verordening rioolheffing 2018
17 3 11171	Verordening reinigingsheffing 2018
17 6 498	Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022
18 1 1344	Wijziging verordening stimuleringsregeling duurzame maatregelen
18 2 13777	Initiatiefvoorstel K8W VVD WL beleid behalen landelijke afvaldoelstellingen
18 2 15830	Zomerinzameling GFT
18 7b 16963a	Begroting ODRN 2019
18 8 16766	Begroting Marn 2019

8 Wonen en bouwen

Algemeen

Het Programma Wonen en bouwen bestaat uit de volgende taakvelden:

8.1 Ruimtelijke ordening; Tot dit taakveld behoren taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening, zoals het bijstellen en actualiseren van bestemmingsplannen en de vergoedingen planschade.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen); Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitaties.

8.3 Wonen en bouwen; Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening, waaronder ook de bouwleges.

8.1	Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop
8.2	De juiste balans in het buitengebied
8.3	Wijchen nog mooier
8.4	Bouwleges
8.5	Omgevingswet

Speerpunten

8.1 Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop

Door veranderingen als meer kleine gezinnen en meer ouderen komt er steeds meer behoefte aan nieuwe woonvormen of aan een ander type woningen. Daarom willen we meer ruimte geven voor deze nieuwe vragen uit de samenleving en de woningvoorraad en bouwplannen hierop afstemmen. We richten ons bij het maken van bouwplannen op het herstructureren van bestaand bebouwd gebied. We vinden een goede doorstroming op de woningmarkt erg belangrijk en kiezen voor kwaliteit. Goed bouwen dus, en dat bereik je door in te spelen op de woonbehoefte van inwoners. Ook ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid zijn erg belangrijk. Ook leggen we de huidige uitgangspunten vast in beleid voor hoe hoog we mogen bouwen. Zodat de gemeenteraad hier een besluit over kan nemen. Wat ons betreft pakken we verder door met het bouwen in onze kernen. Natuurlijk doen we dat altijd in overleg met onze inwoners.

8.2 De juiste balans in het buitengebied

We koesteren ons mooie groene buitengebied. We willen nog eens goed kijken naar de regeling 'Rood voor Rood'. Met deze regeling mag in ruil voor de sloop van oude schuren en stallen een woning worden gebouwd. We willen de regeling zó aanpassen dat het bouwen van nieuwe woningen vaker in bestaand bebouwd gebied gebeurt. Vaak krijgen wij van mensen de vraag of we niet veel meer kunnen doen met ons fraaie buitengebied. Bijvoorbeeld door het toerisme in dat buitengebied nog meer te stimuleren. Een goede vraag, want nieuwe initiatieven kunnen op het toerisme een positieve invloed hebben. We onderzoeken daarom de mogelijkheden voor initiatieven in het buitengebied. Hierbij wegen we de belangen van de agrarische sector, de economie en het toerisme zorgvuldig af.

8.3 Wijchen nog mooier

Wij geven de komende vier jaar veel aandacht aan het nog aantrekkelijker maken van Wijchen. Omdat wij willen dat het ook in de toekomst heel fijn blijft om in Wijchen te wonen, te werken, boodschappen te doen, naar school te gaan en te ontspannen. Een belangrijk project in deze aanpak is het project Hart van Zuid, waarvan de onderzoeksfase is gestart. Wij willen geld investeren in dit project om de leefbaarheid te vergroten als andere betrokken partijen dit ook willen doen. Een ander project is het Kraanvogelgebied. We maken hiervoor een visie en een plan vóór 2020. Een derde project waar we volop mee verdergaan is het gebied tussen het Kasteel en het Wijchens Meer. Hierbij hoort ook de locatie van het oude gemeentekantoor.

8.4 Bouwleges

In onderstaande tabel zijn de geprognosticeerde inkomsten bouwleges in beeld gebracht. Vanaf 2020 is er geen overschot meer voorhanden op de bouwleges, welke als afdekking van lasten in het incidentele perspectief kunnen worden ingezet.

Tabel opbrengsten bouwleges

x € 1.000	2019	2020	2021	2022
Begroting 2018 (ADSD)	648	362	330	330
Hiervan structureel	480	330	330	330
Hiervan incidenteel	168	32	0	0
Begroting 2019	725	706	375	375
Hiervan structureel	480	375	375	375
Hiervan incidenteel	245	331	0	0
Mutatie structureel	0	45	45	45
Mutatie incidenteel	77	299	0	0

In 2019 houden de geraamde kosten en legesinkomsten tegen het huidige tarief van 23 promille elkaar vrijwel in evenwicht. Er is geen sprake van overdekking van legesopbrengsten. Er is echter geen ruimte meer voorhanden voor een tariefsverhoging in 2019. In verband met de invoering van de omgevingswet per 1 januari 2021 ramen we voorsnog geen incidentele bouwleges van 2021.

In onderstaande tabel zijn de legestarieven 2017/2018 van diverse gemeenten als referentiekader weergegeven.

Leges regiogemeenten per € 100k bouwkosten.

x € 1,-		2017	2018
Beuningen		2.640	2.640
Nijmegen		2.600	2.600
Gemeente Berg en Dal	bouwkosten tot € 250k	2.400	2.400
Gemeente Berg en Dal	bouwkosten boven € 250k	1.600	1.600
Wijchen		2.300	2.300
Druten		2.100	2.150
Heumen	bouwkosten tot € 250k	2.000	2.000
Heumen	bouwkosten boven € 250k	1.800	1.800

8.5 Omgevingswet

De Omgevingswet is een omvangrijke stelselherziening van het omgevingsrecht en treedt op 1 januari 2021 in werking. De Omgevingswet en vier besluiten vervangen 26 wetten en zo'n 1200 regelingen. Alle regels voor de fysieke leefomgeving worden daarin opgenomen. De Omgevingswet moet vergunningverlening makkelijker en duidelijker maken.

De belangrijkste instrumenten van de Omgevingswet zijn de omgevingsvisie en het omgevingsplan. De omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. In de omgevingsvisie geeft een gemeente aan welke doelstellingen worden nagestreefd. In het omgevingsplan worden de regels gegeven op welke wijze de doelstellingen uit de omgevingsvisie worden gerealiseerd.

De beweging naar meer eenvoud, meer maatwerk, meer integraliteit en minder regels op het terrein van de fysieke leefomgeving is jaren geleden al ingezet met de Wabo (omgevingsvergunning) en wordt met de Omgevingswet verder verbreed. De Omgevingswet gaat uit van een nog meer integrale werkwijze, maar vraagt vooral ook een andere manier van werken. De nadruk ligt op participatie en co-creatie. Dat betekent een cultuuromslag.

Een van de belangrijke onderdelen van de omgevingswet is het Digitale stelsel Omgevingsrecht (DSO). In het DSO moet iedereen de regels kunnen inzien. Ook moet alle digitale informatie voor iedereen beschikbaar komen. Het DSO wordt landelijk opgebouwd, maar ook de gemeenten moeten zelf hieraan bouwen.

Het is de bedoeling om de omgevingsvisie voor 1 januari 2021 gereed te hebben. Vervolgens zal het omgevingsplan worden vormgegeven. Het omgevingsplan hoeft niet per 1 januari 2021 gereed te zijn. De geldende bestemmingsplannen worden automatisch het omgevingsplan. Vanaf 1 januari 2021 zijn ook de procesafspraken over vergunningverlening met alle betrokken instanties gemaakt. Deze aanpassingen van de huidige werkwijze betekenen een investering in mensen, systemen en processen. Hoe groot deze investering is, is afhankelijk van te maken keuzes en ambities. In de loop van 2019 moet hierover meer duidelijk worden.

Het is van groot belang om een goede inschatting te maken wat er op onze organisatie afkomt om adequaat op deze wet voor te kunnen bereiden. Daarbij past ook de vraag wat de financiële gevolgen zullen zijn.

Denk aan:

- Welk personeel is wel en niet nodig?
- Hoe moet het implementatieproces worden begeleid?
- Moeten medewerkers worden opgeleid?
- Wat betekent dit voor ICT?
- Wat kost het om de omgevingsdocumenten te ontwikkelen?

Op bovenstaande vragen willen we in 2019 het antwoord gaan vinden.

Wat we ervoor gaan doen

Wat gaan we doen

In 2019 doen we

8.1 Gericht bouwen: behoefte en kwaliteit staan voorop

- We gaan onderzoeken wat er in het buitengebied mogelijk is om nieuwe initiatieven en ontwikkelingen verder te helpen. Daarbij maken we een goede afweging tussen verschillende belangen (toerisme, landbouw, economie en de natuur).
- We formaliseren de huidige uitgangspunten over hoogbouw in beleid.
- In Bergharen wordt op dit moment een CPO (collectief particulier opdracht-geverschap) vereniging opgericht. Ook in Batenburg loopt een dergelijk initiatief. Daarnaast actualiseren we het beleidskader kleinschalige particuliere initiatieven voor de ronde van 1-3-2019.
- Opstellen beleid over hoogbouw.

8.2 De juiste balans in het buitengebied

- We kijken goed naar de regeling 'Rood voor Rood' zodat compensatie meer in bebouwd gebied gebeurt..
- Actualiseren rood-voor-rood beleid. Afstemming kleinschalige woningbouw initiatieven, d.w.z. samenbrengen sanering- en vereveningsopgaves.

8.3 Wijchen nog mooier

- We gaan volop verder met het project TKWM waaronder de locatie van het oude gemeentekantoor. Kwaliteit en zorgvuldigheid staan voorop.
- Op dit moment stelt de raad de kaders en ambities vast voor de verdere ontwikkeling van het gebied TKWM. In 2019 starten we de procedures om de beste partij met het beste plan te selecteren binnen de door de raad gestelde kaders.
- We investeren in Hart van Zuid om de leefbaarheid te vergroten als ook de andere partners financieel bijdragen..
- In 2019 bieden we de raad een nota aan ten aanzien van besluitvorming over de toekomst van Hart van Zuid.
- We realiseren een visie en een plan voor het Kraanvogelgebied vóór 2020.
- In 2019 maken we een plan voor het kraanvogelgebied.

Wat het kost

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2018	2019	2020	2021	2022
BATEN						
8.1	Ruimtelijke ordening	35	35	35	35	35
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	551	524	0	1.802	0
8.3	Wonen en bouwen	828	844	815	449	449
	TOTAAL BATEN	1.414	1.403	850	2.286	484
LASTEN						
8.1	Ruimtelijke ordening	378	373	377	382	386
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-128	715	178	1.352	182
8.3	Wonen en bouwen	1.559	1.473	1.479	1.459	1.475
	TOTAAL LASTEN	1.809	2.560	2.034	3.193	2.044
Begroot resultaat baten en lasten		-395	-1.158	-1.185	-907	-1.560
Inzet bestemmingsreserves		0	0	0	0	0
Begroot resultaat		-395	-1.158	-1.185	-907	-1.560

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

Niet van toepassing

Totaal inzet bestemmingsreserves	0	0	0	0
---	----------	----------	----------	----------

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 RZ 148	Centrumvisie
15 AZ 143	Verordening startersleningen
16 1 1701	Herijking visie Oostflank, westflank, centrum
16 2192	Grondnota en grondexploitatiebeleid
17 1 1086	Woonvisie "Thuis in Wijchen" 2025
17 3 11172a	Legesverordening 2018
17 3 11172a	Verordening precariobelasting 2018
17 3 11172a	Verordening marktgelden 2018
18 8 15873	Begroting Bijsterhuizen 2019

PARAGRAFEN

Paragraaf 1: Overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten

Inleiding

In deze paragraaf geven we meer inzicht in de posten overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten, welke in programma 0 zijn opgenomen.

Overzicht Overhead

De kosten overhead hebben betrekking op het deel van het personeel dat zich niet rechtstreeks bezighoudt met de producten, maar dat ondersteunend is in het proces. Ook personeel gerelateerde kosten als opleidingen en BHV. Daarnaast worden hier de kosten voor huisvesting en ICT verantwoord. Per 2018 is de werkorganisatie Druten Wijchen in werking getreden. Hierin is de overhead grotendeels primair ondergebracht. Wat binnen overhead achter is gebleven in Wijchen zijn de kosten voor de gemeentesecretaris en frictiekosten personeel en een deel van de huisvestingskosten.

Tabel 1: Weergave van het taakveld Overhead (x € 1.000)

Overhead	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenramingen		
			2020	2021	2022
Personeel(s gerelateerd)		584	405	407	413
ICT		0	0	0	0
Huisvesting		0	244	221	99
Bijdrage GR Werkorganisatie Druten Wijchen	9.146	9.534	9.192	9.295	9.596
Totaal Overhead (taakveld 0.4)	9.146	10.118	9.841	9.923	10.108

Overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen betreft met name de OZB en de uitkeringen uit het Gemeentefonds. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De (wettelijk) niet vrij besteedbare heffingen evenals de specifieke uitkeringen worden in de programma's, waarvan ze voor een deel de kosten dekken, verantwoord onder de baten.

Tabel 2: Weergave van de dekkingsmiddelen (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2018	Begroting 2019	Meerjarenramingen		
				2020	2021	2022
0.5	Treasury - Resultaat financieringen	1.398	1.245	1.073	914	881
0.5	Treasury - Dividend	160	93	93	93	93
0.61	OZB woningen	4.702	4.919	5.033	5.151	5.260
0.62	OZB niet-woningen	2.881	2.921	2.965	3.009	3.055
0.64	Belastingen overig	352	360	367	373	377
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	54.350	56.821	58.430	59.784	61.208
	Onvoorzien	0	0	0	0	0
	Totale algemene dekkingsmiddelen	63.843	66.358	67.961	69.324	70.874

0.5 Treasury

Het taakveld Treasury is in tabel 2 gesplitst in het financieringsresultaat en dividend. Het financieringsresultaat betreft het renteresultaat op aangetrokken en uitgezette leningen, zie paragraaf 6 voor de specificatie.

0.61/0.62/064 Lokale heffingen

In paragraaf 3 "Lokale heffingen" van de programmabegroting wordt nader ingegaan op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente Wijchen. De onderstaande lokale heffingen zijn daar opgenomen.

- Onroerend Zaak Belasting (OZB)*,
- Toeristenbelasting*,
- Hondenbelasting,
- Rioolrechten,
- Afvalstoffenheffing / reinigingsrechten,
- Reclamebelasting*
- Precariobelasting*

De met * gemarkeerde belastingen vrij besteedbaar.

0.7 Gemeentefonds (algemene uitkering)

De omvang van de inkomsten uit het Gemeentefonds is herleid uit de septembercirculaire 2018. Het Rijk heeft vanaf 2012 de systematiek van gezamenlijk "trap op en trap af" in ere hersteld.

Onvoorzien

Er is, conform wettelijk voorschrift een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met het vaststellen van de begroting, bekrachtigt de raad het standpunt, dat tegenvallers binnen bestaande middelen worden opgevangen. In de vastgestelde financiële verordening 2016 (16 17) is onder artikel 4.3 opgenomen dat een structureel resultaat van tenminste 0,25% van de totale structurele lasten (met € 250k als ondergrens) begroot dient te worden. Dit bedrag dient als buffer voor onvoorziene kosten.

Overzicht Overige baten / lasten

Binnen het taakveld 0.8 overige baten lasten worden de stelposten en bijzondere baten en lasten verantwoord.

Tabel 3: Weergave van het taakveld 0.8 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting	Begroting	Meerjarenramingen		
		2018	2019	2020	2021	2022
0.8	Overige baten en lasten	-5.224	1.962	2.273	-19	-42

De inkomsten hebben met name betrekking op incidentele winstnemingen uit de GR Bijsterhuizen. Daarnaast vinden via taakveld 0.8 onttrekkingen plaats uit de algemene reserve ter afdekking van het incidentele perspectief.

Overzicht Vennootschapsbelasting

Tabel 4: Weergave van het taakveld 0.9 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting	Begroting	Meerjarenramingen		
		2018	2019	2020	2021	2022
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0

Met ingang van 2016 zijn gemeenten vennootschap plichtig. Dit betekent dat over winstgevendende onderdelen die door de fiscus als onderneming worden gezien, belasting moet worden betaald. Op dit moment schatten we het effect voor de gemeente Wijchen in op nihil.

Paragraaf 2: Duurzaamheid

De afgelopen jaren zijn we ons meer bewust van de noodzaak om zuinig te zijn op onze aarde. Wereldwijd ondervinden de mensen en de natuur de gevolgen van de klimaatverandering. Extreme perioden van hitte, droogte en wateroverlast komen steeds vaker voor. De urgentie om hier iets aan te doen is groot en neemt alleen maar toe. Daarnaast wordt steeds intensiever gebruik gemaakt van de beperkte ruimte, bijvoorbeeld voor wonen, verkeer en bedrijvigheid. Door deze ontwikkelingen kan de milieukwaliteit van de Wijchense leefomgeving onder druk komen te staan. Dit kan gevolgen hebben voor de gezondheid, het woongenot, ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden, natuurwaarden en recreatieve waarden.

Wind in de rug

Het gros van de landen van de wereld ondertekende in december 2015 het Klimaatakkoord in Parijs. Het Nederlandse 'Nationaal Klimaatakkoord' is op 10 juli 2018 gepresenteerd en een klimaatwet is onderweg. Het Interbestuurlijk Programma (IBP) tussen Rijk en decentrale overheden helpt ons met nadere afspraken over duurzaamheid. Op regionaal niveau moeten gemeenten een Regionale Energie Strategie opstellen. Deze ontwikkelingen geven ons de wind in de rug.

Wij merken ook dat de rol van de samenleving verandert. Steeds vaker nemen inwoners initiatieven om Wijchen te verduurzamen. De zorg voor de leefomgeving groeit naar een gezamenlijke verantwoordelijkheid van overheid en samenleving. De initiatieven dragen vaak ook bij aan de leefbaarheid en sociale cohesie in wijken.

Energietransitie leeft in Wijchen

Duurzaamheid in het algemeen en de energietransitie in het bijzonder: deze thema's leven ook in Wijchen. Dat blijkt onder meer uit de discussie over windenergie in het buitengebied. Uit het feit dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners meedenken over duurzame projecten. U vindt ze verderop. En uit het feit dat er al veel loopt op dit gebied, zowel bij de gemeente zelf als bij andere organisaties. Voorbeelden zijn de duurzaamheidsleningen waar steeds meer Wijchenaren gebruik van maken. Een ander voorbeeld is de Energiecoöperatie Leur e.o. die lokale duurzame energieprojecten initieert.

Wij nemen verantwoordelijkheid

We lossen de mondiale problemen niet in ons eentje op. Maar we willen in Wijchen nadrukkelijk onze lokale verantwoordelijkheid nemen en ons aandeel leveren.

Willen we onze mooie gemeente verantwoord doorgeven aan volgende generaties, dan moeten we actie ondernemen. En dat willen we samen doen: overheid, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen. De komende periode zetten we het (samen) werken aan een duurzaam Wijchen voort. Vooral op het gebied van energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit en afvalreductie willen we stappen zetten. Op deze manier dragen we nu en in de toekomst zorg voor een veilige, gezonde en aantrekkelijke leefomgeving met voldoende milieukwaliteit voor inwoners, gebruikers en bezoekers.

Met de toenemende welvaart en discussie rond gaswinning is ook circulariteit (sluiten van stoffen_ en energiekringlopen, gebruiken van duurzame hernieuwbare bronnen) hoger op de politieke agenda komen te staan. Omdat fossiele brandstoffen en andere grondstoffen uit eindige bronnen uitgeput raken.

Duurzaamheid is een containerbegrip dat je op verschillende manieren kan uitleggen. In deze paragraaf gaan we in op wat duurzaamheid voor de gemeente Wijchen betekent en waar we in grote lijnen op inzetten. Aangezien duurzaamheid de programma's overstijgt brengen we op deze plek het totaal zo veel mogelijk in beeld.

1. **Energieneutraal Wijchen (energietransitie)**

Het gebruik van fossiele brandstoffen is een belangrijke oorzaak van klimaatverandering. In 2017-2018 is een Energietransitieplan Wijchen ontwikkeld, als vervolg op het eerdere Klimaatbeleidsplan Wijchen. De energietransitie (gericht op het voorkómen van klimaatverandering ofwel klimaatmitigatie) richt zich op energiebesparing en inzet van duurzame energie. Voor het onderdeel klimaatadaptatie (aanpassing leefomgeving aan klimaatverandering) wordt verwezen naar de Strategische waternota Wijchen. Het energietransitieplan wordt najaar 2018 ter vaststelling aangeboden aan de Raad.

Op het gebied van de energietransitie zijn op verschillende niveaus afspraken gemaakt:
Landelijk – IBP, nationaal klimaatakkoord en klimaatwet;
Regionaal – opstellen RES (Regionale Energie Strategie) medio 2019;
Lokaal – Coalitie akkoord 2040 energieneutraal, gelijk opgaand met ontwikkelingen in samenleving.

Wat doet Wijchen al?

- Duurzaamheidsleningen particulieren;
- Duurzaamheidsleningen sportverenigingen;
- Energieloket Duurzaam Wonen Plus;
- 17 Laadpalen elektrische voertuigen;
- Zonnepanelen Arcus;
- Aardgasloze en energieneutraal wijk Tuin van Woezik.

Wat gaan we doen?

In de komende jaren gaan we een aantal projecten oppakken, welke langs onderstaande sporen plaats vinden:

- Besparen van energie (Hoe kunnen we zorgen voor minder verbruik en minder verspilling van fossiele brandstoffen?)
- Aanpassen van het systeem (Welke aanpassingen zijn noodzakelijk in onze directe woon- en werkomgeving inclusief in onze vervoerssystemen om te verduurzamen en daarmee geen fossiele brandstoffen zoals aardgas of benzine te gebruiken?)
- Duurzaam opwekken (Hoe zetten we nieuwe brandstoffen zoals wind, warmte, zon en biomassa in om de energiedoelstellingen te halen?)

Aan onderstaande projecten wordt al gewerkt of worden opgestart:

1. Verduurzaming maatschappelijk vastgoed.
2. Plan van aanpak voor energiemaatregelen bij bedrijven.
3. Handhaving op energie bij bedrijven.
4. Warmtetransitie bedrijventerrein.
5. Duurzaam/Circulair inkopen binnen gemeentelijke organisatie.
6. Realisering aardgasvrije, energie neutrale en circulair gebouwde nieuwbouw.
7. Gemeentelijk warmteplan voor bestaande woningbouw.
8. Energiemaatregelen in Lokale Prestatie Afspraken.
9. Actieplan elektrisch vervoer.
10. Actieplan voor het nemen van energiemaatregelen door particuliere huiseigenaren (inclusief afkoppelen van aardgas).
11. Sportverenigingen verleiden tot het nemen van energiemaatregelen.
12. Acties en campagnes om huiseigenaren te stimuleren tot verduurzaming (bewustwording).
13. Grootschalige zonne-energie mogelijk maken.
14. Faciliteren windenergie binnen de Gedragscode Windenergie Wijchen.

15. Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen.
16. Van Afval naar grondstof

2. Circulaire economie

Natuurlijke hulpbronnen zoals fossiele brandstoffen (energie) en grondstoffen zijn uitputbaar. Door recycling en hergebruik wordt onnodige uitputting van natuurlijke hulpbronnen zoveel mogelijk voorkomen. Inzet is het sluiten van kringlopen, waarbij restproducten of -energie opnieuw worden gebruikt. Met name bij inkoop en uitbesteding is het belangrijk om de herbruikbaarheid van een product of restproduct in overweging te nemen. Daarnaast wordt met het Afvalbeleidsplan een bijdrage geleverd aan circulariteit door optimalisatie van de scheiding van herbruikbare afvalstoffen.

Op landelijk en regionaal niveau is afgesproken dat overheden regionale circulaire economie strategieën opstellen, zo mogelijk in combinatie of afstemming met de regionale energie- en klimaatstrategieën. Belangrijke uitgangspunt is dat de initiatieven kansrijk en opschaalbaar zijn en een gezamenlijke inspanning van regio en Rijk noodzakelijk is. Er worden met name afspraken gemaakt over het circulair aanbesteden van gemeentelijke gebouwen en infrastructuur.

Wat doen we al?

In 2018 is het nationaal grondstoffenakkoord mede ondertekend door de gemeente Wijchen. Bedoeling hiervan is om 'circulair inkopen' op te nemen in het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Wat gaan we doen?

Met het aannemen van de motie "circulair inkopen door gemeente" heeft de Raad het College de opdracht gegeven en onderzoek te doen naar circulair inkopen en dit in te voeren wanneer dit redelijkerwijs mogelijk is. Bij een positieve uitkomst van het onderzoek wordt in een raadsnota aangegeven hoe circulair inkopen kan worden ingebed in het inkoopbeleid van de gemeente.

Ook in regionaal verband wordt hard gewerkt aan circulaire economie. Als regio gaan we meedoen aan de ABN AMRO CE Award, omdat het bedrijfsleven in de regio zeer actief is. Er liggen kansen op het gebied van bouwprojecten. Onderzocht wordt of we spoedig een pilot kunnen starten. Ook industriële restwarmte op Bijsterhuizen en Wijchen oost biedt op langer termijn kansen.

3. Duurzaam waterbeheer (inclusief klimaatadaptatie)

Door klimaatverandering (wateroverlast, droogte) en bodemdaling zijn de leefomgeving en economie kwetsbaarder geworden voor water. Verder is door een intensiever ruimtegebruik de waterkwaliteit en waterafvoer onder druk komen te staan. Droge voeten en voldoende water van goede kwaliteit zijn een voorwaarde voor een prettige leefomgeving, (natte) natuurwaarden en waterrecreatie.

Om dit in de toekomst te waarborgen is een goede afstemming tussen ruimtelijke functies en watersysteem essentieel. Maar ook een klimaatbestendig beheer van de openbare ruimte (incl voorzieningen) en een waterbewuste samenleving. Met het deltaprogramma Rivieren (buitendijks, hoogwaterveiligheid) en het deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie (binnendijks) heeft de rijksoverheid gemeenten, provincies en waterschappen opgeroepen om in regionaal verband te komen tot een klimaatbestendige leefomgeving.

Wat doen we al?

Sinds 2004 werkt de gemeente Wijchen aan een strategisch duurzaam waterbeheer (strategische waternota 2004) in brede zin. Het gaat om het beheer van de riolering, oppervlaktewater en de openbare ruimte. Maar het gaat ook om waterbestendige

ruimtelijke ontwikkelingen, natte natuur en het versterken van de belevingswaarde van water. Inmiddels is de Strategische waternota 2004 herijkt. Najaar 2018 bieden we de herijkte waternota aan de Raad aan.

Wat gaan we doen?

Uitvoering geven aan de Strategische waternota 2019-2028. Over de realisatie van de waternota wordt jaarlijks gerapporteerd. In de nota staan de volgende onderwerpen centraal:

- Klimaatbestendigheid: we willen anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering (droogte, wateroverlast, hitte) door de leefomgeving klimaatbestendig en water robuust in te richten. Met name bij het beheer van de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen en bij ruimtelijke ontwikkelingen.
- Schoon en mooi water: we streven naar schoon en (ecologisch) gezond water als basis voor drinkwater, woonkwaliteit, natuur en recreatie. We beperken emissies van verontreinigingen en verbeteren zo mogelijk de waterkwaliteit. Ook versterken we de beleefbaarheid van water, door waterhuishoudkundige structuren herkenbaar en beleefbaar te maken.
- Burgerparticipatie: we moedigen de zelfwerkzaamheid van de samenleving aan en stimuleren het waterbewustzijn (particulier terrein).
- Deelname aan regioprocessen: We zoeken de regionale samenwerking op wanneer dit een schaalvoordeel oplevert of wanneer een opgave om een bovenlokale aanpak vraagt.

4. Milieukwaliteit van de leefomgeving

De gemeente wil zorgvuldig omgaan met de leefomgeving van haar inwoners. En beoogt een veilige, gezonder en aantrekkelijke leefomgeving met voldoende milieukwaliteit en aanvaardbare risico's. Een omgeving waar bovendien verstandig wordt omgegaan met hulpbronnen en biodiversiteit. Het is bekend dat door intensiever ruimtegebruik, bijvoorbeeld door wonen, verkeer en bedrijvigheid, de milieudruk toeneemt. Ook de gemeentelijke bedrijfsvoering draagt bij aan de milieulast. De gemeente streeft naar behoud en zo mogelijk verbetering van de bestaande goede milieukwaliteit van de leefomgeving. En zoekt hierbij naar een goede balans tussen milieuwinst, economische voordelen en sociale verbeteringen. Zo mogelijk wordt ook de synergie tussen de verschillende milieuthema's benut, waarbij de aanpak van een milieuthema ook een positieve bijdrage levert aan een ander milieuthema. Niet onbelangrijk is de kracht van de samenleving, gezien de vele initiatieven en het enthousiasme van inwoners. Milieucommunicatie is daarom een belangrijke pijler binnen het milieubeleid.

Het milieubeleidsplan (parapluplan) geeft invulling aan de duurzaamheidsvisie om meer toekomstbestendig met de milieukwaliteit van de leefomgeving om te gaan. Deze duurzaamheidsgedachte maken we concreet in sectorale milieuplannen (bv energie, water, afval). Hiermee beschermen of verbeteren we de milieukwaliteit op onderdelen. Daarnaast is het milieubeleid richtinggevend voor ruimtelijke gebruiksmogelijkheden en uitvoeringsgerichte taken (bv beheer).

Onlangs is het Milieubeleidsplan Wijchen 'Onderweg naar een duurzaam Wijchen' herijkt en daarmee aangepast aan nieuwe opgaven en ontwikkelingen. Het herijkte Milieubeleidsplan 2018-2021 bieden we in het najaar van 2018 aan de raad aan. De komende periode richt het milieubeleid zich vooral op klimaatverandering, circulariteit en burgerparticipatie. De vier belangrijkste thema op het gebied van milieu zijn:

- Energietransitie
- Klimaatadaptatie
- Milieubewustzijn & communicatie
- Afvalreductie en hergebruik

Wat doen we al?

Uitvoering geven aan het milieubeleidsplan. Het milieubeleidsplan is een parapluplan voor alle milieuthema's en geeft een duurzaamheidsvisie om meer toekomstbestendig met de milieukwaliteit van de leefomgeving om te gaan. Deze duurzaamheidsgedachte maken we concreet in sectorale milieuplannen (bv energietransitieplan en waternota). Hiermee beschermen of verbeteren we de milieukwaliteit op onderdelen. Daarnaast is het milieubeleid richtinggevend voor ruimtelijke gebruiksmogelijkheden en uitvoeringsgerichte taken (bv beheer).

Onlangs is het Milieubeleidsplan Wijchen 'Onderweg naar een duurzaam Wijchen' herijkt en daarmee aangepast aan nieuwe opgaven en ontwikkelingen. Het herijkte Milieubeleidsplan 2018-2021 bieden we in het najaar van 2018 aan de raad aan. De komende periode richt het milieubeleid zich vooral op klimaatverandering, circulariteit en burgerparticipatie. De vier speerpunten van het milieubeleid zijn: energietransitie, klimaatadaptatie, milieubewustzijn & communicatie en afvalreductie en hergebruik.

Wat gaan we doen?

Uitvoering geven aan het Milieubeleidsplan 2018-2021. Hierin staan de volgende onderwerpen centraal. Over de realisatie van het milieubeleidsplan wordt jaarlijks gerapporteerd.

- Milieukwaliteit leefomgeving: we willen de milieukwaliteit van de leefomgeving beschermen of verbeteren als onderlegger voor woonkwaliteit, natuurwaarden, recreatieve waarden en belevingswaarden. We willen komen tot een meer gebiedsgerichte aanpak van milieukwaliteit, waarbij de milieukwaliteit en gebiedskwaliteit elkaar versterken. Ook willen we meer aandacht besteden aan de maatschappelijke effecten (feitelijke milieukwaliteit) en de beleving van milieukwaliteit door de samenleving. We gaan een gebiedsgerichte visie opstellen en een monitoringplan voor milieueffecten.
- Milieubewustzijn: we willen de samenleving inspireren en handreikingen bieden om duurzaam (in brede zin) te wonen, werken en recreëren in Wijchen. Met de campagne en website 'Ons groene gezicht' bieden we de samenleving een platform om ideeën en informatie te delen. Maar ook op andere manieren willen we de milieucommunicatie intensiveren.

5. Toekomstbestendig wonen

Sinds het einde van de crisis is de vraag naar woningen sterk toegenomen. Er zijn meer woningen nodig van goede kwaliteit, op de juiste locatie en passend bij de financiële mogelijkheden en wensen van bewoners. Daarom moeten we de komende periode extra aandacht besteden aan het vergroten en versnellen van de bouwproductie.

Naast het bijbouwen is het goed benutten en transformeren van de bestaande woningvoorraad belangrijk (doorstroming en meer flexibiliteit) en moet er aandacht zijn voor betaalbaarheid en duurzaamheid. Ook de relatie met het blijven garanderen van de mobiliteit (weg en openbaar vervoer) is van groot belang. Hierbij moet oog zijn voor enkele specifieke aandachtsgroepen. Deze zijn (niet uitputtend) statushouders, studenten, ouderen, spoedzoekers en personen met verward gedrag (GGZ-problematiek). Er is er een grote beweging in de samenleving naar langer thuis wonen en extramuralisering. Deze vraagstukken markeren de veranderende vraag op de woningmarkt en de antwoorden die daarop nodig zijn. De relatie tussen de ontwikkelingen op de woningmarkt en de klimaat- en energietransitie is evident.

Wat doen we al?

Wijchen vergrijst. Het belang van langer zelfstandig wonen in de huidige woning (koop en huur) neemt toe. We stimuleren en faciliteren inwoners om zelf ruim op tijd aan de slag te gaan en de woning toekomstbestendig te houden of te maken. Het project Bewust wonen is daar een voorbeeld van; comfort en veiligheid staan hierbij voorop.

Soms is blijven wonen in de huidige woning niet mogelijk of wenselijk. Dit kan te maken hebben met de fysieke woning of de woonomgeving, die niet (meer) passend is bij de ondersteuningsvraag van de bewoner. We streven naar een diversiteit aan passende woningen en in diverse settingen. Hierbij is zorg geboden in de woonsetting of is dichtbij beschikbaar. We streven naar een goed op elkaar afgestemd aanbod van welzijn en zorg. Overige instrumenten die we al inzetten zijn:

- Inzetten op kwalitatieve woningbouwontwikkelingen, dus aansluitend aan de toekomstige woningbehoefte inzet op woningen geschikt voor bovenstaande doelgroepen;
- Blijverslening;
- Starterslening;
- Onderzoek naar mogelijkheden om aanbod jongerenhuisvesting te vergroten.

Wat gaan we doen?

- Onderzoek naar verzilverlening.

Paragraaf 3: Lokale heffingen

Inleiding

In artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten(BBV) is geregeld dat de paragraaf lokale heffingen een verplicht onderdeel is van de begroting. Deze paragraaf moet volgens artikel 10 van het BBV ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven van de heffingen, die ten hoogste kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

We beschrijven allereerst de algemene kaders en beleidsuitgangspunten. Vervolgens gaan we in op de heffingen van leges. Daarbij besteden we aandacht aan de kostenopbouw en de kostendekkendheid. Daarnaast geven we aan welke belastingen we in Wijchen heffen. Per belastingsoort schetsen we de kaders en gaan we in op de tariefsopbouw en de grondslag voor de belastingheffing en de totaal begrote (netto-)opbrengst per belasting. We gaan ook in op ons kwijtscheldingsbeleid. Tot slot van deze paragraaf nemen we voorbeeldaanslagen lokale heffingen op voor een meerpersoonshuishouden zonder honden, om zo een vergelijking te kunnen maken van de tarief ontwikkelingen voor de individuele huishoudens.

Algemeen

De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de raad. Een dergelijk besluit wordt genomen door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een daartoe bestemde verordening. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen een gemeente mag heffen. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een bepaalde belasting te heffen. Een voorbeeld hiervan vormt de afvalstoffenheffing die zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet Milieubeheer. Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Berg- en Dal op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Met een centrumgemeente-constructie in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) zijn de bevoegdheden op het gebied van de uitvoering overgedragen aan de gemeente Beuningen. Het Belastingkantoor Beuningen verricht zijn werkzaamheden onder de naam Munitax.

Welke belastingen en rechten worden in de gemeente Wijchen geheven?

De heffingsambtenaar legt belastingen dwingend op zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat.

Rechten worden geheven op basis van artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer. Tegenover deze heffingen staat wel een aanwijsbare tegenprestatie. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.

De gemeente Wijchen heft de onderstaande belastingen en rechten:

- leges (artikel 229 Gemeentewet);
- marktgelden (artikel 229 Gemeentewet);
- onroerende zaakbelastingen (artikel 220 tot en met artikel 220i Gemeentewet);
- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet);
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet);
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet);
- brandweerrechten (artikel 229 Gemeentewet);
- reinigingsheffing (artikel 15:33 Wet milieubeheer);
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet);
- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet).

Ontwikkelingen 2019

• **Verwachting marktontwikkeling**

Na een aantal jaren waarin de markt voor koopwoningen een dalende tendens vertoonde, blijkt uit de analyse van de marktcijfers voor de gemeente dat voor het overgrote deel van de woningen voor belastingjaar 2019 (waardepeildatum 01-01-2018) weer sprake zal zijn van een positieve marktontwikkeling. De verwachting is dat deze marktontwikkeling wel gevolgen heeft voor het aantal ingediende bezwaarschriften tegen de vastgestelde WOZ Waarde. Dit verwachten wij op basis van de ervaringen in 2018.

• **Verruiming lokale belastinggebied**

Minister Plasterk van het vorige kabinet wilde gemeenten meer en het rijk minder belasting laten heffen. Gemeenten verzorgen immers veel voorzieningen en diensten voor hun burgers. Gemeentelijke belastingen zorgen ervoor dat de afweging tussen de kosten en baten van gemeenschappelijke voorzieningen op lokaal niveau dicht bij de burger plaats vindt.

Het gemeentelijk belastinggebied is in internationaal opzicht klein. Nederland had in 2010 met 7,5 procent van de totale inkomsten het laagste aandeel decentrale belastingen van de OESO-landen, die gemiddeld op 37 procent zaten. Plasterk: 'Bovendien hebben gemeenten de afgelopen jaren meer taken gekregen terwijl de bevoegdheden om eigen inkomsten te generen gelijk zijn gebleven. Inmiddels hebben gemeenten een verantwoordelijkheid voor circa dertig procent van de overheidsvoorzieningen waar burgers en bedrijven van profiteren. De afhankelijkheid van gemeenten voor hun inkomsten van het Rijk beperkt de mogelijkheden van de burger om zich voor meer lokale voorzieningen of juist lagere lasten uit te spreken. De verruiming van het lokaal belastinggebied moet volgens Plasterk worden gezocht in een voor burgers zichtbare en voelbare belasting. Kandidaten voor een nieuwe, brede gemeentelijke belasting zijn de onroerendezaakbelasting voor gebruikers van woningen en een zogeheten ingezetenenheffing. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken zou het verstandig zijn bij de hervorming enkele kleine lokale belastingen te schrappen. Op de afvoerlijst staan wat hem betreft de hondenbelasting, de precariobelasting op nutsnetwerken en de forensenbelasting. De toeristenbelasting, de traditionele precario (voor een terrasvergunning bijvoorbeeld) en de parkeerbelasting mogen blijven.

Het niet bekend of en wanneer een hervorming van het belastingstelsel plaatsvindt.

• **Taxeren op BAG-oppervlakte**

Vanaf 2022 dient volgens de waarderingskamer de WOZ-waarde getaxeerd te worden met de BAG-oppervlakte. Dit betekent hergebruik van een bekend gegeven en daarmee verwachten de waarderingskamer verbetering van efficiëntie in het werkproces. Het betekent ook een ander werkproces. De WOZ wordt voor een belangrijk objectkenmerk afhankelijk van de basisregistratie BAG en wordt een

afnemer van dit gegeven uit de BAG. Het risico dat Munitax ziet is dat veel oppervlaktes in de BAG ooit gedestilleerd zijn uit de inhoudsmaten uit de WOZ. In een conversieslag zijn daar vervolgens m² van gemaakt. Dit is voor een taxatie voor de WOZ niet voldoende nauwkeurig. Ook de controlerende instantie Waarderingskamer vereist een uitgebreide steekproef met analyse voordat de BAG-oppervlakte in de waardering mag worden gebruikt. Dit betekent dat de gemeentelijke BAG-administratie op dit onderdeel (volledig) herzien moet worden. Munitax is bereid om in gezamenlijkheid deze inspanning te verrichten. Onderstaande planning gaat er wel van uit dat deelnemende gemeenten gelijktijdig met elkaar werken en dat er geen gemeenten voor of achter lopen. Voorwaarde is dan dat er voldoende capaciteit beschikbaar is. Het is van belang dat alle gemeenten gelijktijdig het project afronden om in 2021 te kunnen schaduwdraaien.

Globaal ziet de planning er zo uit:

- 1 januari 2018 tot 1 januari 2020 project uitvoeren in samenwerking met gemeenten;
- 1 januari 2020 BAG-oppervlakte is bekend: schaduwdraaien naast de huidige systematiek;
- 1 januari 2021 In 2021 taxeren voor belastingjaar 2022;
- 1 januari 2022 WOZ-waarde op basis van BAG-oppervlakte;

• **Kwijtschelding 2019**

Vanaf 2018 geldt de kostendelersnorm voor de kwijtschelding. Dit betekent dat Munitax voor behandeling van een verzoek om kwijtschelding rekening moet houden met eventuele inwonende volwassenen. Hierop heeft o.a. PinkRoccade nieuwe software uitgebracht. Deze software is in 2018 in gebruik genomen.

Lokale Heffingen

De lokale heffingen zijn gebaseerd op de gewenste opbrengsten, die in de voorliggende begroting en dus in deze paragraaf zijn opgenomen. Bij het vaststellen van de belastingverordeningen worden de grondslagen nogmaals herijkt. Daardoor kan het zijn dat de tarieven in de verordening afwijken van de hier berekende tarieven. Alleen de tarieven die in de verordeningen staan, zijn geldig.

• **Onroerende zaakbelastingen**

De grondslag voor de onroerende zaakbelasting is de WOZ-waarde. De tarieven voor 2019 zijn:

Tabel 5: ontwikkeling van de tarieven OZB (inclusief correctie n.a.v. waardedaling)

Soort OZB	Tarief 2018 (% van de WOZ-waarde)	Tarief 2019 (% van de WOZ-waarde)	Gewenste opbrengst 2019 (netto x € 1.000)
Woning eigenaar	0,1207%	0,1157%	5.045
Niet-woning eigenaar	0,2244%	0,2235%	1.775
Niet-woning gebruiker	0,1847%	0,1838%	1.283
Totaal			8.103

De basis voor de meerjarenraming OZB is het jaar 2018. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd voor de verwachte prijscompensatie. We gaan daarbij uit van dezelfde percentages als die we in de kostenontwikkeling opnemen. In onderstaande tabel wordt het meerjarenperspectief weergegeven van de gewenste inkomsten OZB.

Tabel 6: ontwikkeling van de opbrengsten OZB

x € 1.000	index %	2019	2020	2021	2022
Totaal Begroting 2018		7.940	8.082	8.236	8.394
Basis		7.815	7.815	7.815	7.815
Herijking basis		98	98	98	98
Bijgestelde Basis		7.913	7.913	7.913	7.913
Index 2019	2,40%	190	190	190	190
Index 2020	2,00%		162	162	162
Index 2021	1,80%			149	149
Index 2022	1,90%				160
Totaal Begroting 2019		8.103	8.265	8.414	8.574
Mutatie t.o.v. begroting 2018		163	183	178	180

- Reinigingsheffingen**

Reinigingsheffing

Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in 2019. De wereld van afvalverwerking is constant in beweging. Nu ervoor gekozen is om niet over te gaan naar omgekeerd inzamelen zullen we in 2018/2019 de mogelijkheden onderzoeken om te komen tot een aangepaste manier van inzamelen met als randvoorwaarden het behoud van de containers voor restafval en het behalen van de Wijchense VANG doelstellingen. Ook zullen we in het laatste kwartaal 2018 de proef met GFT-cocons evalueren.

Deze begroting is samengesteld op basis van het bestaande beleid, dus een volledig jaar diftar. Met een uitrol van de pilot zomerinzameling GFT in de maanden juni, juli en augustus. Daarnaast is rekening gehouden met (geschatte) indexeringen en tariefsverhogingen van onze leveranciers evenals de areaalwijzigingen, de forse verhoging van de belasting op het verbranden van restafval en de wijzigingen in het aanbiedgedrag van onze burgers.

De reinigingsheffingen zijn gebaseerd op 100% kostendekkendheid, waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De middelen die gegenereerd worden uit de reinigingsheffingen zijn derhalve niet vrij aanwendbaar maar dienen ter dekking van kosten voor afvalinzameling en verwerking.

Bij diftar bestaat de tariefstelling uit een variabel en een vast gedeelte. De hoogte van het variabele gedeelte wordt bepaald door het aantal aanbiedingen van de container voor restafval (of aantal inworpen in de verzamelcontainer) en de omvang van deze container. De inkomsten die de gemeente met het variabele tarief genereert, zijn ongeveer gelijk aan de inzamel- en verwerkingskosten van het restafval. Met het vaste tarief worden de algemene kosten van het taakveld afval, de kosten van de overige afvalstromen en de toe te rekenen kosten van andere taakvelden, zoals beschreven in deze paragraaf gedekt.

Het variabele tarief wordt bepaald door de variabele kosten (inzameling en verwerking restafval) te delen door het te verwachten aantal aanbiedingen. Er bestaan hierbij drie mogelijkheden: 240 liter container, 140 liter container en 50 liter zak (ondergrondse verzamelcontainer). Naar verhouding is bij elk van de drie mogelijkheden het tarief gelijk. D.w.z. per aanbieding betaald iemand met een 240

liter minicontainer ca. 1,7 (240 liter/140 liter) keer zoveel als iemand met een 140 liter minicontainer. Omdat o.a. appartementen niet beschikken over een GFT-container en de bewoners het afval niet kunnen scheiden is een correctie toegepast. De correctie is gebaseerd op de sorteerproef van het afval bij hoogbouw. In onderstaande tabel zijn de tarieven opgenomen.

Tabel 7: tariefstelling Reinigingsheffingen 2019 i.r.t. 2018

	Minicontainer 240 liter		Minicontainer 140 liter		Afvalzak (50 liter)	
Jaartal	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Vast tarief	142	154	142	154	142	154
Variabel tarief	5,83	6,61	3,40	3,85	1,01	1,13
Woonzorgcomplex					48,48	54,24
Incidentele lastenverlichting	0	-24	0	-24	0	-24

Tabel 8: Grondslag tariefstelling (x€ 1000):

	Begroet 2019
Taakveld 7.3 Afval: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	4.044
Taakveld 7.3 Afval: Directe inkomsten excl. BTW	-927
Bruto kosten taakveld(en) vóór inzet reserves	3.117
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	-489
Netto kosten taakveld(en)	2.628
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	156
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Schoonhouden wegen 1/3 deel van de integrale kosten	104
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Zwerfafval 1/3 deel van de integrale kosten	32
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	80
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	646
Totale kosten	3.646
Opbrengst heffingen	3.646
Dekkingspercentage vóór inzet reserves	88,2%
Dekkingspercentage na inzet reserves	100,0%

- Rioolheffing**

De opbrengst van de rioolheffing heeft als uitgangspunt 100% kostendekkend waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform art. 28a derde lid Gemeentewet. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de kosten voortvloeiend uit en gerelateerd aan het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). De rioolheffing wordt geheven ter dekking van de kosten van de riolering. De gemeente Wijchen heft rioolheffing van zowel de eigenaar als van de gebruiker van objecten die direct of indirect zijn aangesloten op de gemeentelijke riolering. De heffingsmaatstaf is de WOZ-waarde.

Tabel 9: ontwikkeling van de tarieven rioolrecht

Soort Rioolheffing	Tarief 2018 (% van de WOZ-waarde)	Tarief 2019 (% van de WOZ-waarde)
Woning eigenaar	0,0480%	0,0446%
Woning gebruiker	0,0278%	0,0272%
Niet-woning eigenaar	0,0860%	0,0823%
Niet-woning gebruiker	0,0484%	0,0487%

Tabel 10 Kosten en opbrengsten rioolheffing (bedragen x € 1.000)

Soort rioolheffing	Kostentoedeling 2019 *		Heffings-opbrengst 2019 (netto)	
Woning eigenaar	€ 1.940	48,1%	€ 1.940	48,1%
Woning gebruiker	€ 1.126	27,9%	€ 1.126	27,9%
Niet-woning eigenaar	€ 623	15,4%	€ 623	15,4%
Niet-woning gebruiker	€ 348	8,6%	€ 348	8,6%
Totaal kosten in de heffing te betrekken	€ 4.037		€ 4.037	
Dekkingsgraad			100%	

* Inclusief toerekenbare btw-componenten en kwijtschelding.

De af te dekken kosten, inclusief toegerekende compensabele BTW bedragen € 4.037k. De gewenste opbrengst bedraagt € 4.037k, zodat de dekkingsgraad 100% is. Daarbinnen is ook rekening gehouden met een inschatting van oninbare heffing en verminderingen, die ook binnen het tarief afgedekt mag worden.

In de berekening van de kostenverdeling naar categorie is geen rekening gehouden met de eenmalige storting in de voorziening om toekomstige uitgaven te dekken. Deze storting maakt wel onderdeel uit van de kosten van het taakveld riolering en mag dus in de heffing worden betrokken. Om de heffing stabiel te houden is deze in de structurele verdeling niet meegenomen.

Onder de eigenaarsheffingen valt het zogenaamde rioolaansluitrecht, waarmee de kosten van de initiële aanleg, vervanging en groot onderhoud worden afgedekt. Met de gebruikersheffingen dekken we het rioolafvoerrecht waarmee de overige kosten gerelateerd aan ons rioleringsstelsel worden afgedekt. Gemengde kosten worden naar rato toegerekend.

Tabel 11: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

	Begroet 2019
Taakveld 7.2 Riolering: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.325
Taakveld 7.2 Riolering: Directe inkomsten excl. BTW	-12
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	1
Netto kosten taakveld(en)	3.314
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding rioolheffing	26
Taakveld 0.4 Overhead: Kosten inclusief (omslag-)rente	230
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	467
Totale kosten	4.037
Opbrengst heffingen	4.037
Dekkingspercentage	100%

- Hondenbelasting**

Hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel en mag dus vrijelijk besteed worden. In de gemeente Wijchen worden de belastingopbrengsten echter aangewend ter voorkoming van hondenoverlast. De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend. Door een combinatie van verwachte mutaties in de kosten en het aantal honden zullen de tarieven zich als volgt ontwikkelen.

Tabel 12: ontwikkeling van de tarieven hondenbelasting

Aantal honden	2018 €	2019 €
Eerste hond	88,60	88,15
Tweede en volgende hond	162,80	162,00
Kennel	382,65	380,75

Hoewel de hoogte van de hondenbelasting in Wijchen niet wettelijk beperkt is door de gemaakte kosten, kiest Wijchen wel voor deze systematiek. Voor de bepaling van de hoogte van de hondenbelasting is de toerekening in tabel 13 toegelicht. De kosten die ten grondslag liggen aan de heffing zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 13: Grondslag tariefstelling x€ 1000:

	Begroet 2019
Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie: Directe kosten Hup, inclusief (omslag)rente excl. BTW	211
Taakveld 0.64 Belastingen overig: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	49
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves *	-13
Netto kosten taakveld(en)	247
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	101
Toe te rekenen BTW op de kosten	32
Totale kosten	380
Opbrengst heffingen	380
Dekkingspercentage (exclusief inzet taakveld 0.10)	97%

• Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Voor 2019 verhogen we het tarief met het indexpercentage conform de laatst bekende gemeentefondscirculaire voor aanvang van het belastingjaar. De opbrengst 2019 wordt geraamd op € 50k. We verlenen een vrijstelling voor overnachtingen van scouts die op een scoutingterrein overnachten. Het afgeronde tarief wordt in rekening gebracht, conform raadsbesluit 13 AZ 267.

Tabel 14: ontwikkeling van de tarieven toeristenbelasting

	2019 onafgerond	2019 afgerond	2020 onafgerond	2020 afgerond
Tarief per overnachting	0,73	0,75	0,75	0,75
Tarief per overnachting op vaste standplaats	0,46	0,45	0,47	0,45

- **Reclamebelasting**

De reclamebelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een gebruiker van een pand binnen een door de Raad vastgesteld gebied is deze belasting verschuldigd als hij een reclame-uiting op zijn pand voert. In 2019 heffen we reclamebelasting voor een drietal zones. Dit zijn: Wijchen Centrum, Bedrijventerrein Wijchen-Oost en Bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het tarief voor Wijchen Centrum is een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Voor de overige zones is ook de WOZ-waarde van het pand als grondslag gekozen, maar zijn de tarieven gestaffeld. De tarieven 2019 zijn in overleg met de 3 stichtingen bepaald.

Tabel 15: ontwikkeling tarieven reclamebelasting Wijchen Centrum

	2018	2019*
Minimum bedrag per WOZ-object	302,00	302,00
Drempelbedrag WOZ-waarde	132.000	132.000
Tarief per € 1.000 WOZ-waarde boven drempelbedrag	2,29	2,29
Maximumbedrag per WOZ-object	879,00	879,00
Gewenste opbrengst in €	123.000	123.000

Tabel 16: ontwikkeling tarieven Bedrijventerrein Bijsterhuizen

WOZ-waarde van:	Tot	2018	2019*
€ 0,00	€ 102.000,00	130,00	130,00
€ 102.001,00	€ 254.000,00	265,00	265,00
€ 254.001,00	€ 508.000,00	420,00	420,00
€ 508.001,00	€ 1.015.000,00	950,00	950,00
€ 1.015.001,00	€ 2.031.000,00	1.315,00	1.315,00
€ 2.031.001,00	€ 3.046.000,00	1.575,00	1.575,00
€ 3.046.001,00	€ 4.061.000,00	2.100,00	2.100,00
€ 4.061.001,00	€ 5.077.000,00	2.625,00	2.625,00
€ 5.077.001,00	€ 10.154.000,00	3.675,00	3.675,00
Meer dan € 10.154.000,00	-----	4.200,00	4.200,00

Tabel 17: ontwikkeling tarieven bedrijventerrein Wijchen-Oost

WOZ-waarde van:	Tot	2018	2019*
€ 0,00	€ 102.000,00	130,00	130,00
€ 102.001,00	€ 203.000,00	180,00	180,00
€ 203.001,00	€ 305.000,00	260,00	260,00
€ 305.001,00	€ 508.000,00	415,00	415,00
€ 508.001,00	€ 762.000,00	570,00	570,00
€ 762.001,00	€ 1.016.000,00	725,00	725,00
€ 1.016.001,00	€ 1.523.000,00	930,00	930,00
€ 1.523.001,00	€ 2.031.000,00	1.240,00	1.240,00
€ 2.031.001,00	€ 3.047.000,00	1.555,00	1.555,00
Meer dan € 3.047.000,00	-----	1.925,00	1.925,00

* Nog te bepalen in overleg met de betreffende stichtingen

- **Marktgelden**

De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 2,40%, Dit is hetzelfde percentage als die we in de kostenontwikkeling hebben opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de mate van kostendekkendheid van de marktgelden.

Tabel 18: marktgelden

Marktgelden x € 1,-	2018	2019
Vaste standplaatsen per strekkende meter per kwartaal	21,10	21,60
Vermeerdering luifel bij standplaats	2,10	2,15
Vermeerdering auto/cabine	9,60	9,80
Vermeerdering per marktdag voor promotiedoeleinden	3,70	3,80
Dag- en standwerkersplaatsen per marktdag	12,20	12,50
Elektriciteit per marktdag per aansluiting dag- en standwerkersplaats	3,70	3,80

- **Precariobelasting**

De precariobelasting wordt geheven van degene die, al dan niet met vergunning of na een melding, het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft of diens opvolger, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 2,40%. Dit is hetzelfde percentage als die we in de kostenontwikkeling hebben opgenomen.

- **Leges**

In onderstaande tabel geven we per hoofdstuk van de legestabel de begrote kosten en opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat er per titel geen overdekking bestaat op de leges.

In het overzicht zijn naast de directe kosten op de verschillende onderdelen de overheadkosten toegerekend op basis van een vaste opslag per fte. De personeelskosten zijn per taakveld begroot. Vervolgens is het aantal begrote uren per hoofdstuk de basis voor onderverdeling van personeel inclusief overhead naar de hoofdstukken. We streven naar 100% kostendekkend, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie in de volgende tabel de mate van kostendekkendheid.

Tabel 19: Legestabel

Overzicht kosten en opbrengsten Leges per hoofdstuk	Kosten (x € 1.000)	Opbrengsten (x € 1.000)
Titel 1 Algemene dienstverlening	1.177	562
Hoofdstuk 1 Burgerlijke stand	42	74
Hoofdstuk 2 Reisdocumenten	163	143
Hoofdstuk 3 Rijbewijzen	151	220
Hoofdstuk 4 Verstrekkingen uit de basisregistratie personen	68	47
Hoofdstuk 5 Verstrekkingen uit het Kiezersregister	0	0
Hoofdstuk 6 Verstrekkingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	0	0
Hoofdstuk 7 Bestuursstukken	0	0
Hoofdstuk 8 Vastgoedinformatie	342	0
Hoofdstuk 9 Overige publiekszaken	68	47
Hoofdstuk 10 Gemeentearchief	0	0
Hoofdstuk 11 Huisvestingswet	0	0
Hoofdstuk 12 Leegstandwet	122	0
Hoofdstuk 13 Gemeentegarantie	0	0
Hoofdstuk 14 Marktstandplaatsen	132	24
Hoofdstuk 15 Winkeltijdenwet	16	1

Overzicht kosten en opbrengsten Leges per hoofdstuk	Kosten (x € 1.000)	Opbrengsten (x € 1.000)
Hoofdstuk 16 Kansspelen	33	3
Hoofdstuk 17 Telecommunicatie	16	1
Hoofdstuk 18 Verkeer en vervoer	24	1
Hoofdstuk 19 Diversen		
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	1.069	800
Hoofdstuk 1 Begripsomschrijvingen		
Hoofdstuk 2 Verzoek om vooroverleg / verzoek om intake	66	73
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - bouwvergunningen	497	544
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - welstandstoezicht	41	40
Hoofdstuk 3 Omgevingsvergunning - archeologie	12	0
Hoofdstuk 4 Verhoging	33	36
Hoofdstuk 5 Teruggaaf	33	36
Hoofdstuk 6 Intrekking omgevingsvergunning	33	36
Hoofdstuk 7 Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	71	7
Hoofdstuk 8 Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	283	28
Hoofdstuk 9 Sloopmelding	0	0
Hoofdstuk 10 In deze titel niet genoemde beschikking	0	0
Titel 3 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning	337	24
Hoofdstuk 1 Horeca	132	10
Hoofdstuk 2 Evenement of standplaats	132	10
Hoofdstuk 3 Prostitutiebedrijf	0	0
Hoofdstuk 4 Splitsingsvergunning woonruimte	0	0
Hoofdstuk 5 Leefmilieuverordening	0	0
Hoofdstuk 6 Brandbeveiligingsverordening	0	0
Hoofdstuk 7 Kinderopvang	74	4
Hoofdstuk 8 Diversen	0	0
Hoofdstuk 9 In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	0	0

Overzicht van de geraamde inkomsten.

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de begrote inkomsten gemeentelijke heffingen.

Tabel 20: Overzicht geraamde netto inkomsten (x € 1.000)

	2018	2019	2020	2021	2022
Onroerende zaakbelastingen	7.815	8.103	8.265	8.414	8.574
Toeristenbelasting	50	49	49	49	49
Hondenbelasting	382	380	389	403	414
Rioolheffing	3.921	4.028	4.077	4.127	4.222
Leges bouwvergunningen	671	725	706	375	375
Marktgeden	24	24	24	24	24
Reinigingsheffing	3.216	3.646	3.796	3.897	3.979
Precariobelasting	24	24	24	24	24
Reclamebelasting	345	346	346	346	346
Totale opbrengst	16.448	17.326	17.676	17.659	18.006

Opbouw woningvoorraad Wijchen

In de onderstaande tabel zijn de woningen, op basis van de vastgestelde WOZ –waarde, ingedeeld in de volgende waardecategorieën:

Tabel 21: Overzicht waarde categorieën

Woning ingedeeld in Categorie:	2018 begroot		2019 begroot	
	Aantal woningen	Percentage	Aantal woningen	Percentage
< 200.000	8.565	49,80%	8.002	45,62
200.000 – 300.000	4.870	28,32%	5.305	30,25
300.000 – 400.000	2.482	14,43%	2.405	13,71
400.000 – 500.000	882	5,13%	1.075	6,13
> 500.000	400	2,33%	753	4,29

De gemiddelde waarde van een woning 2019 in Wijchen is € 222.000 (2018: 209.000).

Lokale lastendruk

Op basis van de voorgestelde tarieven kan een vergelijking worden gemaakt tussen de lokale lastendruk voor woningen in 2019 ten opzichte van 2018. De belastingsoorten OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden) zijn in dit overzicht meegenomen. Bij deze vergelijking wordt uitgegaan van onroerende zaken met een WOZ-waarde van respectievelijk € 200k, € 300k, € 400k, en € 500k (prijsspeil 2018). De voorbeeldaanslagen 2019 zijn berekend op basis van een woningwaarde van 2018, gecorrigeerd voor de waardedaling per waarde-categorie. Hierdoor zijn de gevolgen voor de Wijchense huishoudens beter vergelijkbaar.

Voorbeeldaanslagen:

Hieronder treft u de voorbeeldaanslagen aan, waarbij we de totale woonlasten berekenen voor een meerpersoonshuishouden, uitgaande van de in de tabel genoemde WOZ-waarden. Voor de afvaltarieven is rekening gehouden een aanbiedfrequentie van 35%.

Tabel 22: Voorbeeldaanslagen

Aanslag gemeentelijke belastingen	2018	Aanslag gemeentelijke belastingen	2019
<i>WOZ-waarde</i>	<i>200.000</i>	<i>WOZ-waarde</i>	<i>218.000</i>
OZB – eigendom	241,40	OZB – eigendom	252,23
Rioolrecht eigendom	96,00	Rioolrecht eigendom	97,66
Rioolrecht gebruik	55,60	Rioolrecht gebruik	58,64
Afvalstoffenheffing meerpersoons	202,63	Afvalstoffenheffing meerpersoons	214,15
Structurele lastendruk 2018	595,63	Structurele lastendruk 2019	622,68
Eenmalige lastenverlichting	0,00	Eenmalige lastenverlichting	-24,00
Totaal 2018	595,63	Totaal 2019	598,68
<i>Aanslag gemeentelijke belastingen</i>	<i>2018</i>	<i>Aanslag gemeentelijke belastingen</i>	<i>2019</i>
<i>WOZ-waarde</i>	<i>300.000</i>	<i>WOZ-waarde</i>	<i>321.000</i>
OZB – eigendom	362,10	OZB – eigendom	371,40
Rioolrecht eigendom	144,00	Rioolrecht eigendom	143,81
Rioolrecht gebruik	83,40	Rioolrecht gebruik	86,35
Afvalstoffenheffing meerpersoons	202,63	Afvalstoffenheffing meerpersoons	214,15
Structurele lastendruk 2018	792,13	Structurele lastendruk 2019	815,71
Eenmalige lastenverlichting	0,00	Eenmalige lastenverlichting	-24,00
Totaal 2018	792,13	Totaal 2019	791,71
<i>Aanslag gemeentelijke belastingen</i>	<i>2018</i>	<i>Aanslag gemeentelijke belastingen</i>	<i>2019</i>
<i>WOZ-waarde</i>	<i>400.000</i>	<i>WOZ-waarde</i>	<i>411.000</i>
OZB – eigendom	482,80	OZB – eigendom	475,53
Rioolrecht eigendom	192,00	Rioolrecht eigendom	184,13
Rioolrecht gebruik	111,20	Rioolrecht gebruik	110,56
Afvalstoffenheffing meerpersoons	202,63	Afvalstoffenheffing meerpersoons	214,15
Structurele lastendruk 2018	988,63	Structurele lastendruk 2019	984,37
Eenmalige lastenverlichting	0,00	Eenmalige lastenverlichting	-24,00
Totaal 2018	988,63	Totaal 2019	960,37
<i>Aanslag gemeentelijke belastingen</i>	<i>2018</i>	<i>Aanslag gemeentelijke belastingen</i>	<i>2019</i>
<i>WOZ-waarde</i>	<i>500.000</i>	<i>WOZ-waarde</i>	<i>504.000</i>
OZB – eigendom	603,50	OZB – eigendom	583,13
Rioolrecht eigendom	240,00	Rioolrecht eigendom	225,79
Rioolrecht gebruik	139,00	Rioolrecht gebruik	135,58
Afvalstoffenheffing meerpersoons	202,63	Afvalstoffenheffing meerpersoons	214,15
Structurele lastendruk 2018	1.185,13	Structurele lastendruk 2019	1.158,65
Eenmalige lastenverlichting	0,00	Eenmalige lastenverlichting	-24,00
Totaal 2018	1.185,13	Totaal 2019	1.134,65

Woonlastenvergelijking

Tabel 23: Vergelijking met een aantal omliggende gemeenten (2018)

	Wijchen	Beuningen	Druten	Heumen	Nijmegen	Nederland
Gemeentelijke woonlasten						
Eenpersoonshuishouden (2017)	637 608	772 784	617 623	773 770	719 701	654 650
Meerpersoonshuishouden (2017)	670 658	691 826	673 701	831 856	735 740	721 714
Rangnummer Meerpersoonshuishouden (nr. 1 heeft de laagste lasten)	75	269	81	314	167	

Bron: COELO atlas van de lokale lasten 2018

De bruto woonlasten liggen landelijk gemiddeld op € 721. Eenpersoonshuishoudens zijn gemiddeld € 67 goedkoper uit dan meerpersoonshuishoudens. Van alle gemeenten in Nederland staat Wijchen in 2017 op plaats 75 voor wat betreft de gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden (nummer 1 is de goedkoopste). Bij de berekening van de lokale lastendruk is rekening gehouden met de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Het betreft de cijfers over 2018. Over 2019 zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft, in het kader van het armoedebat, de afgelopen jaren ruim aandacht gekregen. Sinds 1 januari 1995 is het gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% van de bestaanskosten mogen gemeenten dit met ingang van 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95% en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Wijchen hanteert deze maximale bijstandsnorm sinds 1998. In de gemeente Wijchen wordt in voorkomende gevallen alleen kwijtschelding verleend van aanslagen onroerende zaakbelasting afvalstoffenheffing (vastrecht) en de gebruikersheffing rioolrechten.

Steeds meer gemeenten maken gebruik van het Inlichtingenbureau om vast te stellen welke burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentebelastingen. Met de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten en waterschappen bij het toetsen van zowel een eerste aanvraag voor kwijtschelding als bij 'ambtshalve verlenging' van kwijtschelding. Dit gebeurt aan de hand van een door gemeenten en waterschappen opgestelde beslisboom, met instemming van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie). In 2011 is aan alle kwijtscheldingsgerechtigden binnen de deelnemende gemeente voor het belastingjaar 2011 een brief verstuurd. Hierin zijn zij verzocht toestemming te geven aan de gemeenschappelijke regeling om vanaf 2012 het recht op kwijtschelding automatisch te toetsen via het inlichtingenbureau.

Met deze toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen is veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De burger hoeft dan dus niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen. Naast de vervolgaanvragen mogen sinds 2016 ook initiële aanvragen voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de uitvoeringsinstantie én de aanvrager nog meer administratieve lasten.

Tevens bevatten de rapportages van het inlichtingenbureau sinds dit jaar extra detailinformatie wanneer er een belemmering voor kwijtschelding wordt gevonden. De burger hoeft hierdoor minder informatie aan te leveren, waardoor de dienstverlening verbetert.

Paragraaf 4: Weerstandsvermogen

Inleiding

In deze paragraaf besteden we aandacht aan het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen in relatie tot de risico's die de gemeente loopt. De risico's kunnen specifiek benoemd zijn, maar ook algemeen van aard zijn.

Een financieel weerstandsvermogen is de buffer die we kunnen inzetten als financiële tegenvallers zich voordoen. Het weerstandsvermogen relateren we daarom de risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Het minimaal gewenste weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

We geven als eerste een beeld van de financiële positie van Wijchen volgend uit de verplichte kengetallen, gevolgd door een samenvatting van ons weerstandsvermogen in relatie tot onze risico's. Hiertoe is het van belang de risico's van de gemeente Wijchen te onderkennen en deze (financieel) te wegen. Dit zetten we af tegen de omvang en ontwikkeling van de algemene reserve. Omdat de opbouw van de algemene reserve sterk samenhangt met ons meerjarenperspectief, is ook dit een onderwerp waar we in deze paragraaf aandacht aan besteden. Daarnaast besteden we aandacht aan de elementen die zijn betrokken in ons oordeel.

Kengetallen

Conform voorschriften van de BBV worden met ingang van de begroting 2016 onderstaande kengetallen opgenomen in deze paragraaf. De kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

Tabel 24: Kengetallen gemeente Wijchen

Kengetallen:	JR 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
netto schuldquote	14%	35%	27%	22%	14%	7%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-5%	16%	10%	7%	1%	-4%
solvabiliteitsratio	50%	40%	40%	39%	42%	44%
structurele exploitatieruimte	1%	0%	0%	1%	2%	3%
grondexploitatie	3%	2%	0%	0%	0%	0%
belastingcapaciteit	91%	88%	93%	93%	93%	93%

In bovenstaande tabel houden we de categorisering, waarbij de arcering van groen als zijnde het minst risicovol, via oranje, tot rood wat de meest risicovolle situatie aanduidt. Alleen op het gebied van solvabiliteit scoort de gemeente Wijchen "matig" (oranje), wat op zichzelf niet alarmerend is en tevens nog te nuanceren valt. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal (eigen vermogen + vreemd vermogen). In ons balanstotaal is onder het vreemd vermogen een aanzienlijk deel opgenomen voor leningen, welke niet voor eigen financiering zijn aangetrokken, maar door zijn verleend aan derden als gevolg van voormalige gemeentelijke taken. Dit verlaagt en vertroebelt daarmee het solvabiliteitspercentage.

Samenvatting en conclusie

Zowel het structurele als het incidentele weerstandsvermogen in Wijchen zijn toereikend om de gewogen risico's binnen het huidige meerjarenperspectief van 2019-2022 af te dekken. Al ligt de algemene reserve de eerste twee jaar onder het niveau van de gewenste ondergrens.

De minimumomvang van de algemene reserve bedraagt op basis van inwoners € 1.6 miljoen. De in paragraaf 4 beschreven risico's leiden tot een totaal maximaal financieel risico van € 187 miljoen. Bovenop de minimum omvang komen we op basis van risico-inschatting komen tot een af te dekken risicobedrag van € 9,9 miljoen.

De financiële impact van de beschreven risico's ten opzichte van de laatste update, de jaarrekening 2017, is minimaal; een toename van de gewenste ondergrens van € 67k.

Met name de juridische claims maken een belangrijk deel uit van ons risicoprofiel. Gezien de beschreven risico's blijft een substantieel weerstandsvermogen noodzakelijk. Op basis van de huidige meerjarenraming beoordelen we de hoogte van de stand van de algemene reserve in de eerste twee jaar als ontoereikend, maar vanaf 2021 toereikend voor afdekking van de beschreven risico's. Waarbij we nog wel rekening houden met de gewenste projecten. Indien deze doorgang vinden gaat dat ten koste van de opbouw van de algemene reserve en dus van de afdekking van de risico's.

Het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de capaciteit die de gemeente heeft om tegenvallers op te vangen. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Structureel weerstandsvermogen

Met de structurele weerstandscapaciteit bedoelen we de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen. Zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Bij een toets op de artikel-12 procedure (preventief toezicht door provincie) wordt vooral hiernaar gekeken. Hiertoe is ons structureel meerjarensaldo van belang. Hiervoor verwijzen we naar meerjarenramingen in het onderdeel "financiële begroting". Ook de belastingcapaciteit is onderdeel van het structureel weerstandsvermogen. Dat wil zeggen, het bedrag waarmee we de OZB zouden moeten verhogen voordat we in aanmerking komen voor de artikel-12-status. Daarnaast is ook de structurele post onvoorzien genoemd. In Wijchen is deze echter € 0k, omdat ons beleid is om de tegenvallers binnen de bestaande middelen op te vangen.

Omdat Wijchen een solide incidenteel weerstandsvermogen heeft, toetsen we in eerste instantie aan ons structurele meerjarenperspectief. Deze is op bestaand beleid positief voor de gehele planperiode, zodat we kunnen concluderen dat ons structureel weerstandsvermogen op peil is.

Incidenteel weerstandsvermogen

Het incidentele weerstandsvermogen is bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Deze zijn dus sterk gerelateerd aan onze benoemde risico's. Uiteraard kunnen daar ook structurele elementen in zijn opgenomen. Deze structurele elementen nemen we dan wel voor de volledige planperiode mee in onze risicoanalyse.

Het belangrijkste element van het incidenteel weerstandsvermogen is de algemene reserve. Ook stille reserves behoren hiertoe. Dit zijn bezittingen, die bij verkoop een waarde hebben, maar tegen een lagere waarde zijn gewaardeerd op onze balans. Bijvoorbeeld een pand dat meer waard is dan waarvoor het in de boeken staat. Het Wijchense beleid is, dat we ten aanzien van het incidentele weerstandsvermogen alleen kijken naar de algemene reserve. Deze moet voldoende zijn om de gewogen risico's af te kunnen dekken, rekening houdend met een algemene ondergrens van

€ 41 per inwoner. De gewenste ondergrens van de algemene reserve stelt de gemeenteraad twee keer per jaar vast. Indien de algemene reserve lager is dan de gewenste ondergrens is een herstelplan noodzakelijk.

Reservepositie

De reservepositie is de belangrijkste buffer voor het opvangen van risico's die niet op andere wijzen zijn afgedekt, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves per einde boekjaar volgens de door de gemeenteraad vastgestelde jaarrekeningen en/of begrotingen.

Tabel 25: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	14.243	12.415	10.251
Bestemmingsreserves	37.116	28.838	28.790

De algemene reserve is bedoeld voor het financieel afdekken van de risico's. Daartoe stelt de raad de ondergrens van de algemene reserve vast. Een eventueel surplus kunnen we inzetten voor het realiseren van grote projecten.

De bestemmingsreserves zijn afgezonderde bedragen voor specifieke doelen. Een aantal reserves is bedoeld ter afdekking van structurele lasten. Een aantal is voor incidentele projecten. Zolang er voor deze projecten nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen, kan de raad deze reserves in principe nog anders inzetten. De raad dient zich daarbij wel te realiseren dat daarmee ook het betreffende project (geheel of gedeeltelijk) niet meer kan worden gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2017 de ondergrens van de algemene reserve vastgesteld op € 11.486k, waarvan € 1.638k als minimale omvang. De matrix waarop deze ondergrens is gebaseerd hebben we nu geactualiseerd en is opgenomen onder het hoofdstuk risicomanagement van deze paragraaf.

Tabel 26: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2017	Begroting 2018	Begroting 2019
Algemene reserve inclusief Bouwgrondexploitatie	14.243	12.415	10.251
Ondergrens risicoprofiel	11.486	10.703	11.553

Risicomanagement

Het risicomanagement in Wijchen onderkent diverse risico categorieën. Naast de financiële risico's zijn dit bijvoorbeeld ook risico's met betrekking tot de continuïteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, juridische risico's, politiek-bestuurlijke risico's en omgevingsrisico's. Dit kunnen interne en externe risico's zijn. Niet op elk risico hebben we als gemeente Wijchen evenveel invloed. In de programmabegroting ligt de focus op de risico's die we in financiële zin lopen.

In deze begroting zijn de benoemde risico's financieel vertaald en gewogen. Op basis van die weging is het bedrag bepaald dat als ondergrens van de algemene reserve moet gelden. Deze ondergrens wordt bij de vaststelling van een begroting en een jaarrekening opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. De risicomatrix is als bijlage opgenomen. De specifiek benoemde risico's zijn hieronder benoemd. Een financiële samenvatting van de risico's is opgenomen in de risicomatrix in bijlage.

- **4.1.1 GO regio Arnhem Nijmegen**

De Regio Arnhem Nijmegen is een platform van overleg en afstemming, gericht op de thema's Duurzaamheid, Economie, Wonen en Mobiliteit.

De samenwerking is vastgelegd in de Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Regio (opgenomen in de regelingenbundel) en is op 17 december 2015 gestart.

Op 12 januari 2017 ondertekenden waarnemend burgemeester Staal van Arnhem, de Nijmeegse burgemeester Bruls en commissaris van de Koning Cornielje het investeringsakkoord. In dat akkoord is de afspraak vastgelegd om minstens 10 jaar vast te houden aan de ingezette koers om de economie van de regio te versterken. Afschaffing van de WGR-plus betekent dat de taken, bevoegdheden en geldstromen uit de Wet WGR-plus zijn overgegaan van de regio naar de provincie. Op dit moment schatten wij het risico op onverwachte uitgaven op nihil.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	0	10.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0	0,10

- 4.1.2 MGR Regio Rijk van Nijmegen**

2015 is als gevolg van de oprichting van de MGR Rijk van Nijmegen per 1 juli 2014 een nieuwe risico-inventarisatie uitgevoerd. De risico's zijn in een bijlage bij de begroting 2016 van de MGR beschreven. De getroffen maatregelen worden in algemene zin geduid en de stand van zaken van medio 2015 wordt weergegeven. Door het dagelijks- en algemeen bestuur periodiek te informeren over de risico's en de getroffen beheersmaatregelen worden zij in staat gesteld om invulling te geven aan hun toezichthoudende en sturende rol. Het Wijchense aandeel van € 368.000 is fors hoger dan hetgeen in de jaarrekening 2017 (€ 168.000) is opgenomen. Dit is veroorzaakt doordat de percentages in de jaarrekening verschoven zijn met Berg & Dal. Daarnaast is het inwoner aantal op basis van de BRN norm iets verschoven. Voor de inhoud van het ingeschatte weerstandsvermogen voor de MGR Regio Rijk van Nijmegen wordt verwezen naar de notities risicomanagement MGR en risico-inventarisatie. Voor de verdeling van het risico's naar gemeenten, wordt de inbreng (middelen) gehanteerd.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	368.000	168.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1,00	1,00

- 4.1.3 RBT-KAN**

Als gevolg van een aantal incidenten is verlies geleden over 2012 en 2013. Dit heeft geresulteerd in een negatief eigen vermogen. De oorzaken van de tekorten zijn direct weggenomen, een herstelplan is opgesteld en in werking getreden. Zie Informatienota 14 IZ 056 en 15 IZ 090. De getroffen maatregelen hebben ertoe geleid dat RBT KAN het negatieve eigen vermogen, dat in 2013 was ontstaan, ultimo 2016 heeft weggewerkt. We zien hier voor de toekomst geen risico meer in.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	0	53.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0	0,10

- 4.1.4 De Meerval BV**

Risico betreft een hogere garantstelling m.b.t. het exploitatietekort, dan opgenomen in begroting. Contractueel is vastgelegd dat de gemeente Wijchen het risico op exploitatietekorten draagt.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	21.000	21.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,20	0,20

- **4.1.5 GGD**

De GGD heeft een algemene reserve om haar eigen risico's te ondervangen. Na de jaarafrekening van 2017 betrof deze 70% van de streefwaarde. Het is echter het standpunt van de gemeente Wijchen dat de GGD, net als andere GR'en, geen weerstandsvermogen hoeft te hebben.

Om de overige mogelijke risico's te dekken nemen wij ons aandeel op. Voor Wijchen is dit € 83.500. Daarnaast is er een risico op een exploitatietekort. Voor een GR geldt dat de gemeenten het risico op exploitatietekorten dragen.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	115.000	115.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,90	0,90

Gemeentebegroting

Deze posten zijn opgenomen in de reguliere begroting. Met hieronder beschreven risico's is geen rekening gehouden in de bedragen die in de reguliere begroting zijn opgenomen.

- **4.2.1 Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie**

Bij het opstellen van de MPG 2018 (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties) is een nieuwe risicoanalyse gemaakt. Het totale risico voor de grondexploitaties is aanzienlijk gedaald.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	810.000	810.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	Mix (0,15)	Mix (0,15)

- **4.2.2 Bouwleges**

De verwachting is dat in 2018 het aantal reguliere aanvragen stijgt.

De totale leges zullen mede daarom hoger zijn dan in 2017.

In de begroting is vanaf 2020 rekening gehouden met structureel lagere opbrengsten voor leges.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

- **4.2.3 Verzekering aansprakelijkheid**

De gemeente heeft een aantal verzekeringspolissen afgesloten met een eigen risico, bijvoorbeeld een brand- en aansprakelijkheidsverzekering. Per schadegeval bedraagt het eigen risico € 2.500. Hiervoor zijn in de reguliere begroting budgetten opgenomen. Het risico van overschrijding van deze budgetten is aanwezig, maar worden uiterst laag geacht. Daarnaast is een aansprakelijkheidsverzekering

afgesloten waarbij de aansprakelijkheid is afgedekt tot € 2,5 miljoen voor vermogensschade. Het risico is een aanspraak die boven het verzekerde bedrag uitstijgt.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	2.500.000	2.500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.2.4 Gemeentelijk vastgoed algemeen

De gemeente beheert circa 68.000 m² gemeentelijk vastgoed. Dit vastgoed bestaat uit diverse elementen zoals gebouwen voor sociaal culturele activiteiten, commercieel vastgoed en dienstgebouwen.

Sinds 2014 hanteert de gemeente Wijchen de gemeente de methodiek van een conditie gestuurd onderhoudssysteem. De opnames hebben gefungeerd als input voor een aangepast MJOP.

Het risico op onvoorziene gebreken aan ons vastgoed schatten we in op € 200k.

Een inspectierapport heeft aangetoond dat bij het kasteel de situatie stabiel is. Het risico bestond met name voor de poort (2013) en de toren (2016). Voor beide geldt dat gezien de vervolgmetingen, verdere monitoring noodzakelijk is alvorens over te gaan tot voorstellen. In 2019 worden nieuwe metingen uitgevoerd. Bij het project kasteel wordt gezien in welke mate oorzaken bij de toren kunnen worden verholpen. Dit wordt in 2019 uitgewerkt, het risico blijft vooralsnog ongewijzigd staan.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico gemeentelijk vastgoed:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50
Financieel risico kasteelpoort:	50.000	50.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico kasteeltoren:	500.000	500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.3 Claims van derden

Dit betreft nog niet afgeronde claims van derden. Hierbij is een inschatting gemaakt van de uitkomsten van de individuele claims.

- 4.3.1 Overige juridische procedures**

Overige juridische procedures; zoals (bouw-) leges, belastingzaken- en aansprakelijkstellingen. Voor de verzekerde aansprakelijkheidsstellingen is financiële dekking in onze begroting. Voor overige aansprakelijkheidsstellingen en andere bezwaar- en beroepszaken is het risico bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. Om reden van vertrouwelijkheid en om onze positie in de procedures te beschermen, nemen wij hier alleen de totaaluitkomst op.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	9.743.000	9.378.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	(mix) 0,42	(mix) 0,42

4.4 Milieu

Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen, waarop de gemeente aansprakelijk gesteld kan worden of verplicht kan worden maatregelen te treffen, maar waarbij op dit moment nog geen concrete aansprakelijkstellingen zijn ontvangen.

- **4.4.1 Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)**

Risico's ten aanzien van milieuaspecten in het kader van bodemverontreiniging. In Wijchen zijn nog een aantal voormalige stortlocaties aanwezig. De bekendste hiervan is de locatie aan de Heumenseweg 80 (voormalig stort Alverna). Voor de overige (stort)locaties zijn de risico's in het geheel niet gedekt, maar zijn de risico's niet bijzonder groot. Bovendien vallen deze tot aan de invoering van de Omgevingswet nog onder de verantwoordelijkheid van de provincie. Daarna worden ze naar de gemeente overgeheveld. Vrijwel elk jaar ontstaan er wel enkele verontreinigingen waarvan geen veroorzaker bekend is. De gemeente kan hierdoor verantwoordelijk worden van een nieuwe bodemverontreiniging.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.2 Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.**

Woningen die liggen of komen te liggen in de overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit of gelegen zijn in risicocirkels van bedrijven vallend onder het Besluit Externe Veiligheid kennen mogelijk een lagere waarde voor de OZB. Verder kan deze wetgeving voor vertraging/afstel van bouwprojecten zorgen. Dit leidt dan tot lagere OZB-opbrengsten. Dit risico achten wij ongewijzigd.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	300.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.3 Aanpak saneringswoningen**

Sinds 2012 zijn de beheerders van de Rijksinfrastructuur verantwoordelijk voor het saneren van woningen die teveel geluidsoverlast ondervinden van spoor en de autosnelwegen A50, A73 en A326. Zij zijn daarmee verantwoordelijk voor het plaatsen van schermen of het treffen van geluidwerende voorzieningen aan deze woning. De gemeente is verantwoordelijk voor de projectmatige sanering van woningen langs gemeentelijke en provinciale wegen die bij het Rijk zijn aangemeld (A- en B-lijst). De kosten van deze saneringen zijn in principe voor het Rijk.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.4.4 Milieu bodemverontreiniging**

Hoewel al een groot deel van de Wijchense bodem in kaart is gebracht, blijft er altijd een risico aanwezig dat ergens bodemverontreiniging wordt aangetroffen die niet voorzien was.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.5 Uitgeleende gelden en garantstellingen

De hier opgenomen onderwerpen houden verband met het niet kunnen aflossen van leningen, waarbij Wijchen het risico draagt.

- **4.5.1 Verstrekte hypotheekleningen aan ambtenaren**

Als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden zijn tot 1 januari 2009 hypotheekleningen verstrekt aan medewerkers. We merken dat steeds meer hypotheekleningen vervroegd worden afgelost.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	3.015.000	3.765.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.5.2 Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties**

De gemeente staat garant voor tijdige betaling van rente en aflossing van leningen van woningbouwcorporaties afgesloten in het kader van de Woningwet. Met ingang van 1995 zijn deze risico's overgenomen door de Stichting Waarborgfonds. Deze stichting is de eerste risicodragers. De gemeente treedt uitsluitend op als achtervanger. Wijchen is tot op heden nog niet op een garantstelling aangesproken. Tot op heden zijn alle risico's binnen het waarborgfonds opgevangen.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	42.200.000	44.505.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

- **4.5.3 Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen.**

Voor een aantal maatschappelijke instellingen staat de gemeente (al dan niet samen met andere instanties) garant voor relatief hoge bedragen aan aangevane geldleningen.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico overig:	204.000	232.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10
Financieel risico sport	750.000	804.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,10	0,10

4.6 Overig

- **4.6.1 Wijziging legger door het Waterschap**

De legger is in het 3e kwartaal van 2016 vastgesteld. Door introductie van een ruimtereservering voor toekomstige dijkverbetering en een zogenaamde bouwgrans waarbinnen geen nieuwbouw is toegestaan, kan planschade ontstaan doordat beperkingen aan eigendommen worden opgelegd. In 2018 zijn geen planschadegevallen voorgekomen.

Waterschap Rivierenland heeft in 2017 op verzoek van de gemeente Wijchen de kasteelgracht Wijchen van de legger C-wateren verwijderd. Daarmee zijn ook de verplichtingen (Keur) komen te vervallen die zijn verbonden aan de status van C-wateren. De kasteelgracht staat niet in verbinding met enig ander oppervlaktewater en wordt kunstmatig op peil gehouden. In de huidige situatie vervult de kasteelgracht de functie van cultuurhistorisch en landschappelijk water. Ook dient de gracht als opvang voor neerslag afkomstig van het kasteel en een gedeelte van de Spoorstraat.

	Begroting 2019	Jaarrekening 2017
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,50	0,50

Paragraaf 5: Onderhoud kapitaalgoederen

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van onze begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang en besteding.

	Beheerplan	Looptijd	Onderdeel van programma
1	Wegen	2012-2016	2
2	Openbare verlichting (OVL)	2012-2017	2
3	Civiele kunstwerken (bruggen/duikers)	2012-2017	2
4	Groen	2012-2016	5
5	Riolering	2018-2022	7
6	Watergangen/Baggeren	2014-2023	5
7	Gebouwen	2005-	div.

De onderdelen 1 tot en met 6 uit bovenstaande tabel vormen de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en vertegenwoordigen een structureel budget van circa € 7 miljoen.

Integraal beheer openbare Ruimte (Ibor)

In december 2017 is de nota Ibor 2018 t/m 2022 vastgesteld. In deze nota is beschreven dat het beheerniveau voor de wegen en wegmeubilair in het winkelgebied wordt verlaagd van niveau A naar B. Het beheerniveau van het wegmeubilair langs de ontsluitingswegen wordt C. In onderstaande tabel staan per discipline de beheerniveaus weergegeven voor de zichtbare openbare ruimte.

Tabel 27: Beheerniveaus Openbare Ruimte

Discipline	wonen	werken	Zones fietsen	winkelen	Buitenge bied	Ontsluit. wegen
Wegen	B	C	B	B	C	B
Onkruidbestrijding	B	B	B	B	B	B
Wegmeubilair	B	C	B	B	C	C
Civiele Kunstwerken	B	C	B	B	C	C
Groen	C	C	C	B	C	C
Reiniging	C	C	B	B	C	C

Onderstaand een korte beschrijving wat er verstaan wordt onder een bepaald kwaliteitsniveau.

A+= Intensief: netjes, visitekaartje, perfecte uitstraling, veilig en veel gebruiksgemak

A = Aandacht: netjes, hoge beeldkwaliteit, functioneel

B = Normaal: netjes, functioneel, veilig en voldoende gebruiksgemak

C = Extensief: functionaliteit staat voorop, instandhouding, waarborging veiligheid en afscherming

In 2016 en 2017 zijn respectievelijk het machinaal groenonderhoud en het onderhoud aan de openbare verlichting aanbesteed. Het contract voor het groenonderhoud loopt tot en met 2018. Het nieuwe contract voor het onderhoud van de OVL heeft een doorlooptijd van 2 jaar en kan daarna jaarlijks verlengd worden tot uiterlijk medio 2021.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Klanttevredenheidsonderzoek	7,0	7,0	7,0
Aantal klachten	5.582	4.700	6.000
Aantal burgerparticipatiecontracten	184	200	210
Afhandeling meldingen buiten normtijd	65%	18%	20%
Aantal ontevreden melders	5%	3%	3%

Financiële aspecten / Uitvoeringsprogramma

Voor het opstellen en de afstemming van de verschillenden civiel- en cultuurtechnische projecten hanteren we al enige jaren een integrale planning genaamd uitvoeringsprogramma. In deze planning zijn zowel de wegen, de riolering, kunstwerken, openbare verlichting als groenprojecten opgenomen. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Daarbij presenteren we eveneens een doorkijk van de eerste 4 jaren parallel aan de begrotingsperiode.

Voor de diverse disciplines zijn structurele jaarbudgetten beschikbaar, die de gewenste beheerniveaus garanderen. Om de kosten gelijkmatig in de tijd te spreiden zijn voorzieningen gevormd. De onderscheiden posten binnen de openbare ruimte worden hieronder toegelicht.

De afzonderlijke onderdelen nader belicht

1- Wegen

Areaal /Kengetallen

Asfaltverharding	14.083,08	Are
Elementenverharding	13.281,06	Are
Overige	1912,23	Are
Totaal	29.2763,70	Are

Beleidskader

Het doel van de totale onderhoudsstrategie is om verhardingen in een redelijke tot goede onderhoudstoestand te brengen en te houden, dusdanig dat geen enkele verharding in een onderhoudstoestand 'onvoldoende' verkeert of komt te verkeren. Hiermee wordt tevens voorkomen dat weggebruikers onveilige situaties tegenkomen. Het is de taak van de wegbeheerder om de veiligheid van de wegen te bewaken, zodat de kans op ongelukken geminimaliseerd wordt. Een goede staat van het wegennet is immers van belang voor de duurzaamheid als voor de veiligheid.

Tweejaarlijks wordt de onderhoudstoestand van de verhardingen in kaart gebracht door middel van een Globale Visuele Inspectie conform de wegbeheersystematiek van het C.R.O.W. Dit betekent dat alle wegvakonderdelen van asfalt, elementen en beton worden beoordeeld op ernst en omvang van alle schadebeelden. Op basis van de inspectiegegevens wordt de kwaliteit van het Wegenareaal ingedeeld in een 3-tal categorieën ('Voldoende', 'Matig' en 'Onvoldoende').

Zowel de levensduur als de uitkomsten van de bovengenoemde inspecties zijn de input voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Financiële aspecten

Investeringsen betreffen maatschappelijk nut worden in beginsel niet geactiveerd. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer preventief onderhoud wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de voorziening rationeel

Wegbeheer die een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud wegen

Twee keer per jaar worden de wegen geïnspecteerd. De laatste inspectie dateert uit 2016. In eerdere IBor plannen is aangegeven dat we te maken hadden met een relatief hoog percentage wegen met achterstallig onderhoud. Bij de laatste inspectie bleek dit percentage teruggebracht naar 3%. Het is nu zaak de kwaliteit op het huidige niveau te houden. Helaas, tijdens het afgelopen winterseizoen 2017/2018 heeft een groot aantal wegen forse winterschade opgelopen. Deze schade was niet voorzien maar moet in 2019 worden opgeheven om meer schade te voorkomen. De extra kosten hieraan verbonden ramen wij op ca. € 300.000. Het wegwerken van de vorstschade en overig noodzakelijke groot onderhoud wordt betrokken bij het JUP 2019 en verwerkt in de bestekken.

2- Openbare Verlichting

Areaal /Kengetallen

Aantal lichtmasten ≥ 8m	1.653	Stk
Aantal lichtmasten < 8m	8.013	Stk
Overige voorzieningen	45	Stk
Aantal armaturen	9.645	Stk
Waarvan % Led	20	%

Beleidskader

In het beleidsplan staan de speerpunten genoemd waarbij met de inrichting en het onderhoud van de OVL rekening gehouden dient te worden. Het accent ligt op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Het ingezette beleid ten aanzien van het toepassen van LED verlichting en dynamisch dimmen waar mogelijk, worden gecontinueerd en uitgebreid.

Evenals voor groen, grijs, reiniging en kunstwerken is ook voor de verlichting een beheerplan opgesteld. Dit is gebaseerd op onze Wijchense beeldkwaliteitsystematiek. De afgelopen jaren is een groot aantal Sox-armaturen vervangen door energie zuinige verlichting. Conform afspraak worden er in 2019 controles uitgevoerd op de stabiliteit van masten van 40 jaar en ouder. Momenteel staan er in Wijchen bijna 2100 LED armaturen. Niet alleen prijstechnisch wordt Led-verlichting steeds concurrerender. Ook qua prestatie benaderen ze steeds meer het niveau van de traditionele armaturen. Het uitgangspunt is nu dan ook LED verlichting toepassen, tenzij dat technisch niet kan. Nieuwe armaturen voorzien we van een dimmer als dit effectief bijdraagt aan onze doelstellingen. Uit het kwaliteitsonderzoek op de staat van de openbare ruimte is gebleken dat de huidige kwaliteit van de openbare verlichting voldoet aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

Financiële aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten. Daarnaast is er een voorziening voor het groot onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting. De dotatie is gebaseerd op het beheer- en beleidsplan op deze manier borgen wij de instandhouding van de OVL op de lange termijn.

Achterstallig onderhoud

In het beheerplan OVL hanteren we als afschrijvingstermijn voor masten 45 jaar en voor armaturen 25 jaar. In 2019 staan er in Wijchen ongeveer 200 masten die ouder zijn dan 45 jaar. Bij de armaturen zijn er circa 2000 stuks ouder dan 25 jaar. Conform planning pakken we dit achterstallig onderhoud in 2019 op.

3- Civiele kunstwerken

Areaal /Kengetallen

Aantal bruggen	53	Stk
Aantal duikers	80	Stk
Aantal tunnels	4	Stk
Aantal geluidschermen	6	Stk
Overige	131	Stk

Beleidskader

In 2017 is het onderhoud aan de kunstwerken conform het vastgestelde kwaliteitsplan (Ibor) en het beheerplan Kunstwerken uitgevoerd. Noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden betrekken we bij het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Uit de notitie Ibor 2018 t/m 2022 bleek dat de middelen voor vervanging van de kunstwerken op termijn niet volstaan. Dit kwam enerzijds omdat het areaal omvangrijker bleek te zijn (meer duikers en muurtjes, geluidsschermen enz.) en anderzijds omdat in het verleden onvoldoende rekening gehouden was met de restlevensduur van de grote tunnels en duikers. Met het vaststellen het plan en de begroting in december 2017 is dit probleem opgelost.

Financiële aspecten

Investeringsen betreffen maatschappelijk nut worden in beginsel niet geactiveerd. Voor omvangrijke uitgaven sparen we eerst door het vormen van een voorziening, waaruit we de uitgaven voor groot onderhoud en vervanging dekken. Voor het reguliere onderhoud bestaat een budget in de exploitatie.

Achterstallig onderhoud

Met uitzondering van enig achterstallig onderhoud aan de dassenrasters is achterstallig onderhoud niet aanwezig.

4- Groen

Areaal /Kengetallen

Bomen	31.14513	Stk
Bosplantsoen	5.2675	Are
Bos en natuur	5.598	Are
Sierplantsoen	1.7753	Are
Hagen	299	Are
Gazon	11.779	Are
Ruw Gras&Bermen	11.247	Are

Beleidskader

In 2004 is het Groenstructuurplan Kleine Kernen vastgesteld en in 2008 het Groenstructuurplan Wijchen. Beide zijn een leidraad geweest voor renovaties van openbaar groen, maar ook voor beoordelen van verzoeken om grondverkoop en ontwikkelingsplannen. Hiervoor zijn ook beleidsregels uitgifte groenstroken opgesteld. In 2009 is het beheerplan Vormersbos opgesteld. Hierin staat omschreven hoe het beheer van het Vormersbos de komende 10 jaar ingevuld gaat worden. Niet alleen voor het groenonderhoud, maar ook voor bewoners is zo duidelijk hoe het bos zich de komende jaren gaat ontwikkelen. In 2014 is ook de actuele lijst met waardevolle bomen gemeente Wijchen vastgesteld. Deze bomen zijn waardevol door hun leeftijd, voorkomen of soort. De bomen die landelijk geregistreerd staan als monumentaal zijn ook op deze lijst opgenomen. Op dit moment beheren we de gemeentelijke parken op beheerniveau C. Park Noord en park Diemewei hebben een duidelijke visie qua inrichting en onderhoud.

Voor het dagelijks beheer van het groen zijn in het IBOR duidelijke randvoorwaarden gesteld. Deze randvoorwaarden en het vastgesteld beeldkwaliteitsniveau bepalen de mate van renovaties en keuzes van inrichtingen van het openbaar groen.

Financiële aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer renovatie groen wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de voorziening rationeel Groenbeheer die een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud

Jaarlijks worden conform het jaarlijks uitvoeringsprogramma diverse groenrenovaties uitgevoerd. In 2017 en 2018 is met name in Wijchen Noord een forse inhaalslag gemaakt voor het wegwerken van achterstallig groenonderhoud. Het minimale beeldkwaliteitsniveau C, dat we sinds 2010 hanteren, heeft een nadelige invloed op de kwaliteit van het groen. De ervaring van de afgelopen jaren laat zien dat het groen daardoor eerder aan renovatie toe is. Bij het nieuwe IBOR plan is dit inzicht betrokken. De extreme zomer met de lange hittegolf van 2018 heeft gezorgd dat metname jonge beplanting en bomen het niet gered hebben. Veel jong areaal is afgestorven en moet voortijdig worden vervangen. De exacte omvang van de schade is nog niet bekend. Indien nodig zullen de extra kosten worden betrokken bij de kaderbrief 2020.

5- Riolerings

Areaal /Kengetallen

Lengte vrijvervalriolering	238	Km
Lengte persleiding	10	Km
Lengte drukriolering	89	Km
Lengte vacuümriolering	9	Km
Aantal Putten	6054	Stk
Aantal gemalen	37	Stk
Aantal pompputten	517	Stk
Aantal IBA's	15	Stk
Wadi's	35	Stk
Randvoorzieningen	11	Stk

Beleidskader

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan

In december 2017 is het nieuwe uitgebreid Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) voor de periode 2018-2022 opgesteld. Het vGRP is een beleidsplan waarin is aangegeven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe zij dit bekostigt.

Het nieuwe vGRP is samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en West Maas & Waal opgesteld. Doel van de samenwerking was door middel van harmonisering van beleid te komen tot minder kostenstijging, meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid in de (afval)waterketen. Deze harmonisering betekent nadrukkelijk niet dat de deelnemende gemeenten hun bevoegdheden hebben verloren. Integendeel, iedere gemeente is verantwoordelijk gebleven voor het eigen beleid en heeft het nieuwe vGRP afzonderlijk vastgesteld. Het nieuwe vGRP bevat een gemeenschappelijk deel (op hoofdlijnen geharmoniseerd beleid) en een individueel deel (specifieke uitwerking van beleid naar maatregelen).

Rioolbeheerplan

Aan de basis van het nieuwe vGRP staat het nieuwe Rioolbeheerplan (RBP) voor de periode 2018-2022. Het RBP is een operationeel plan dat inzicht geeft in de omvang van het te beheren (verbrede) rioleringsareaal en de maatregelen voor de (duurzame) instandhouding hiervan. Het nieuwe RBP dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het nieuwe vGRP. In het nieuwe RBP is aangegeven dat de storting niet volstaat voor de theoretische vervangingen (op basis van jaar van aanleg) in de komende 10 jaar. Op basis van het jaar van aanleg verwachten we de komende 10 jaar forse vervangingsinvesteringen. Om deze investeringen te kunnen dragen is afgesproken dat er in 2018 en 2019 jaarlijks € 2 min. van uit de algemene

reserve wordt toegevoegd aan de voorziening riolering. Tevens is een stijging van de rioolheffing van 1% jaarlijks voorzien.

Financiële aspecten

De kosten verbonden aan de riolering dekken we middels de rioolheffing af. Initiële investeringen worden als economisch nut geactiveerd. De vervangingsinvesteringen worden ten laste van de voorzieningen gebracht. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daarnaast zijn er drie voorzieningen ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. Jaarlijks wordt er, conform het rioolbeheerplan, toegevoegd aan de voorzieningen om ook op lange termijn de vervangingen te borgen. Daarnaast bestaat nog de egaliserende reserve om behaalde efficiency resultaten terug te kunnen geven aan de burger in de heffing of extra voorzieningen.

Achterstallig onderhoud

Aan de hand van rioolinspecties geven we input aan het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). De afgelopen 10 jaar zijn alle riolen in Wijchen geïnspecteerd en vervangingen conform uitgevoerd. In 2017 is het rioolbeheerprogramma geactualiseerd. Als basis gelden de inspecties.

6- Watergangen

Areaal /Kengetallen

Lengte B-Watergangen	10	Km
Lengte C-Watergangen	10	Km
Ontv.plicht A-watergangen	75	Km

Beleidskader

Waterschap Rivierenland is de waterbeheerder voor het grondgebied van de gemeente Wijchen. De gemeente en het waterschap streven naar een watersysteem met een goede waterkwaliteit. Daarnaast is het van belang dat alle neerslag en kwel kan worden opgevangen en afgevoerd.

De gemeente Wijchen is opgedeeld in vier afwateringseenheden:

- Het bemalingsgebied Quarles van Ufford: ten noorden van de Nieuwe Wetering en ten oosten van de A50. Het gebied watert in noordwestelijke richting af en omvat de kern Bergharen.
- Het bemalingsgebied Bloemers: ten zuiden van de Nieuwe Wetering en omvat het noordelijke deel van kern Wijchen en de kernen Hernen, Leur en Batenburg. Het gebied watert in westelijke richting af op de Maas via de Nieuwe Wetering naar het gemaal Bloemers bij Appeltern.
- Het bemalingsgebied Citters I: omvat het zuidelijk deel van kern Wijchen en de kern Niftrik. Het gebied watert af op de Maas via de Niftrikse Wetering naar het gemaal Citters I.
- Het bemalingsgebied Citters II: ten zuiden Citters I, grenzend aan de Maas en omvat kern Balgoij. Het gebied watert af op de Maas via de Balgoijse Wetering naar het uitwateringsgemaal Citters II in de Loonse Waard.

Als eigenaar van B- en C-wateren heeft de gemeente het beleid te willen baggeren binnen het onderhoudsprofiel. Het watersysteem wordt hiermee op orde gehouden en voldoet voor zeker 10 jaar aan de legger van het waterschap. Het onderhoud van de waterpartijen en watergangen is opgenomen in het baggerplan. Daarin is planmatig aangegeven op welk moment aan een waterpartij onderhoud gepleegd moet worden. Aan de hand van detailinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële Aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daaraan

gekoppeld is de voorziening baggeren waterpartijen. Deze voorziening wordt gevormd vanuit het taakveld riolering 60% en vanuit de algemene middelen 40%.

Achterstallig onderhoud

Er is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud.

7- Gebouwen

Areaal /Kengetallen

Gebouwen bedrijfsvoering	4	Stk
Wijkcentra/MFA's	13	Stk
Sportzalen/sporthallen	7	Stk
Woningen	3	Stk
Kunstwerken	45	Stk
Overige	16	Stk

Beleidskader

Gemeentelijk vastgoed is geen doel maar een middel om bepaalde doelen te verwezenlijken. In juli 2016 is de nota Maatschappelijk Vastgoed in de raad besproken. De nota is geamendeerd aangenomen. Door de raad is besloten dat het commerciële vastgoed verkocht kan worden. Er vindt nog een nadere discussie plaats over het overige vastgoed van de gemeente Wijchen.

Met ingang van 1 januari 2015 is het buitenonderhoud van de scholen een verantwoordelijkheid van de schoolbesturen. In het najaar 2016 hebben we een overeenkomst gesloten met Kans en Kleur met betrekking tot het buitenonderhoud van scholen in de MFA's. Met terugwerkende kracht is het buitenonderhoud van deze scholen voor rekening van de gemeente. De gemeente ontvangt daarvoor een vergoeding van Kans en Kleur. Deze overeenkomst is voor de gemeente budgettair neutraal in die zin dat de uitgaven niet hoger zijn dan de inkomsten.

Het beleid is dat het gemeentelijk vastgoed op conditieniveau 3 (met selectieve neerschudding naar 4 op de bouwkundige aspecten) wordt onderhouden. Dit is gebaseerd op de NEN 2767.

Financiële aspecten

Investerings in nieuwe gebouwen worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar, verbouw in 20 jaar. Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen worden in de meerjarenraming opgenomen. Vervangingen van installaties worden uit de onderhoudsreserve gedekt. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. De dotaties in de reserve onderhoud volstaan als dekking voor de lange termijn planning. De reserve heeft hiermee een egaliserend karakter over de jaren.

Achterstallig onderhoud

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud bij het gemeentelijke vastgoed. Het voormalige gemeentekantoor wordt in stand gehouden totdat er duidelijkheid is over de toekomst van de locatie.

Paragraaf 6: Financiëring

Begripsbepaling

Het doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Inleiding

Vanaf 2001 is de Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen. Gelijktijdig met het aanbieden van de begroting 2017 heeft de raad de nieuwe financiële verordening vastgesteld en het daarbij behorende financieringsstatuut. Daarin staan onze eigen regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten, alsmede de administratieve organisatie van de financieringsfunctie.

Wettelijke voorschriften

Deze paragraaf moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 13 van het BBV staat:

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Beleid omtrent financiering en rentevisie

De hoofdpunten van het beleid omtrent financiering is opgenomen in het financieringsstatuut. Daarin staat dat we zoveel als mogelijk risico's afdekken en proberen te voorkomen. Zo zijn we geen bank van lening en gaan we niet beleggen om rendement te halen. Voor het hanteren van rentepercentages voor toekomstige leningen en/of roodstand baseren we ons op de toetsingskaders van de provincie en visies van de grote banken in Nederland en de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). Daarbij hanteren we het voorzichtigheidsprincipe (want risicomijdend). Dit resulteert erin, dat we aan de bovenkant van de bandbreedte gaan zitten voor de rentepercentages die we gebruiken bij de verwachte herfinancieringen en roodstand.

Risicobeheer

Het risicobeheer is ook in ons financieringsstatuut geregeld. Daarin staan de volgende algemene uitgangspunten:

- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij wordt getoetst. De gemeente is geen bank van lening en zal pas in uiterste instantie overgaan tot het verstrekken van leningen;
- De gemeente mag aan mede-overheden geld uitlenen wat ze niet meteen nodig heeft. Daarbij geldt dat er geen risico gelopen mag worden en dat het niet met het doel is om rendement te maken door het lopen van overmatig risico. Beleggen is niet toegestaan;

- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet Verplicht Schatkistbankieren is het niet langer toegestaan middelen aan te houden boven de toegestane norm op de lopende rekening of spaarrekening, of beleggingen aan te gaan.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's.

- **Koersrisico's**

De koersrisico's voor onze gemeente zijn zeer beperkt omdat we onze overvloedige middelen in de schatkist moeten aanhouden. We hebben geen aandelen of deposito's meer als beleggingen. De laatste schatkistpapieren zijn in 2015 verkocht.

Valutarisico's hebben we niet, omdat we in principe alleen maar met Euro's werken. Verplichtingen in andere valuta kunnen we alleen in uitzonderingsgevallen aangaan.

- **Renterisicobeheer**

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Het doel van deze limiet is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken gaan optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Het niveau van de kasgeldlimiet, is beperkt tot 8,5% van het totaal van de begroting. De wettelijk toegestane kasgeldlimiet van 8,5% wordt in het meerjarenperspectief niet structureel overschreden.

- **Renterisiconorm**

De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door de renterisiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's door renteherziening en herfinanciering - van leningen met een looptijd vanaf 1 jaar - niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De rente risiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen samen maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. De aflossingen op de leningen die we 1 op 1 aan derden doorverstrekken (Talis) tellen hierbij niet mee. Onderstaande tabel geeft aan dat de gemeente Wijchen ruim binnen de rente risiconorm blijft.

Tabel 28: Bedragen x €1000

	2019	2020	2021	2022
20% van Begrotingstotaal *	19.216	19.130	19.186	19.042
Aflossingen en rente herzieningen	184	484	184	884
Saldo	19.032	18.646	19.002	18.158

*begrotingstotaal 2017 (€ 88.989.000)

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken is het restant bedrag van de lening op moment dat niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage overeengekomen in de garantstelling. Naast leningen aan sportverenigingen, zijn het vooral leningen voor woningbouwcorporaties en de Nationale Hypotheekgarantie.

Woningbouwcorporaties

De kans dat de gemeente voor geldleningen van de woningbouwcorporaties als borg wordt aangesproken is zeer klein. Daarnaast staat het Rijk voor 50% garant. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervang positie is uiterst klein omdat:

- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidstoets;
- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en evt. nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden;

Nationale hypotheekgarantie

Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. De stichting schrijft medio 2017 in haar liquiditeitsprognose 2017-2021 dat zij aanspraken op het fondsvermogen verwacht, maar dat dit naar verwachting niet zal leiden tot een aanspraak jegens de gemeenten. Vanaf 1 januari 2011 staan gemeenten niet langer garant, maar komt dit geheel te rusten op het Rijk.

Opgenomen leningen

Tabel 29: Opgenomen leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	2018 (verwacht)	2019 (prognose)	2020 (prognose)	2021 (prognose)	2022 (prognose)
Eigen financiering	11.988	11.804	11.619	11.435	11.251
Specifiek voor Woningbouw	8.216	7.707	7.191	6.667	6.136.
Opgenomen leningen totaal	20.204	19.511	18.810	18.103	17.387

De leningen die specifiek voor woningbouw zijn aangetrokken, zijn weer doorgeleend aan woningbouwcorporaties. De overige leningen zijn voor eigen financieringen aangetrokken en deels doorgeleend aan verenigingen of stichtingen. In 2017 hebben we een langjarige lening van € 10 miljoen aangetrokken. Dit zal dienen als basisfinanciering voor de komende 20 jaar. Op basis van de huidige liquiditeitsprognose verwachten we op middellange termijn alleen kortlopend krediet nodig te hebben. Daarbij is rekening gehouden met de huidige kredietfaciliteit bij de BNG, waardoor we voor ongeveer € 7 miljoen goedkoop rood kunnen staan

Uitgezette leningen en deelnemingen

Om inzicht te verschaffen in de uitgezette leningen verwijzen we naar onderstaand overzicht. Hierbij sluiten we aan bij de indeling volgens de voorgeschreven balansindeling IV-3.

Tabel 30: Uitgezette leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	2018	2019	2020	2021	2022
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen (A1311)	458	458	458	458	458
Woningbouwcorporaties (A1321)	8.308	7.823	7.338	6.852	6.367
Leningen aan deelnemingen (A1322)	989	706	418	123	0
Overige langlopende leningen (A1331b)	8.462	7.595	6.696	5.762	4.789
Eindtotaal	18.217	16.582	14.909	13.195	11.614

- **Hypotheke en garanties ambtenaren**

Per 1 augustus 2009 is er een verbod op het verstrekken van hypotheke en garanties aan gemeentepersoneel van kracht. Het ministerie beroept zich op de Wet fido (Financiering Decentrale Overheden), sinds 2001 van kracht, waaruit volgens de minister volgt dat publiek geld niet voor niet-publieke doeleinden, zoals hypotheekverstrekking, ingezet mag worden. Het verbod strekt zich ook uit tot het geven van garantie door de gemeente op een door een andere instelling te verschaffen (hypothecaire) geldlening. Er worden na 1 januari 2009 geen hypotheke meer verstrekt. Bestaande hypotheke lopen via een zogenaamde "sterfhuiscconstructie" af. Er mogen geen nieuwe leningen en/of garanties meer worden verstrekt. Van lopende leningen en/of garanties is het toegestaan dat zij uitdand wel aflopen. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder Overige langlopende leningen (A1311b).

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte baseren we op de verwachte uitgaven en inkomsten (liquiditeitsplanning). Daarbij houden we rekening met onder andere de exploitatie, aflossingen op leningen en uitgaven voor projecten. Deze liquiditeitsplanning vergelijken we met ons banksaldo. Als blijkt dat we onvoldoende geld op de bank hebben, kunnen we ervoor kiezen om (voordelig) rood te staan bij de bank, of een lening aan te trekken. Dit is afhankelijk van de goedkoopste optie. We spreken van een lening als de looptijd langer vast staat dan 1 jaar.

Op basis van de liquiditeitsplanning en zonder het aantrekken van nieuwe leningen is de verwachte ontwikkeling van ons banksaldo als volgt:

Verwacht banksaldo inclusief korte financiering (x € 1.000)	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
	-1.376	-4.501	-4.299	-975

Met onze bank (BNG) hebben we afspraken over roodstand. Tot ongeveer € 2 miljoen kunnen we voordelig rood staan. Dat betekent dat we voor het meerdere zullen overgaan tot het aantrekken van leningen. We verwachten op basis van deze uitkomsten in de planperiode geen leningen te hoeven aantrekken. Een eventueel tijdelijk negatief banksaldo we met korte financiering (voordelige roodstand) overbruggen.

Rente

Onze visie over de rente is een afgeleide van de visie van de grootbanken en onze huisbank, de BNG. Daarnaast houden we rekening met het toetsingskader van de Provincie Gelderland. De banken verwachten een lage, maar licht oplopende rente. Wij hanteert voor de berekening van de in 2018 aan te trekken leningen voorzichtigheidshalve een percentage van 2,0%. In meerjarenperspectief laten we dit percentage langzaam oplopen. Daarmee voldoen we aan de provinciale toets, die een voorzichtig rentebeleid voorstaat.

Tabel 31: rentelasten

Bedragen x € 1.000	2019	2020	2021	2022
<u>Rentekosten</u>				
Rente langlopende geldleningen	219	214	209	204
Rente kortlopende geldleningen	22	55	46	2
Rente geldleningen woningbouw	188	174	162	150
Rente overig	18	18	18	18
<u>Rente-opbrengsten</u>				
Hypotheekrente ambtenaren	-116	-95	-74	-53
Rente langlopende geldleningen	-175	-137	-95	-50
Rente kortlopende geldleningen	-0	-0	-0	-0
Rente geldleningen woningbouw	-194	-182	-170	-158
Rente overig	-14	-12	-12	0
Rente huurkoop	-7	-7	-7	-7
Rentekosten kapitaallasten	-1.192	-1.381	-1.488	-1.427
Rente Eigen vermogen berekend	930	794	766	915
Rente Eigen vermogen naar taakvelden	-930	-794	-766	-915
Saldo	-1.251	-1.353	-1.411	-1.321

Toerekening van rentelasten aan grondexploitaties, reserves, investeringen en taakvelden

In de nu voorliggende begroting rekenen we standaard rente toe aan de grondexploitaties. De wijziging in het BBV zijn doorgevoerd, waarbij is vastgesteld hoe de toe te rekenen rente voor de verschillende onderdelen moet worden bepaald.

De volgende uitgangspunten verwerkt:

Grondexploitaties:

De berekening van de rente aan de grondexploitaties is voorgeschreven. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering.

Reserves:

We rekenen rente toe aan de reserves (eigen vermogen). Volgens de voorschriften is deze rente maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen kan worden berekend als er geen aangetrokken financiering is.

Verdeling naar taakvelden:

We moeten volgens de verslaggevingsvoorschriften van het BBV rente toerekenen aan de taakvelden. Dit is het saldo van de rentebaten en -lasten dat overblijft na de verwerking van de rente aan de grondexploitatie. Dat saldo rekenen we evenredig toe aan de taakvelden, op basis van de boekwaarde van de materiele vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar, met een minimum van 0%. Daarbij proberen we de fluctuatie in het rentepercentage zo klein mogelijk te houden in het meerjarenperspectief. Het rentepercentage dat we hier berekend hebben hanteren we ook bij voorgenomen investeringen.

Tabel 32: renteresultaat

Bedragen x € 1.000		2019	2020	2021	2022
a	Rentelasten korte en lange financieringen	444	460	435	371
b	Externe rentebaten totaal	-492	-421	-346	-268
a-b	Totaal door te rekenen externe rente	-48	40	88	103
c1	Rente aan grex	-14	-12	-12	0
c2	Rentelast "projectfinanciering" (m.n. Talis)	186	174	162	150
c3	Rentebate "projectfinanciering" (m.n. Talis)	-194	-182	-170	-158
C		-22	-20	-21	-8
1-c	Saldo door te berekenen externe rente	-70	20	68	95
d1	rente toegerekend aan het eigen vermogen	930	794	766	917
d2	rente toegerekend aan voorzieningen	0	0	0	0
e	Aan taakvelden toe te rekenen rente	860	813	834	1.012
f	Werkelijk aan taakveld door te rekenen rente	1.022	1.036	992	951
	Renteresultaat Taakveld Treasury	-162	-223	-158	61

Het renteresultaat is een onderdeel van het taakveld Treasury. Wijchen heeft een positief (afnemend) renteresultaat binnen dit taakveld. Uit de voorschriften komen de volgende te hanteren rentepercentages. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw berekend.

	2019	2020	2021	2022
Rente Bouwgrondexploitaties	1,24%	1,19%	1,13%	1,03%
Rente Eigen vermogen	2,12%	1,93%	1,85%	2,10%
Rente-omslag naar de taakvelden berekend	1,26%	1,18%	1,26%	1,57%
Rente-omslag naar de taakvelden genormeerd	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%

Paragraaf 7 Bedrijfsvoering

In 2019 is de bedrijfsvoering van de WDW gericht op harmonisering en optimalisatie van de werkwijzen van de gemeenten Druten en Wijchen. Daarin valt er meer efficiëntie toegevoegde waarde te behalen, maar zal ook de kwetsbaarheid gereduceerd worden. Verandering die veel impact heeft terwijl de winkel open blijft. Verandering die ook iedereen raakt. Van bestuur tot en met de medewerkers in teams. We sturen daarbij op de 'menselijke maat' en nemen daar alle belanghebbenden in mee.

Samen zijn we er op gericht om de gemeentelijke organisatie in staat te stellen om de Hooflijnen van Beleid te realiseren met goede dienstverlening en bedrijfsvoering. Gericht op de doelstellingen zoals verwoord in ons bedrijfsplan.

7.1 Personeel en organisatie

De organisatie van de WDW is volop in beweging. De nieuwe teams zijn gevormd. De teams bespreken hun teamresultaten voor 2018 en 2019 en stemmen deze afstemmen af op de doelstellingen van de WDW. Vervolgens beoordelen we wat nodig is om de teamresultaten te realiseren. Langs deze weg leggen we de basis voor realisatie en de richting voor de toekomst. Dit koppelen we aan de prestatie indicatoren die we met de raden hebben afgesproken. Goede bedrijfsvoering en dienstverlening is mensenwerk. Dit vraagt om het ontwikkelen en uitvoeren van een nieuw, modern toekomstgericht personeels- en organisatiebeleid. Het hebben en behouden van de juiste kennis en competenties is van belang bij het realiseren van onze gezamenlijke ambitie. In 2019 geven we hier volop aandacht aan. Het ziekteverzuim is echter structureel hoger dan verwacht ten tijde van de start van de WDW. Als gevolg van langdurig ziekteverzuim die wij niet direct kunnen beïnvloeden.

Speerpunten 2019

In 2019 gaat de aandacht van het team vooral naar:

- De vervolgstappen na het evalueren van functieboek en fijnstructuur.
- Het aanbesteden en het vormgeven van samenwerking met een nieuwe arbodienst.
- Actief en proactief het ziekteverzuim begeleiden en verbeteren.
- Het verder opzetten en verder uitbouwen van het nieuwe HRM-systeem.
- Het opzetten en starten van de strategische HRM-toekomstagenda.

Het implementeren van de wet normalisering rechtspositie ambtenaren.

7.2 Dienstverlening, informatisering en digitalisering.

Wij nemen als uitgangspunt de beleving die de inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners hebben bij onze dienstverlening. Daarom stellen we de kwaliteitsniveaus zoveel mogelijk met hen vast. Wij volgen de kwaliteit van de dienstverlening aan de hand van een aantal prestatie-indicatoren. Deze worden eind 2018 en in 2019 operationeel. De in 2018 gehouden 0-meting vormt daarbij het vertrekpunt.

Een belangrijk element in de dienstverlening is digitalisering. Het streven naar een digitale en digitaal veilige gemeenten van morgen stelt hoge eisen aan onze IT-organisatie; de teams informatievoorziening en informatiebeheer. In 2019 maken we een heldere visie en uitwerking voor de verdere ontwikkeling van verdergaande informatisering en automatisering die past bij de ambitie van de gemeentes in lijn met het bedrijfsplan. Hierbij zoeken we naar het maken van de business-cases die investeringen binnen de WDW rechtvaardigen.

Speerpunten 2019

- Implementeren van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

- Verdere harmonisatie van systemen en applicaties omwille van functionaliteit en kostenreductie.
 - Verder ontwikkelen van de IT-organisatie voor meer effectiviteit en efficiëntie.
 - Digitaliseren van hoog volume bedrijfsprocessen om efficiëntie te realiseren.
 - Digitaliseren en verbeteren van klantprocessen om kwaliteit te realiseren.
 - Koppelen van applicaties voor snellere, betere en efficiënte informatievoorziening.
- Verbeteren van telefonische bereikbaarheid aan inwoners en bedrijven.

7.3 Financiën en control

Een rechtmatige, transparante en gezonde financiële huishouding van de WDW en de gemeenten Druten en Wijchen is van belang. Dit is een kernpunt in de collegeprogramma's van de gemeenten Druten en Wijchen.

Een goede planning- en control cyclus en de bestuursrapportages stellen de colleges en de gemeenteraden van beide gemeenten in staat hun rol goed te vervullen. In nauw overleg met bestuur en raden zullen hierin komend jaar harmonisatieslagen gaan plaatsvinden. De formele cyclus van de WDW als gemeenschappelijke regeling wordt daarbij betrokken¹, zodat samenhang ontstaat in de verantwoording naar bestuur, colleges en raden.

Speerpunten 2019

- Harmonisaties in de P&C cyclus en -instrumenten.
- Harmonisaties in de financieel administratieve processen.
- Uitbouwen van het financiële systeem gericht op managementinformatie.
- Opzetten van audit voor de Control op rechtmatigheid, efficiëntie en risico's.
- Financieel beleid voor de langere termijn.

7.4 Veranderprogramma en organisatieontwikkeling.

In 2018 bevinden wij ons in de opbouwfase. In 2019 is de aandacht gericht op harmonisatie en verdere ontwikkeling. De totale veranderopgave is uitgezet in drie sporen om de ambities uit het bedrijfsplan te realiseren. De sporen staan niet los van elkaar maar hebben een onderling verband.

1. Het huis op orde: Dit spoor bestaat uit opgaven, die de bedrijfsvoering in de WDW op orde moeten brengen en die randvoorwaardelijk zijn voor het goed functioneren.
2. Zelforganisatie: Dit spoor is gericht op het ontwikkelen van zelforganisatie binnen de teams.
3. Missie en kernwaarden: Het waarom van de WDW is duidelijk op papier. De missie moet vertaald en omarmd worden in ons dagelijks handelen en in de team doelen en teamresultaten. In 2019 staat dit centraal.

¹ Voor de jaarrekening geldt dat het bestuur van de WDW vóór 15 april een voorlopige jaarrekening aan de raden stuurt. Ook de ontwerpbegroting 2020 wordt voor 15 april 2019 toegezonden aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Vervolgens kunnen de raden via de colleges bij het bestuur van de werkorganisatie hun zienswijze over de voorlopige jaarrekening en ontwerpbegroting naar voren brengen.

Paragraaf 8: Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarbij sprake is van zowel een bestuurlijk als financieel belang. In deze paragraaf hebben we onderscheid gemaakt in gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen. Bij iedere partij wordt aangegeven welk openbare belang zij behartigen. En welke ontwikkelingen in 2019 worden verwacht. Afsluitend presenteren we een financiële tabel met onder andere de Wijchense bijdrage in de totaalomzet van de verbonden partijen.

Gemeenschappelijke regelingen

- **8.1 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid**

Behartigen openbaar belang

De GGD Gelderland-Zuid draagt bij aan de bewaking, bescherming en de bevordering van de gezondheid van onze inwoners. Deze taak voert zij uit op grond van de Wet publieke gezondheid 2008. De belangrijkste taken zijn de jeugdgezondheidszorg, infectieziekten bestrijding, algemene gezondheidsbevordering en uitvoering van het meldpunt bijzondere zorg en van het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).

Ontwikkelingen 2019

De GGD werkt volgens de meerjarenstrategie 2016-2019. Daarin positioneert de GGD zich als netwerkorganisatie: Een organisatie die vanuit gezondheidsperspectief een aanvullende bijdrage levert in het netwerk van welzijn, zorg en gezondheid. In 2019 formuleert de GGD samen met gemeenten en andere partners een nieuwe meerjarenstrategie.

Een aandachtspunt blijft de ontwikkeling van Veilig Thuis: het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling. De afgelopen jaren zijn er verbeteringen gerealiseerd, maar wij blijven de ontwikkelingen kritisch volgen.

De raad heeft met beslisnota 18 / 016358 de zienswijze vastgesteld, waarbij Wijchen niet instemt met de voorgelegde ontwerpbegroting van de GGD. We verwachten eerst een reactie op de geplaatste kanttekeningen en ook een nadere financiële onderbouwing t.a.v. de extra kosten voor veilig thuis. Daarnaast wijkt de GGD af van de BRN richtlijnen t.a.v. indexeren. Financieel raamt de GGD een Wijchense bijdrage dat € 66k hoger ligt dan opgenomen in onze begroting. De verwachting is dat dit volledig gecompenseerd wordt door te ontvangen middelen voor het Rijksvaccinatieprogramma, wat overgaat van het Rijk naar de gemeenten.

- **8.2 MGR Rijk van Nijmegen, Werkbedrijf**

Behartigen openbaar belang

Het Werkbedrijf is als eerste module van de MGR per 1 januari 2015 van start gegaan. Met het Werkbedrijf worden door de deelnemende gemeenten, het UWV en andere organisaties de handen ineen geslagen om de doelstellingen uit de Participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen, wordt doorvertaald naar de uitvoeringsorganisatie.

Ontwikkelingen 2019

Het WerkBedrijf heeft voor 2019 en de jaren erna diverse opgaven en ambities te realiseren. Enerzijds gaat het om het toeleiden van bijstandsgerechtigden naar werk, het verhogen van de toegevoegde waarde per SW medewerker en het bieden van arbeidsmatige dagbesteding aan mensen. Anderzijds wil het Werkbedrijf meer kwalitatieve ambities en opgaven realiseren. Het WerkBedrijf wil in 2019 zich inzetten op het realiseren van parttime werk. Voor bijstandsgerechtigden is dat een belangrijke stap om ervaring en ritme op te doen om op termijn volledig uit de bijstand te komen. De IRvN wil de komende jaren inzetten op verbetering van de dienstverlening aan de klant door de servicedesk te verbeteren. Ook de kantoorsoftware (Windows 10 en Office 2016) vervangt de IRvN. Daarnaast gaat de IRvN verder met het op orde brengen van de informatiebeveiliging.

- **8.3 G.R. Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland (IBO) in Wijchen**

Behartigen openbaar belang

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving, de Wmo en de Jeugdwet. Een onderzoek tot bijzondere controle op de naleving vindt plaats na een daartoe strekkende opdracht van de deelnemende gemeente aan het Instituut Bijzonder Onderzoek of door de regionale projectgroep Wmo en Jeugdzorg.

Het IBO is een gemeenschappelijke regeling voor de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente. Het IBO werkt nauw samen met Bureau Handhaving van de gemeente Nijmegen.

Ontwikkelingen 2019

Handhaven in de sociale zekerheid blijft een van de voornaamste beleidsdoelstellingen van het huidige kabinet. Centraal staan een steviger aanpak van fraude in de sociale zekerheid, het betrappen van fraudeurs en het aanpakken van uitbuiting van werknemers.

Uitkeringsgerechtigden die zich niet aan de regels houden sporen de medewerkers van het IBO actief op. Wij hebben de plicht om onterecht verkregen uitkeringen terug te vorderen, ongeacht de hoogte daarvan.

Voor de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en handhaving Wmo 2015 en Jeugdwet sluiten wij zoveel mogelijk aan bij de visie/methodiek, zoals toegepast bij de uitvoering van de Participatiewet. Deze aanpak kent preventieve en repressieve elementen in zich met als doel spontane naleving van de wet- en regelgeving.

- **8.4 Euregio Rijn/Waal in Kleve en 's-Heerenberg**

Behartigen openbaar belang

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.

Ontwikkelingen 2019

De gemeente hoeft niet altijd betrokken te zijn bij grensoverschrijdende initiatieven. Zo heeft het Maaswaal College al jarenlang een uitwisseling met een Duitse school. De activiteiten van 2019 zijn nog niet bekend. Projecten die meerwaarde hebben

voor de gemeente Wijchen zullen wij ondersteunen.

- **8.5 G.R. Bijsterhuizen in Nijmegen**

Behartigen openbaar belang

Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.

Ontwikkelingen 2019

In april 2018 heeft het bestuur van Bijsterhuizen het beleidsplan 2018-2025 vastgesteld. Het daarin opgenomen meerjarenperspectief is gebaseerd op de vastgestelde planexploitatie per 1 januari 2018. In deze planexploitatie zijn de verwachte gronduitgiftes en bijbehorende winstverwachtingen verwerkt.

- **8.6 Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Beuningen, Heumen, Groesbeek en Wijchen te Beuningen. ("Munitax")**

Behartigen openbaar belang

De gemeenten Beuningen, Heumen, Druten, Groesbeek en Wijchen werken onder de naam "Munitax" samen op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. De samenwerking heft de kwetsbaarheid van eenmansfuncties op, verhoogt de effectiviteit en kwaliteit en leidt tot lagere kosten.

Er is gekozen voor een lichte juridische vorm van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, namelijk een centrumgemeente constructie waarin de centrumgemeente gemandateerd wordt door de colleges van de overige gemeenten om uitvoering te geven aan de werkzaamheden. Beuningen vervult deze functie als centrumgemeente. De uiteindelijke beleidskeuzes en het vaststellen van alle verordeningen (en tarieven) is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf.

Ontwikkelingen 2019

Munitax voert volgens plan het opleggen van de belastingaanslagen en de inning van de belastingen voor Wijchen uit. De begroting 2019 is in concept aangeboden aan de deelnemende gemeenten. In 2019 zal het huidige DVO herijkt worden. Zowel de technische als de juridische en inhoudelijke aspecten worden in regionaal verband besproken. Onderstaande tabel laat de uitzetting zien conform de concept begrotingscijfers van Munitax.

- **8.7 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in Nijmegen**

Behartigen openbaar belang

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een samenwerkingsverband dat sinds 1 januari 2004 bestaat uit de volgende drie onderdelen: de regionale brandweer Gelderland-Zuid (RBGZ), de Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid (RAV). Ook zijn het veiligheidsbureau en de gemeenschappelijke meldkamer (GMK) hier ondergebracht. De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg.

Ontwikkelingen 2019

In de begroting 2019 is rekening gehouden met nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de Veiligheidsregio afkomen. In de toekomst staan een aantal ontwikkelingen voor de deur, die we nog niet direct voor 2019 financieel kunnen vertalen, omdat het tempo of de grootte nog niet te voorzien zijn. Voorbeelden hiervan zijn: de landelijke meldkamer organisatie, de ontwikkelingen in de ambulancezorg, de gevolgen voor veiligheidsorganisatie van de decentralisatie van de zorg en de toename van het aantal evenementen).

In de voorgelegde begroting 2019 van de VRGZ zijn – naast de reguliere indexering – een paar onontkoombare posten opgenomen. Wij vinden dat deze posten onontbeerlijk zijn voor een goede taakuitoefening van de VRGZ en gaan daarmee akkoord. In totaal leidt dit tot een extra bijdrage. De zienswijze sluit aan bij het advies van de adviesfunctie.

- **8.8 Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen in Nijmegen**

Behartigen openbaar belang

De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Ontwikkelingen 2019

Behalve Druten en Wijchen hebben de andere deelnemende gemeenten ook hun bouwtaken uit het omgevingsrecht overgedragen aan de ODRN. In de werkorganisatie Druten Wijchen worden de taken voor vergunningverlening, toezicht en handhaving op het gebied van bouwen zelf uitgevoerd. Ieder jaar wordt een werkplan opgesteld waarin de geplande activiteiten worden beschreven en begroot. De wettelijke milieutaken zijn hierin een verplicht onderdeel, ook kunnen andere projecten en taken door de ODRN worden uitgevoerd.

In 2017 hebben we 0,78 fte aan asbest- en bodemtaken overgedragen. Dit staat gelijk aan een jaarlijks bedrag in onze begroting van € 56k. In de Begroting 2018 tot en met 2021 van de ODRN is hiervoor een bedrag opgenomen van € 93k. In onze zienswijze bij de Begroting 2018 is aan de ODRN verzocht om hun begroting aan te passen. De ODRN heeft echter onze zienswijze niet overgenomen en de begroting gehandhaafd op een totale bijdrage van de gemeente Wijchen van € 509k. De bijdrage van de gemeente Wijchen wordt vanaf 2019 verhoogd met de BRN index van 4,2% naar € 531k.

- **8.9 Gemeenschappelijke Regeling Basisregeling Regio Nijmegen in Nijmegen**

Behartigen openbaar belang

In artikel 4 van deze regeling staat opgenomen dat de regeling tot doel heeft gemeenschappelijke belangen met een regionaal c.q. intergemeentelijk karakter van de deelnemende gemeenten te behartigen, teneinde een evenwichtige ontwikkeling in het Regiobeleid te bevorderen. De regeling fungeert als platform voor de voltallige colleges, maar "slaapt".

Ontwikkelingen 2019

Er zijn geen ontwikkelingen.

- **8.10 GR MARN**

Behartigen openbaar belang

Het deelnemen in het aandelenkapitaal van ARN B.V. of haar rechtsopvolger. MARN sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst af. Hierin is geregeld: de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen 2019

Uit de meerjarenbegroting 2019-2022 MARN blijkt dat de winstuitkering van de MARN de komende jaren ca. € 71k bedraagt. Structureel wordt hiervan € 17k ten gunste gebracht van het taakveld afval. In de begroting 2019-2022 MARN is een opbrengst geraamd van € 51k. De resterende € 3k is benodigd voor advieskosten. Per saldo past de begroting 2019 van de MARN binnen de begroting van Wijchen.

- **8.11 Werkorganisatie Druten Wijchen**

Behartigen openbaar belang

Op 30 maart 2017 namen de gemeenteraden van de gemeenten Druten en Wijchen met oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen het besluit om te komen tot een ambtelijke fusie. Deze fusie is formeel ingegaan op 1 januari 2018 en daadwerkelijk gestart met de nieuwe teams op 1 mei 2018. Bij deze samenwerking blijven de beide gemeenten politiekbestuurlijk helemaal zelfstandig. Iedere gemeente houdt de eigen gemeenteraad, griffie, college van B&W en gemeentesecretaris. De gemeenten blijven ook hun eigen beleid bepalen en de dienstverlening aan de inwoners blijft lokaal.

Ontwikkelingen 2019

De werkorganisatie zet zich in voor het bereiken van de ambities in het bedrijfsplan, de zogenaamde 5 K's:

- Kwaliteit van dienstverlening: eersteklas dienstverlening aan inwoners, ondernemers, (maatschappelijke) instellingen en de gemeentebesturen;
- Kracht: het versterken van de bestuurskracht van de twee gemeenten in én met de regio;
- Kwetsbaarheid: meer samendoen waardoor we slimmer en sterker werken;
- Kansen: een prettige werkomgeving voor medewerkers die hen kansen biedt;
- Kosten: het beter beheersen van kosten en financiële risico's.

Een evaluatie op het gehele functieboek vindt plaats eind 2018 en zal worden betrokken bij de begroting 2020, die in april wordt aangeboden aan de gemeenten Druten en Wijchen. Op basis van ervarings- en benchmarkcijfers 2018 wordt incidenteel geld gevraagd voor de inhuur i.v.m. ziekteverzuim. Daarnaast worden vooruitlopend op de evaluatie extra fte's gevraagd voor vergunningverlening en uitvoering van de AVG.

- **8.12 BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN)**

Behartigen openbaar belang

De vervoersorganisatie is ingesteld om het doelgroepenvervoer in de regio Arnhem en Nijmegen tot stand te brengen en verder te ontwikkelen. Alle gemeenten uit het voormalige stadsregiogebied nemen deel aan de BVO DRAN. De gemeente Wijchen heeft vooralsnog alleen het Wmo sociaal vervoer ondergebracht bij de

vervoersorganisatie.

Ontwikkelingen 2019

De kosten stijgen aanzienlijk omdat de provinciale subsidie is vervallen, er kostenstijgingen in de taxi branche hebben plaats gevonden en er wordt ingezet op duurzame vervoersmiddelen. Voor 2019 loopt het tekort op tot € 168k.

Het bestuur van de BVO heeft de BVO de opdracht gegeven om in augustus 2018 met een plan van aanpak te komen om deze uitzetting voor gemeenten terug te dringen.

Daarnaast zetten wij als gemeente zelf de komende periode extra in om de kosten van Avan-vervoer te verminderen. Dit doen we door de focus te leggen op de voorkant en de instroom van het vervoer. Ook werken we samen met MeerVoormekaar om de inzet van het vrijwilligersvervoer via opStap te verruimen.

• 8.13 Georganiseerd Overleg Regio Arnhem Nijmegen (GO)

Behartigen openbaar belang

De samenwerking is vastgelegd in de Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Regio (opgenomen in de regelingenbundel) en is op 17 december 2015 gestart.

Op 12 januari 2017 ondertekenden waarnemend burgemeester Staal van Arnhem, de Nijmeegse burgemeester Bruls en commissaris van de Koning Cornielje het investeringsakkoord. In dat akkoord is de afspraak vastgelegd om minstens 10 jaar vast te houden aan de ingezette koers om de economie van de regio te versterken. Afschaffing van de WGR-plus betekent dat de taken, bevoegdheden en geldstromen uit de Wet WGR-plus zijn overgegaan van de regio naar de provincie.

In 2019 richt Wijchen haar bestuurlijke en ambtelijke focus nadrukkelijk op het verder uitlijnen van de samenwerking binnen de Regio Arnhem Nijmegen. Dan hebben we het over:

- o Bestuurlijk overleg Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Regio Arnhem Nijmegen
- o Portefeuillehouders overleggen (PO's) op vier onderwerpen
- o Voorzittersoverleg GO + PO's
- o Economic Board (Triple Helix)
- o MIRT (ruimtelijk-economische visie regio t.b.v. MinIenM én t.b.v. provincie Gld
- o Gelderse Corridor.

Daarnaast speelt het samenspel tussen GR MARN, Dar NV en ARN BV. En is er een overkoepelende verbinding binnen de bestuurlijke stuurgroep Circulaire Economie (bestaande uit de gemeente Nijmegen, MARN, ARN en Dar). Vooralsnog houden we het risicoprofiel van de Stadsregio aan.

Ontwikkelingen 2019

De inwonerbijdrage is verhoogd van € 1,50 naar € 1,58 per inwoner. De directe aanleiding is dat de salariskosten van de secretaris (0,8 fte) nu volledig in de begroting zijn opgenomen (was 0,4 fte). Door de Kring van gemeentesecretarissen is geadviseerd deze gegroeide situatie, gezien de conclusie uit de uitgevoerde evaluatie, met ingang van 2019 in de begroting te vertalen.

Ten eerste benadrukt de Kring dat het GO een zakelijke en toekomstbestendige organisatie moet worden. Het is nu duidelijk welke organisatie het GO minimaal nodig heeft. De Kring stelt voor om per 2019 de 4 PFO's met eigen formatie te bezetten. Dat gaat € 0,30 per inwoner meer kosten, zodat de jaarlijkse bijdrage van de gemeenten aan het GO € 1,88 gaat bedragen.

Het tweede punt is dat de gemeenten voldoende budget in hun begrotingen moeten opnemen om de ambities op de programma's waar te maken. Daarvoor is de inschatting dat deze kosten in 2018 al gaan lopen (€ 1,58 per inwoner), maar dat deze in 2019 circa € 2,00 per inwoner gaan bedragen. In het (niet toegekende) nieuw beleid nemen we hiervoor een bedrag op, dat oploopt naar € 3,00 per inwoner.

Overige verbonden partijen

- **8.14 Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem Nijmegen (RBT KAN)**

Behartigen openbaar belang

De doelstelling van het RBT KAN is om door middel van marketing, promotie-inspanningen en productontwikkeling meer bezoekers te trekken die langer in het Rijk van Nijmegen (en regio Arnhem en de Veluwe) verblijven en hier meer besteden. Waardoor het toeristisch marktaandeel van de regio in het algemeen en dat van de diverse deelgebieden in het bijzonder vergroot wordt. Wijchen maakt deel uit van de merknamen 'Rijk van Nijmegen' en 'Land van Maas en Waal'. Met marketing- en productontwikkeling wil RBT KAN de regio Arnhem – Nijmegen - Veluwe laten aansluiten bij de wensen van de gekozen doelgroepen. De regio's moeten een "must see & must do" bestemming worden voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers. Communicatie speelt hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.

De Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting RBT KAN 2006 is uitsluitend een publiekrechtelijke afspraak zonder bestuur en rechtspersoonlijkheid. De GR heeft ten doel de financiële ondersteuning van de Stichting RBT KAN vanuit de deelnemende gemeenten en dient het gezamenlijk belang van het vergroten van het toeristisch marktaandeel. De subsidie aan RBT KAN wordt gebruikt om de gemeente Wijchen als onderdeel van de regio op toeristisch gebied te promoten (marketing) en voor het exploiteren van de VVV Wijchen. De financiering per gemeente gebeurt naar rato van het aantal inwoners.

Ontwikkelingen 2019

Leidend is de strategische marketingvisie van RBT KAN voor de periode 2017-2020 voor de regio Arnhem-Nijmegen. Die luidt: 'Meer bezoekers genereren die langer blijven, meer besteden, tot herhalingsbezoek overgaan en de regio aanbevelen bij familie, vrienden en kennissen. Op die manier moet het toeristische marktaandeel van de regio vergroot worden. Aanvullend voor het Rijk van Nijmegen is de nota Toeristische positionering Rijk van Nijmegen 2017-2021 van belang. Speerpunt hierin is het creëren van meer verblijfstoerisme in het Rijk van Nijmegen

De groeidoelstellingen voor de periode 2017-2020 zijn op basis van het beleid van RBT KAN als volgt gekwantificeerd, rekening houdend met ontwikkelingen in het hele land en in de regio:

- + 4 % aantal toeristische bezoekers
- + 4 % aantal overnachtingen
- + 2 % zakelijke bezoeken
- + 2 % zakelijke overnachtingen
- + 4 % totale bestedingen in de sector

Als basis/meetmoment van waaruit deze groei gerealiseerd moet worden, gelden de cijfers van 2016.

- **8.15 De Meerval B.V. in Wijchen**

Behartigen openbaar belang

De Meerval BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad De Meerval. De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het gebouw ligt bij de stichting tot exploitatie van zwembaden in de Gemeente Wijchen. De stichting verhuurt het zwembad aan de BV. Het management van De Meerval BV is in handen van het management van het Golfbad in Oss. Hiervoor is een managementovereenkomst gesloten tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss.

Ontwikkelingen 2019

Sinds 1 januari 2018 is er een nieuwe managementovereenkomst tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss. De nieuwe vijfjarige overeenkomst loopt tot en met december 2022. In deze managementovereenkomst zijn afspraken gemaakt over de te verwachten kapitaalbijdragen van de gemeente, ter dekking van het totale exploitatietekort. Er is een prikkel ingebouwd waardoor Golfbad Exploitatie BV bij extra inspanningen beloond wordt. In het coalitieprogramma is opgenomen dat in 2020 gestart wordt met het ontwikkelen van een toekomstvisie op het zwembad.

- **8.16 Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) in Wijchen**

Behartigen openbaar belang

Per 29 juli 2009 is de Stichting Sportaccommodaties Wijchen (SSW) opgericht. De stichting verricht werkzaamheden en diensten op het gebied van recreatie en sport. De SSW is een stichting die door de gemeente bestuurd wordt. De gemeente neemt van SSW diensten af, waarna vervolgens de gelegenheid tot sportbeoefening aan de verenigingen geboden kan worden. Momenteel zijn een vijftal verenigingen bij de SSW ondergebracht.

Ontwikkelingen 2019

De gemeente Wijchen probeert steeds meer verenigingen gelegenheid te geven tot sportbeoefening. Hiervoor zullen zij gebruik maken van de diensten van Stichting Sportaccommodaties Wijchen. De wetgeving op dit punt wijzigt per 1 januari 2019. In het najaar 2018 zullen we gevolgen hiervan inventariseren en waar mogelijk anticiperen.

- **8.17 Dienst Afvalstoffen en Reiniging NV (DAR) in Nijmegen**

Behartigen openbaar belang

De gemeente Wijchen is voor onbepaalde tijd aandeelhouder van de DAR. Vanaf 1 januari 2011, zijn 4.890 aandelen (4,45%) met een waarde van € 389k overgenomen van de Gemeente Nijmegen. Per 31 december 2016 is de aandelenportefeuille herijkt en bezit Wijchen 5.124 aandelen (4,66%). Doelstelling van de deelneming is o.a. het realiseren van verdergaande scheiding van afvalstromen en het realiseren van kostenvoordelen van schaalvergroting in de afvalverwijdering.

Ontwikkelingen 2019

Voor de periode 2016-2020 is een strategische visie vastgesteld. Vanaf 1 juni 2018 zamelt Dar het huishoudelijk afval in. In 2019 wordt deze constructie middels een DVO voortgezet.

- **8.18 Stichting exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen**

Behartigen openbaar belang

De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen en voorts al hetgeen met een aan ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Ontwikkelingen 2019

Onderhoud zal volgens planning worden uitgevoerd.

- **8.19 Stichting Volkshuisvesting Wijchen te Wijchen.**

Behartigen openbaar belang

De stichting is uitvoerder van de winstdelingsregeling zoals is overgekomen ter zake de verkoop van woningen in de wijk Lambrasse. Van de te ontvangen gelden wordt 75% uitgekeerd aan derden en 25% resteert voor de stichting. Het resterende aandeel van de stichting dient besteed te worden aan volkshuisvestelijke doelen binnen de gemeente Wijchen. De gemeente Wijchen bepaalt aan welke projecten het geld wordt besteedt.

Ontwikkelingen 2019

De gemeente Wijchen heeft deze gelden onder andere ingezet voor de opzet van de woonvisie en ter dekking van het gemeentelijk risico bij de invoering van de blijversleningen. In 2019 zullen de gelden besteed worden aan de uitvoering van de woonvisie en nader te bepalen Volkshuisvestelijke doeleinden.

Financiën Verbonden partijen

In onderstaande tabel geven we de financiële effecten weer ten opzichte van de begroting 2018. Vervolgens geven we per verbonden partij aan wat het begrotingssaldo 2019 is en onze bijdrage hieraan.

Tabel 33: structurele mutaties gemeenschappelijke regelingen ten opzichte van begroting 2018

Mutatie ten opzichte van begroting 2018 (structureel x € 1.000)	2019	2020	2021	2022
Mutatie GGD	0	0	0	0
Mutatie MGR	-73	-73	-73	-73
Mutatie VRGZ	-35	-43	-56	-71
Mutatie ODRN	-45	-39	-39	-39
Mutatie DRAN	-149	-145	-154	-163
Mutatie GO regio Arnhem Nijmegen	-14	-14	-14	-14
Subtotaal mutatie bestaand beleid	-316	-314	-336	-360
Uitzetting Munitax (bijlage 7)	-65	-67	-76	-77
Taakstelling WDW door minder aanvragen reisdocumenten/rijbewijzen (bijlage 7)	43	83	67	100
Nieuw beleid WDW AVG/vergunningen (bijlage 8)	-153	-153	-153	-153
Nieuw beleid WDW programmamanager duurzaamheid (bijlage 8)	-50	-50	-50	-50
Nieuw beleid BOA's (bijlage 8)	-50	-100	-100	-100
Totaal mutatie	-591	-601	-648	-640

Tabel 34: Verbonden partijen

Bedragen x € 1.000		Begroot resultaat	Begrote bijdrage	Verwacht eigen vermogen per 1 januari		Verwacht vreemd vermogen per 1 januari	
Nr.		2019	2019	2019	2020	2019	2020
Gemeenschappelijke regelingen							
8.1	GGD	-45	1.657	786	741	7.223	7.217
8.2	MGR Werkbedrijf inclusief IRvN	-	7.530	-	-	16.845	16.845
8.3	IBO	-	58	3	3	182	182
8.4	Euregio	-	14	1.307	1.307	2.424	2.424
8.5	Bijsterhuizen	-	-	6.466	6.466	7.008	7.008
8.6	Munitax	-	662	*	*	*	*
8.7	VRGZ	-	2.333	4.030	4.030	70.244	70.244
8.8	ODRN	-	531	600	600	2.450	3.250
8.9	Gemeenschappelijke Regeling Basisregeling Nijmegen	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
8.10	MARN	-	-	10.706	11.073	12.564	13.160
8.11	Werkorganisatie Druten Wijchen	-	20.043	-	-	-	-
8.12	BVO DRAN	-	409	91	91	5.490	5.490
8.13	GO regio Arnhem Nijmegen	-	64	274	274	306	306
Overige verbonden partijen							
8.14	RBT KAN	100	55	74	74	714	714
8.15	Meerval BV	-	701	18	18	215	215
8.16	SSW	-	11	3	3	70	70
8.17	DAR NV	-	-	13.094	13.094	26.280	26.280
8.18	Stichting Zwembad	N.n.b.	-	611	611	1.762	1.762
8.19	Stichting Volkshuisvesting Wijchen	-	-	-	-	1.610	1.510

Paragraaf 9: Grondbeleid

Beleid

In het derde kwartaal 2016 heeft de raad een nieuwe nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen en nota Bovenwijkse Voorzieningen, deel 1 vastgesteld. De door u vastgestelde nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen is meer een procesmatig stuk. In het nieuwe grondbeleid is de basishouding van de gemeente richting nieuwe ontwikkelingen meer faciliterend. De gemeente Wijchen is, mede ook door de teruglopende woningaantallen, zich aan het transformeren van een ontwikkel- naar een meer faciliterende gemeente. Via een slagboommodel zal bij elke nieuwe ruimtelijke ontwikkeling steeds worden bekeken wat de gewenste rol is van de gemeente. In de nota is ook een afwegingskader opgenomen met betrekking tot strategische verwervingen. Er kunnen namelijk redenen zijn waarom de gemeente, zonder dat er sprake is van een concreet plan, overgaat tot het verwerven van vastgoed.

De tijd van de grote uitbreidingsplannen is voorbij. Dit betekent dat ook in de komende periode meer aandacht zal komen voor transformatie van bestaande locaties in plaats van "bouwen in de wei". Voorbeelden daarvan zijn het project "Tussen Kasteel en Wijchens Meer" en de herontwikkeling van de voormalige schoollocaties in Batenburg en Veenhof. Bepaalde locaties kunnen ook een uitdaging zijn in het kader van het bevorderen van de leefbaarheid van een wijk. In dat kader kan het instrument van stedelijke herverkaveling naar verwachting een grotere rol vervullen. Dit instrument is vergelijkbaar met de vroegere ruilverkaveling in het buitengebied. Door stedelijke herverkaveling kunnen er transacties plaatsvinden tussen diverse partijen in een plangebied zonder dat de overheid op voorhand een financieel risico loopt in het kader van de grondverwerving.

De regelgeving rondom grondbeleid zoals de Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten is nu nog buiten de Omgevingswet gehouden. In de toekomst zal het via de Aanvullingswet grondeigendom Omgevingswet alsnog samengebracht worden in de Omgevingswet. Het wetsvoorstel is voor advies eind maart 2018 aangeboden aan de Raad van State. Op basis van de huidige planning (augustus 2018) is invoering van deze aanvullingswet gepland in 2021. In de bijlagen bij de Nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen zijn tevens spelregels vastgelegd met betrekking tot grondexploitaties. In tegenstelling tot het verleden worden elk jaar de grondexploitaties niet meer voor kennisgeving aangenomen maar via de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) door u vastgesteld.

In de nota Bovenwijkse voorzieningen, deel 1 is vastgelegd op welke wijze de gemeente Wijchen de investeringskosten voor te realiseren voorzieningen verhaalt op initiatiefnemers dan wel zelfrealisatoren van ontwikkelingen. Al dan niet ten behoeve van een te realiseren exploitatiegebied. In het door u vastgestelde deel 1 worden de achtergronden, het kader en de beleidsuitgangspunten van de toerekeningsmethodiek beschreven. Door vaststelling van deze nota is afscheid genomen van de methodiek inhoudende een vaste afdracht per m² uitgeefbare grond. Na vaststelling zullen er op basis van toerekenbaarheid, proportionaliteit en profijt kosten worden verhaald.

Marktprognose

Nationaal en Provinciaal

De economische crisis is definitief voorbij. In maart 2018 schat het Centraal Planbureau (CPB) de economische groei in 2018 op 3,2 %. Het CPB prognosticeert voor 2019 een groei van 2,7%.

Het herstel van de woningmarkt was de laatste jaren zo sterk dat krapte is ontstaan in het woningaanbod. De prijzen van bestaande koopwoningen bereikten in het tweede kwartaal van 2018 het hoogste niveau ooit, aldus het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het aantal verkopen nam bijna overal af. Bestaande koopwoningen waren in het tweede kwartaal van 2018 in de provincie Gelderland 8,6% duurder dan een jaar eerder.

De uitdagingen die er liggen op de woningmarkt hebben ertoe geleid dat de Nationale woonagenda 2018-2021 is opgesteld. De drie uitdagingen waar de acties in de woonagenda zich op richten, zijn het vergroten en versnellen van de woningbouw met 75.000 woningen per jaar, het verbeteren en benutten van de bestaande voorraad en de betaalbaarheid van het wonen. De acties zijn gezamenlijk met diverse partijen opgesteld.

De gevolgen van de crisis in de bouwsector zijn zichtbaar. Er zijn te weinig nieuwbouwplannen of "warme bouwgrond". Er is momenteel te weinig capaciteit om aan de grote productievraag te voldoen. Zowel op het gebied van personeel, materiaal als materieel.

Lokaal

Op lokaal niveau in de gemeente Wijchen signaleren we behoefte aan extra woningplannen. We hebben in de Wijchense markt onverminderd positieve verwachtingen.

Begin 2018 is het project Oostflank opgeleverd. De ontvangen Impulsplansubsidie van €500k afgehandeld. De locatie Urban Villa 3 wordt meegenomen in het project Tussen kasteel en Wijchens Meer (TKWM). Ook de locatie van voormalige gemeentekantoor aan de kasteellaan 22-24 is ondergebracht in het project TKWM.

In de 2^e fase van het project Huurlingsedam worden 231 grondgebonden woningen gebouwd. Het bestemmingsplan is in februari 2018 definitief geworden. Fase 2 wordt in drie stappen uitgevoerd: 2A, 2B en 2C. Het eerste deel 2A is verkocht en in aanbouw. Voor deel 2B is begin september 2018 de verkoop gestart. De bouw wordt waarschijnlijk begin 2019 gestart. Ook de verkoop van deel 2C wordt begin 2019 verwacht. Het aantal aangemelde potentiële kopers overstijgt dit aantal ruimschoots.

De ontwikkeling van Veld A van Tuin van Woezik is gegund aan Ter Steege en Klomps. Nadat het bestemmingsplan in werking is getreden (naar verwachting Q4 2018) zal 10% van de grondprijs worden betaald. Na indiening van een ontvankelijke bouwvergunning (naar verwachting Q2-Q3 2019) wordt het restant betaald. Het plangebied wordt voor rekening en risico van de projectontwikkelaar bouw- en woonrijp gemaakt. Na realisatie wordt het openbaar gebied weer overgedragen aan de gemeente.

Op het gebied van bedrijventerreinen is de interesse voor bouwgrond nog steeds hoog. Ook hier is het economische herstel voelbaar.

Verwachte exploitatieresultaten

Met betrekking tot het verloop van de verwachte einduitkomsten op grond van de bijgestelde berekeningen is het volgende overzicht te geven:

Tabel 35: Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond (x € 1.000)

Nr.	Complex	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	>2023
1	Tuin van Woezik	-424	0	-424	0	0	0	0
2*	Huurlingsedam (fase 1 +2)	-1.172	0	0	0	-1.172	0	0
3	Klapstraat	150	150	0	0	0	0	0
4	MOB-complex	0	0	0	0	0	0	0
5	Hoge Rot fase 2	0	0	0	0	0	0	0
6a	Oostflank 1 ^e fase, eerste deel	0	0	0	0	0	0	0

Nr.	Complex	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	>2023
6b	Oostflank locatie Urban Villa 3#	630	0	0	0	630	0	0
7	Woningbouw Balgoij	0	0	0	0	0	0	0
8	Acaciastraat	0	0	0	0	0	0	0
9	Afgewikkelde projecten	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal exploitaties	-816	150	-424	0	-542	0	0
	Voorziening Tuin van Woezik (balans)	424	0	424	0	0	0	0
	Voorziening Huurlingsedam fase 1+2 (balans)	1.172	0	0	0	1.172	0	0
	Totaal Begroting 2019	780	150	0	0	630	0	0

Voor deze locatie is nog geen grondexploitatie vastgesteld.

De bedragen zijn afgerond op duizend euro. In bovenstaande berekeningen is gerekend met het rentepercentage van 2018 voor de bouwgrond van 1,54 %.

Grondprijzen

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Markt en Overheid moeten we meer dan voorheen onderbouwen hoe de grondprijzen van de gemeente Wijchen tot stand zijn gekomen. De nota Grondprijzenbeleid 2017 is bij de begrotingsbehandeling 2017 vastgesteld. Voor het jaar 2019 zal door u een separaat besluit worden genomen.

Financiële Begroting

Uitgangspunten

De programmabegroting 2019 is de basis voor de meerjarenramingen. Bij deze meerjarenbegroting zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd. Deze zijn ontleend aan het coalitieakkoord 2018-2022 "Iedereen doet mee":

- We houden in onze structurele begroting minimaal 250.000 euro als buffer aan voor onvoorziene kosten.
- Als we onze budgetten overschrijden moeten we dat binnen het programma zelf opvangen.
- Structurele tekorten vangen we op door blijvende maatregelen te treffen.
- Tekorten die eenmalig ontstaan vangen we op door incidentele maatregelen te treffen.
- Om de nieuwe taken vanuit het rijksbeleid, het interbestuurlijk programma en de gemeentelijke ambities te kunnen bekostigen, bezuinigen wij waarschijnlijk € 200.000 euro structureel per jaar. Opgeteld geeft dit € 800.000,- extra ruimte in 2022. Nieuwe rijksmiddelen zullen wij waar mogelijk inzetten om die bezuinigingen op te vangen.
- De winst die we maken door percelen bouwgrond te verkopen op bedrijventerpark Bijsterhuizen gaat naar de algemene reserve.
- De reserve Bouwgrondexploitatie is onderdeel van de algemene reserve.
- Uit de algemene reserve halen we alleen maar geld om eenmalig dingen te kunnen betalen als dit leidt tot minder structurele lasten voor de gemeente.
- Als we nieuwe beleidstaken en geld krijgen van de rijksoverheid, dan labelen we die één op één voor het beoogde doel. Wij streven ernaar om de uitvoering van de nieuwe taken te betalen met deze middelen. Met de gelabelde gelden worden ook de organisatie- en uitvoeringskosten binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen structureel gedekt.
- We kunnen alleen structureel nieuw beleid starten als er structureel extra geld is of als we oud beleid inruilen voor het nieuwe beleid.
- Als we de kadernota of begroting bespreken, wegen we af welke extra uitgaven nuttig en nodig zijn en wat het belangrijkste is. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Behalve als de gemeenteraad daar akkoord voor geeft.

Indexering

Op basis van deze rijks circulaire worden zowel de inkomsten- als de kostenkant gemuteerd. Bij het opstellen van de begroting zijn we voor het meerjarenperspectief uitgegaan van hieronder opgenomen percentages prijscompensatie.

Tabel 1: Inzet cumulatieve prijscompensatie begroting 2019.

	2019	2020	2021	2022
Subsidie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
BRN	2,20%	2,00%	1,80%	1,90%
Contract	2,40%	2,00%	1,80%	1,90%
Overige	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Meerjarenramingen

In de Kaderbrief 2019-2022 is aan de raad een beeld geschetst van het meerjarenperspectief. Op grond van dat perspectief is deze begroting opgesteld. In de volgende tabellen worden de mutaties vanaf de begroting 2018-2021, naar de kaderbrief 2019, tot de Begroting 2019-2022 weergegeven.

Hierbij maken we onderscheid in het structurele perspectief (tabel 1), het incidentele perspectief (tabel 2) en de bouwgrondexploitaties (tabel 3). In tabel 4 leidt dit tot het totale meerjarenperspectief 2019-2022.

Structureel perspectief

Tabel 2: Mutaties in het structureel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2018 (x € 1.000.)	2019	2020	2021	2022
Begroting 2018	-370	-302	1.010	625
Decembercirculaire 2017 (17 12725)	10	58	94	94
Startpositie 2019 t/m 2022	-360	-244	1.104	719
Actualisatie kaderbrief 2019-2022:				
BUIG	449	382	-510	-386
WMO klassiek	-55	-277	-225	-258
Gemeenschappelijke regelingen	-335	-337	-350	-365
Bouwleges	0	45	45	45
Gemeentefonds	882	1.913	2.681	3.501
Prijscompensatie	-74	-407	-618	-881
Kapitaallasten	29	19	-1	-9
OZB	63	81	74	74
Inkrimpingen	50	72	72	72
Uitzettingen	-87	-89	-92	-95
Nieuw Beleid	pm	pm	pm	pm
Saldo kaderbrief 2019-2022	562	1.158	2.180	2.417
Effect kostenverdeelstaat	33	-10	25	8
Wet BUIG (6.15)	-56	58	217	186
Decentralisaties (6.16)	0	0	202	310
WMO Klassiek (6.17)	70	147	242	313
Gemeenschappelijke regelingen (paragraaf 8)	19	23	14	5
Gemeentefonds (0.7)	-37	107	44	48
Kapitaallasten	-12	-14	-17	-17
Rente (paragraaf financiering)	81	32	-1	16
Onroerende Zaak Belasting (Paragraaf lokale heffingen)	100	102	104	106
Tarieven en leges (paragraaf lokale heffingen)	166	125	92	133
Inkrimpingen (bijlage 6)	207	68	71	74
Uitzettingen (bijlage 7)	-191	-213	-214	-231
Nieuw Beleid (bijlage 8)	-616	-766	-786	-786
Totaal structureel Programmabegroting 2019	326	817	2.173	2.582

Incidenteel perspectief

Tabel 3: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2018 (x € 1.000.)	2019	2020	2021	2022
Begroting 2018	-2.763	-1.341	0	0
Begroting 2018 afdekking algemene reserve	2.763	1.341	0	0
Saldo Begroting 2018	0	0	0	0
Mutaties Kaderbrief 2019-2022				
Opbrengsten bouwleges	77	299	0	0
Vrijval afdekking taakstellingen	507	677	0	0
Mutatie algemene reserve	-584	-976	0	0
Saldo Kaderbrief 2019	0	0	0	0
Fiets/voetpad Alverna	-25	0	0	0
Ondernemers Awards	-8	0	-8	0
Revitalisering bedrijventerrein Wijchen Oost	-6	-6	0	0
Renovatieplan Sport accommodaties (RSA) / Tennis	-66	0	0	0
Strategisch regionaal adviseur OOV	-20	0	0	0
WBDBO	-20	-20	-20	-20
Herdenking Operatie Market Garden, activiteitenkosten	-25	0	0	0
Dodenherdenking 2020, activiteitenkosten	0	-20	0	0
Fruit in het Huis van de Gemeente	-18	0	0	0
Sporthal Arcus	-20	0	0	0
Graffiti	-25	0	0	0
DVO Munitax	-21	0	0	0
Verkoop vastgoed	775	0	0	0
Verduurzaming daken	-20	0	0	0
Bereikbaar maken van haltes voor iedereen, dus ook minder validen	-70	0	0	0
Uitvoering geven aan Strategische waternota 2019-2028	-35	-10	0	0
Uitvoering geven aan Milieubeleidsplan 2018-2021	-25	-23	-15	0
Implementatie VN-verdrag Handicap	-15	0	0	0
Bijdrage WDW	-372	0	0	0
Vrijval afdekken risicoprofiel decentralisaties	200	510	0	0
Decentralisaties	-812	-400	0	0
Frictiekosten WDW	-161	0	0	0
Marktonderzoeken en bijeenkomsten economie	-16	0	0	0
Planeconomie	-15	0	0	0
Dotatie rioolvoorziening	2.000	-2.000	0	0
Mutatie algemene reserve	-1.180	1.969	42	20
Saldo Incidenteel Programmabegroting 2019	0	0	0	0

Bovenstaande mutaties op het incidenteel perspectief leiden ertoe dat er in 2019 ruim een miljoen minder uit de algemene reserve onttrokken hoeft te worden, ten opzichte van de begroting 2018. Hier tegenover staat een hogere onttrekking van bijna twee miljoen in 2020.

Bouwgrondexploitaties

Tabel 4: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (bouwgrondexploitaties) (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2018 (x € 1.000.)	2019	2020	2021	2022
Saldo begroting 2018	7	0	0	0
Actualisatie Kaderbrief 2019-2022				
Oostflank locatie Urban Villa 3 uitgesteld		630		
Bijstelling Woningbouw Balgoij	-7			
Bouwgrondexploitaties Kaderbrief 2019	0	630	0	0
Oostflank locatie Urban Villa 3 uitgesteld	0	-630	630	0
Totaal resultaat Bouwgrondexploitaties Programmabegroting 2019	0	0	630	0

Tabel 5: Totaal meerjarenperspectief 2019-2022 (x € 1.000)

	2019	2020	2021	2022
Structureel perspectief (tabel 1)	326	817	2.173	2.582
Incidenteel perspectief (tabel 2)	0	0	0	0
Incidenteel perspectief bouwgrond (tabel 3)	0	0	630	0
Totaal Programmabegroting 2019	326	817	2.803	2.582

Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Wijchen te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De provincie heeft in juni het toetsingskader 2019 bekend gemaakt om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Te weten:

- De begroting dient structureel en reëel in evenwicht te zijn. De structurele baten dekken ieder jaar de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor de begroting inclusief nieuw beleid. Dit wordt meegenomen in de provinciale beoordeling. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2022) tot stand zal worden gebracht.
- Als de jaarrekening en begroting op tijd worden ingezonden; De jaarrekening vóór 15 juli 2018 en de begroting vóór 15 november 2018.

We voldoen aan bovenstaande toets van de provincie. Daarnaast voldoen we aan het minimaal benodigde positieve resultaat van € 250k. Dit criterium uit de financiële verordening is ingesteld ter afdekking van het verplicht opnemen van een post onvoorzien in de begroting. Wij hebben er voor gekozen om deze post niet op te nemen aan de kostenkant van de begroting, maar te voorzien door een resultaatsnorm.

In tabel 6 treft u een overzicht aan van de stelposten die opgenomen zijn in het meerjarenperspectief 2019-2022. De stelpost is binnen het geraamde resultaat van de desbetreffende jaarschijf op te vangen.

Tabel 6: Overzicht stelposten.

x € 1.000	2019	2020	2021	2022
Jeugd/WMO	0	0	282	0
	0	0	282	0

MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)

Inleiding

Met dit MIO geven we inzicht in de financiële aspecten van de grote projecten binnen de gemeente Wijchen. Vooral de afdekking van nog niet gedekte projecten, die een keuze noodzakelijk maken in prioritering van projecten is van belang.

Gedekte projecten.

Tabel 7 geeft een overzicht van door de Raad geaccordeerde projecten, die in 2019 lopen. Overigens is niet bij alle bijdragen van derden ook 100% zeker of we die ook (geheel) zullen ontvangen. Hier is dus sprake van een financieel risico.

Tabel 7: Meerjaren Investerings Overzicht (MIO)

Nr.	Projectnaam	Begroot	Gedekt	Financieringsbron
1.	MFA Batenburg	2.950	2.950	Afgedekt door kapitaalslasten
2.	Oosterpark	300	300	Incidenteel perspectief 2018
3.	Ontwikkeling Hernen/Bergharen	500	500	Incidenteel perspectief 2016-2017
4.	Renovatie Kasteel	Pm	Pm	Afgedekt door kapitaallasten
	Totaal	3.750	3.750	

Gewenste projecten

Na het vaststellen van de Programmabegroting 2019 blijft de wereld niet stilstaan. Wensen van het college en wensen en opdrachten van de Raad houden de bestuurlijke wereld dynamisch. We blijven dan ook de komende jaren werken aan ideeën en wensen waarmee nu geen rekening is gehouden in de Programmabegroting 2019. Een overzicht, niet uitputtend en in willekeurige volgorde, van deze aanvullende opgaven:

Reeds in voorbereiding

- Hart van Zuid;
- Verduurzaming en toekomstbestendig maken gemeentelijk vastgoed;
- Parkeren centrum;
- Tussen Kasteel en Wijchens Meer;
- Revitalisering bedrijventerrein Oost.

Nog niet opgestart

- Brede school Hernen;
- Opwaarderen Groene Long bij het Wijchens meer;
- Fietspad Balgoij Batenburg.

Overzicht van baten en lasten per programma

Nr	Programma	Werkelijk 2017*			Begroot 2018*			Begroot 2019		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	16.726	70.899	54.174	15.557	67.047	51.490	15.397	69.852	54.455
1	Veiligheid	2.798	253	-2.545	2.943	26	-2.918	3.048	57	-2.991
2	Verkeer en vervoer	5.009	247	-4.762	7.133	68	-7.065	6.665	77	-6.587
3	Economie	1.293	996	-297	894	620	-275	886	597	-289
4	Onderwijs	3.610	420	-3.190	3.740	264	-3.476	3.857	264	-3.593
5	Sport, cultuur en recreatie	7.966	905	-7.061	7.266	428	-6.838	7.284	435	-6.849
6	Sociaal domein	46.160	11.775	-34.385	43.503	11.298	-32.206	43.744	11.703	-32.041
7	Volksgezondheid en milieu	8.700	8.148	-553	11.215	8.014	-3.202	10.317	8.705	-1.612
8	Wonen en bouwen	4.984	5.547	562	1.809	1.414	-395	2.560	1.403	-1.158
	Saldo voor reserves	97.246	99.190	1.944	94.061	89.177	-4.884	93.758	93.093	-666
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	13.894	13.311	-583	415	6.447	6.032	224	1.577	1.354
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	85	127	43	51	3	-48	50	3	-47
3	Economie	6	8	2	2	12	10	2	0	-2
4	Onderwijs	709	311	-398	414	369	-45	216	323	108
5	Sport, cultuur en recreatie	1.156	1.077	-79	1.117	521	-595	729	233	-496
6	Sociaal domein	1.602	3.321	1.720	1.056	1.620	564	677	161	-515
7	Volksgezondheid en milieu	805	449	-356	61	210	149	12	490	478
8	Wonen en bouwen	237	177	-61	40	40	0	40	40	0
	Totaal inzet reserves	18.494	18.894	400	3.156	9.336	6.180	1.949	2.941	991
	Saldo na inzet reserves	115.740	118.084	2.343	97.217	98.513	1.296	95.708	96.033	326

* Taakvelden zijn naar nieuwe programmastructuur geconverteerd.

Nr	Programma	Begroot 2020			Begroot 2021			Begroot 2022		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	14.973	71.609	56.636	15.071	72.466	57.395	15.492	73.149	57.657
1	Veiligheid	3.162	57	-3.105	3.207	57	-3.150	3.270	57	-3.213
2	Verkeer en vervoer	6.686	77	-6.609	6.623	77	-6.546	6.716	77	-6.639
3	Economie	864	597	-267	852	597	-255	851	597	-254
4	Onderwijs	3.587	265	-3.323	3.574	265	-3.310	3.497	265	-3.232
5	Sport, cultuur en recreatie	7.321	442	-6.879	7.412	447	-6.965	7.484	453	-7.031
6	Sociaal domein	43.407	11.708	-31.699	42.422	11.680	-30.741	42.872	11.686	-31.187
7	Volksgezondheid en milieu	12.019	8.842	-3.177	10.085	8.994	-1.091	10.225	9.174	-1.051
8	Wonen en bouwen	2.034	850	-1.185	3.193	2.286	-907	2.044	484	-1.560
	Saldo voor reserves	94.053	94.446	393	92.438	96.869	4.430	92.452	95.940	3.489
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	1.664	2.849	1.185	1.166	450	-715	152	421	269
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	51	3	-48	50	3	-47	50	0	-50
3	Economie	3	0	-3	3	0	-3	3	0	-3
4	Onderwijs	217	261	44	218	261	43	222	65	-157
5	Sport, cultuur en recreatie	670	240	-431	675	240	-435	721	240	-481
6	Sociaal domein	680	186	-494	684	111	-572	696	111	-585
7	Volksgezondheid en milieu	12	68	56	12	0	-12	12	0	-12
8	Wonen en bouwen	40	40	0	40	40	0	40	40	0
	Totaal inzet reserves	3.336	3.760	424	2.846	1.219	-1.627	1.898	991	-906
	Saldo na inzet reserves	97.389	98.206	817	95.284	98.088	2.803	94.349	96.932	2.582

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma

Nr	Programma	Werkelijk 2017*			Begroot 2018*			Begroot 2019		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	1.019	4.010	2.990	1.320	608	-712	746	1.236	490
1	Veiligheid	2	1.452	1.450	56	0	-56	36	0	-36
2	Verkeer en vervoer	-45	319	364	989	0	-989	270	0	-270
3	Economie	77	0	-77	87	0	-87	55	0	-55
4	Onderwijs	210	0	-210	19	0	-19	227	0	-227
5	Sport, cultuur en recreatie	110	0	-110	194	0	-194	99	0	-99
6	Sociaal domein	144	0	-144	1.686	0	-1.686	847	0	-847
7	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	2.143	0	-2.143	482	0	-482
8	Wonen en bouwen	0	0	0	137	1.006	869	584	814	230
	Saldo voor reserves	1.517	5.780	4.263	6.629	1.614	-5.015	3.345	2.050	-1.296
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	3.609	1.372	-2.237	343	6.004	5.661	150	1.090	940
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	0	0	0	550	112	-438	0	0	0
3	Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs	614	0	-614	200	277	77	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	400	818	418	66	0	-66
6	Sociaal domein	0	0	0	0	5	5	0	0	0
7	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	24	24	0	422	422
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal inzet reserves	4.223	1.372	-2.850	1.493	7.238	5.745	216	1.512	1.296
	Saldo na inzet reserves	5.740	7.153	1.413	8.122	8.852	730	3.561	3.561	0

* Taakvelden zijn naar nieuwe programmastructuur geconverteerd.

Nr	Programma	Begroot 2020			Begroot 2021			Begroot 2022		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	148	1.548	1.400	0	1.000	1.000	0	0	0
1	Veiligheid	36	0	-36	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	150	0	-150	0	0	0	0	0	0
3	Economie	26	0	-26	8	0	-8	0	0	0
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Sociaal domein	420	0	-420	20	0	-20	20	0	-20
7	Volksgezondheid en milieu	2.033	0	-2.033	15	0	-15	0	0	0
8	Wonen en bouwen	35	366	331	1.172	1.802	630	0	0	0
	Saldo voor reserves	2.848	1.914	-934	1.215	2.802	1.588	20	0	-20
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	1.500	2.434	934	1.000	43	-958	0	20	20
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Economie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	Sociaal domein	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Volksgezondheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Totaal inzet reserves	1.500	2.434	934	1.000	43	-958	0	20	20
	Saldo na inzet reserves	4.348	4.348	0	2.215	2.845	630	20	20	0

Totaaloverzicht taakveldenraming (x € 1.000)

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
0.1	Bestuur	-1.945	-2.105	-2.222	-2.282	-2.323	-2.357
0.10	Mutaties reserves	649	6.180	991	424	-1.627	-906
0.2	Burgerzaken	-47	-115	-241	-199	-180	-238
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-168	-424	-422	-428	-434	-452
0.4	Overhead	-9.041	-10.089	-10.118	-9.841	-9.923	-10.108
0.5	Treasury	1.546	1.558	1.337	1.165	1.006	973
0.61	OZB woningen	4.575	4.702	4.919	5.033	5.151	5.260
0.62	OZB niet-woningen	2.908	2.881	2.921	2.965	3.009	3.055
0.64	Belastingen overig	331	352	346	354	366	377
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	53.049	54.350	56.821	58.430	59.784	61.208
0.8	Overige baten en lasten	1.732	379	1.113	1.439	938	-62
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-2.056	-2.264	-2.364	-2.470	-2.544	-2.599
1.2	Openbare orde en veiligheid	-375	-653	-627	-635	-606	-614
2.1	Verkeer en vervoer	-4.635	-6.887	-6.374	-6.392	-6.325	-6.415
2.2	Parkeren	-73	-149	-183	-187	-190	-194
2.5	Openbaar vervoer	-11	-30	-30	-30	-30	-31
3.1	Economische ontwikkeling	-334	-388	-344	-344	-338	-338
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	311	271	265	264	263	261
3.4	Economische promotie	-272	-158	-211	-188	-180	-178
4.1	Openbaar basisonderwijs	-221	-267	-275	-277	-278	-279
4.2	Onderwijshuisvesting	-2.171	-1.902	-2.017	-1.772	-1.756	-1.676
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.197	-1.307	-1.301	-1.274	-1.276	-1.277
5.1	Sportbeleid en activering	-358	-355	-373	-378	-383	-387
5.2	Sportaccommodaties	-2.415	-2.075	-1.883	-1.874	-1.887	-1.865
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-290	-417	-407	-422	-409	-424
5.4	Musea	-290	-281	-279	-278	-282	-286
5.5	Cultureel erfgoed	-77	-94	-94	-95	-95	-96
5.6	Media	-768	-768	-764	-776	-789	-803
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-2.943	-2.848	-3.049	-3.056	-3.120	-3.171
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-3.032	-3.484	-2.480	-2.762	-2.766	-2.767
6.2	Wijkteams	-1.684	-1.301	-1.324	-1.317	-1.330	-1.344
6.3	Inkomensregelingen	-2.737	-3.115	-3.251	-2.858	-2.551	-2.479
6.4	Begeleide participatie	-5.036	-5.016	-5.067	-4.826	-4.538	-4.225
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.908	-2.181	-1.507	-1.441	-1.415	-1.747
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.718	-1.827	-2.331	-2.747	-2.890	-3.093
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-6.140	-6.409	-6.898	-7.036	-7.148	-7.299
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-9.338	-8.115	-8.424	-7.934	-7.310	-7.424
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-349	-390	-391	-398	-405	-413
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-723	-368	-369	-379	-388	-396

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot	Begroot
		2017	2018	2019	2020	2021	2022
7.1	Volksgezondheid	-1.351	-1.482	-1.496	-1.509	-1.518	-1.540
7.2	Riolering	618	-1.286	724	-1.285	726	772
7.3	Afval	674	466	341	777	860	875
7.4	Milieubeheer	-850	-899	-1.181	-1.160	-1.159	-1.158
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0	0
8.1	Ruimtelijke Ordening	-382	-343	-338	-343	-347	-352
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	1.471	679	-191	-178	450	-182
8.3	Wonen en bouwen	-588	-731	-629	-664	-1.010	-1.026
TOTAAL		2.343	1.296	326	817	2.803	2.582

Geprognosticeerde Balans (x € 1.000)

Stand 31 december	Jaarrekening 2017	Begroot 2018	Begroot 2019	Begroot 2020	Begroot 2021	Begroot 2022
Immateriële vaste activa	72	134	107	80	53	26
Materiële vaste activa	72.056	68.128	69.052	66.146	63.401	60.506
Financiële vaste activa	19.996	17.916	16.282	14.609	12.894	11.314
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>92.124</i>	<i>90.374</i>	<i>85.441</i>	<i>80.835</i>	<i>76.348</i>	<i>71.846</i>
Voorraden	1.972	1.431	-353	-234	0	0
Debiteuren en overige kortlopende vorderingen	9.651	9.651	9.651	9.651	9.651	9.651
Rekening courant Rijk	0	0	0	0	0	0
Liquide middelen	42	0	0	0	0	0
Overlopende activa	2.861	2.861	2.861	2.861	3.287	8.701
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>14.526</i>	<i>12.621</i>	<i>12.159</i>	<i>12.278</i>	<i>12.938</i>	<i>18.352</i>
TOTAAL ACTIVA	106.650	102.995	97.600	93.113	89.286	90.198
Algemene reserves	14.243	12.415	10.251	9.743	11.518	14.301
Bestemde reserves	36.433	28.838	28.790	26.745	25.935	25.540
Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	2.343	0				
<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>53.019</i>	<i>41.253</i>	<i>39.041</i>	<i>36.488</i>	<i>37.453</i>	<i>39.841</i>
<i>Vreemd vermogen</i>						
Voorzieningen	18.478	19.065	21.290	23.619	25.596	24.835
Geldleningen o/g	21.824	20.204	19.511	18.810	18.103	17.387
Spaanhypotheken ambtenaren						
<i>Totaal vreemd vermogen</i>	<i>40.302</i>	<i>39.488</i>	<i>40.801</i>	<i>42.429</i>	<i>43.699</i>	<i>42.222</i>
Kortlopende schulden	8.135	8.135	8.135	8.135	8.135	8.135
Overlopende passiva	5.087	5.087	9.623	6.061	0	0
<i>Totaal vlottende passiva</i>	<i>13.222</i>	<i>22.254</i>	<i>17.758</i>	<i>14.196</i>	<i>8.135</i>	<i>8.135</i>
TOTAAL PASSIVA	106.543	102.995	97.600	93.113	89.286	90.198

Indicatoren

In onderstaande tabel hebben we de verplichte indicatoren opgenomen die de BBV voorschrijft. De verplichte indicatoren zijn vooral bedoeld om onderlinge vergelijkbaarheid met andere gemeenten te bevorderen. Wij sturen als gemeente voor een groot deel niet specifiek op deze indicatoren. De opgenomen streefwaarde geeft aan wat we met het huidige beleid verwachten in 2019.

Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk	Streefwaarde	Streefwaarde
		2017	2018	2019
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	5,6	5,6	5,6
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	5,1	5,2	5,3
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	454	498	655*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	16%	4%	3%
Overhead	% van totale lasten	11%	10%	12%
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	58	170	80
Harde kern jongeren	Aantal per 10.000 inwoners	n.n.b.	0	0
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	0,7	1,0	1,0
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2,8	2,5	2,5
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2,2	2,2	2,2
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	4,0	5,1	4,0
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	n.n.b.	0	0
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	n.n.b.	0	0
Functiemenging	%	49	49	50
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	n.n.b.	100	100
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	129	125	135
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2,0	2,0	2,0
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	15,8	23,3	15,0
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	1,2%	1,0%	1,0%
Niet sporters	%	n.n.b.	48%	45%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	635,6	602,5	650
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	n.n.b.	0,6%	0,6%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	n.n.b.	3,8%	3,8%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	n.n.b.	67,0%	68,5%
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	n.n.b.	3,8%	3,8%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	n.n.b.	1,2%	1,2%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners	29	18	18
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners van 15 – 64 jaar	4,2	5	3
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	8,50%	10,6%	10,4%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1%	1%	1%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,2%	0,2%

Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk 2017	Streefwaarde 2018	Streefwaarde 2019
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	59	Niet bekend	59
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	121	90	105
Hernieuwbare elektriciteit	%	n.n.b.	3%	4%
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	221	223	225
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	n.n.b.	3,2	5
Demografische druk	%	74,2%	75,0%	75,5%
Gemeentelijke woonlasten een-persoonshuishouden	In Euro's	608	629	637
Gemeentelijke woonlasten meer-persoonshuishouden	In Euro's	658	656	670
Verkeersveiligheid scholen	Maatregelen bij scholen uitvoeren	2	1	2
Duurzaamheidslening	Maximaal beschikbaar voor duurzaamheidsleningen	€ 800k	€ 1.000k	€ 1.500k
Duurzaamheidslening	Benutting van de leningscapaciteit	100%	100%	100%
Electrische laadpalen	Aantal transacties op de aanwezige laadpalen	1.387 o.b.v. 15 palen	2.600	2.600
Afval aanbiedfrequentie	Aanbiedfrequentie restafvalcontainer	38%	40%	34%
Afval hoeveelheid	Hoeveelheid restafval (kg/inwoner/jaar)	121	90	105
Afval scheiding	Scheidingspercentage huishoudelijk afval	70%	70%	70%

* Apparaatskosten zijn op andere wijze berekend in vergelijking met 2017/2018 i.v.m. de bijdrage aan de Werkorganisatie Druten Wijchen, waar meer componenten (met name vervoersmiddelen) in meegenomen worden, dan opgenomen in de berekening voor 2017/2018.

Berekening EMU saldo Wijchen

		2018	2019	2020
Omschrijving		x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
		Volgens realisatie tot en met aug. 2018, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2019	Volgens meerjarenraming in begroting 2019
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-6.139	-666	393
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	2.965	3.248	3.157
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie	5.306	3.393	5.424
4	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	1.890	3.951	219
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	1.113	357	150
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie	3.711	83	31
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze met derden betreffen			
10	Lasten imv transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	0	0	0
11	Verkoop van effecten:			
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee	☐ ja ☒ nee
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de			
Berekend EMU-saldo		2.840	1.750	8.636

BIJLAGEN

BIJLAGEN	139
Bijlage 1. Risicomatrix.....	140
Bijlage 2. Investeringslijst	141
Bijlage 3. Onderhoudsplanning vastgoed 2019	142
Bijlage 4. Algemene Reserve.....	143
Bijlage 5. Verloop overzicht reserves en voorzieningen.....	144
Bijlage 6. Budgetruimte en extra inkomsten.....	146
Bijlage 7. Uitzettingen onontkoombaar	147
Bijlage 8. Nieuw beleid	151
Bijlage 9. (Nog) niet opgenomen nieuw beleid.....	154
Bijlage 10. Incidenteel perspectief (exclusief bouwgrond)	155
Bijlage 11. Overzicht lasten WDW per Taakveld.....	156
Bijlage 12. Subsidieplafonds	157

Bijlage 1. Risicomatrix

Nr.	Onderwerp	Maximaal risico	Factor	Gewogen risico
4.1.1	Stadsregio	-	-	-
4.1.2	MGR Rijk van Nijmegen	368.000	1,00	368.000
4.1.3	RBT-KAN	-	-	-
4.1.4	De Meerval BV	21.000	0,20	4.200
4.1.5	GGD	115.000	0,90	103.500
4.2.1	Bouwgrondexploitatie, MIO-projecten en gronden niet in exploitatie	810.000	0,15	121.500
4.2.2	Bouwleges	100.000	0,50	50.000
4.2.3	Verzekering aansprakelijkheid	2.500.000	0,10	250.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed	200.000	0,50	100.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed kasteelpoort	50.000	0,10	5.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed kasteeltoren	500.000	0,10	50.000
4.3.1	Juridische procedures	9.743.000	0,42	4.086.300
4.4.1	Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)	200.000	0,10	20.000
4.4.2	Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.	300.000	0,10	30.000
4.4.3	Aanpak saneringswoningen	100.000	0,10	10.000
4.4.4	Milieu bodemverontreiniging	100.000	0,10	10.000
4.5.1	Verstrekke hypotheke aan ambtenaren	3.015.000	0,10	301.500
4.5.2	Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties	42.200.000	0,10	4.220.000
4.5.3	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. overig	204.000	0,10	20.400
4.5.3	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. sport	750.000	0,10	75.000
4.6.1	Wijziging legger door het Waterschap	100.000	0,50	50.000
		86.876.000		9.875.400
	Vaste minimumwaarde (o.b.v. bedragen per inwoner)		41,00	1.678.027
	Gewenste ondergrens algemene Reserve			11.553.427

Bijlage 2. Investeringslijst

Nr	Activa-omschrijving	Jaar krediet-verlening	Jaar van oplevering		Raad	B&W
			2019	2020		
1	MFA Batenburg	2019	2.950.000		X	
2	Trinoom- Huurlingsedam 1e inrichting (t/m 1191 m2)	2019	22.992			X
3	Trinoom, 30e + 31e groep, verbouwing bestaande BSO-lokalen	2019	25.318			X
4	Trinoom-Huurlingsedam 1e inrichting 4903 m2	2019	10.949			X
5	Trinoom-Huurlingsedam 1e inrichting 5134 m2	2019	29.865			X
6	Verruiming A watergang achter overstort BBB zesweg fase 2	2019	100.000			X
7	Afkoppelen riolering 2019 KB18 onontkoombaar	2019	150.000			X
8	GRP 2018-2022, Waterkwaliteit spooronderzoek kleine kernen	2019	50.000			X
9	GRP 2018-2022, Maaiveldanalyse	2019	20.000			X
10	GRP 2018-2022, Afkoppelen 5 ha	2019	150.000			X
11	GRP 2018-2022, Autonoom afkoppelen	2019	500.000			X
12	GRP 2018-2022, debietmeters bij gemalen	2019	25.000			X
13	Aanpassing Woordsestraat	2019	136.153			X
14	Fietspad Ravensteinseweg	2019	275.000			X
15	Renovatie kasteel	2020		PM	X	
16	Plattegrondkasten Suurland	2020		22.968		X
17	Actieramen (VV 000020)	2020		20.902		X
18	Afkoppelen riolering 2020 KB18 onontkoombaar	2020		150.000		X
19	GRP 2018-2022, debietmeters bij gemalen	2020		25.000		X

Bijlage 3. Onderhoudsplanung vastgoed 2019

100.01	Het Molenhuis	€	17.973
100.04	Gemeentekantoor	€	-
100.05	Kasteel-Raadhuis	€	68.714
100.07	Fractiekamers Koetshuis	€	5.855
100.08	Beltmolen	€	36.832
100.09	Gemeentewerf	€	174.637
100.10	Muziekkiosk Bergharen	€	303
100.11	Pompgebouwen	€	1.000
100.16	Toren Balgoij	€	21.033
100.17	Huis van de Gemeente	€	85.483
Subtotaal gebouwgroep 100		€	411.831
400.01	Wijkcentrum Achterom (incl Achterlo/Smashing)	€	189.882
400.04	Wijkcentrum Ozo	€	25.269
400.05	Wijkcentrum Zuiderpoort (incl sportzaal)	€	13.970
400.06	Wijkcentrum Paschalishonk	€	47.823
400.07	Wijkcentrum Waaijershof	€	21.171
400.09	Dorpshuis de Oase	€	12.186
400.10	Dorpshuis 't Ballegoyke	€	16.750
400.11	Dorpshuis de Mijlpaal	€	125.675
400.14	Kinderdagverblijf de Eerste Stap 't Laantje 6	€	41.016
400.17	SCEC 't Mozaïek	€	163.665
Subtotaal gebouwgroep 400		€	657.408
500.04	MFA Noorderlicht	€	94.809
500.09	MFA Speelhoeve	€	164.048
500.13	MFA Suikerberg	€	75.540
500.22	MFA De Zandloper/Kulturhus	€	65.006
500.25	MFA de Brink	€	27.904
Subtotaal gebouwgroep 500		€	427.306
600.02	Gymzaal de Buizerd	€	4.522
600.06	Sportzaal Achterlo/Smashing	€	161.304
600.07	Sportzaal Zuiderpoort	€	2.029
600.34	Sportzaal De Slingert	€	29.438
600.35	Sporthal Arcus	€	205.555
Subtotaal gebouwgroep 600		€	402.848
700.xx	Kunstwerken	€	42.100
Subtotaal gebouwgroep 700		€	42.100
Eindtotaal		€	1.941.494

Bijlage 4. Algemene Reserve

[illegible]

Bijlage 5. Verloop overzicht reserves en voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Nr.	Naam	Verwachte Stand 31-12-2018	Dotatie 2019	Onttrekking 2019	Stand 31-12-2019
	AR: Algemene Reserve	10.582	668	999	10.251
	AR: Rekeningresultaat	0	0	0	0
	Subtotaal Algemene Reserves	10.582	668	999	10.251
81001	BR: Communicatieplan	0	0	0	0
81002	BR: Legaat v. Cooth	160	0	0	160
81003	BR: Infra omgeving Centrale Sporthal	0	0	0	0
81004	BR: Stimuleringsfonds volkshuisv. Hoevelaken	537	0	0	537
81005	BR: Beeldende kunst	60	0	20	40
81006	BR: de stroming	573	0	0	573
81007	BR: Digitaal Dossier JGZ (DD-JGZ)	0	0	0	0
81008	BR: Eenmalige middelen	1.080	0	580	500
81009	BR: Pensioenen wethouders	395	0	0	395
81010	BR: Toerisme	11	0	0	11
81011	BR: Buurtbus	11	0	3	9
81012	BR: Renovaties Sportvelden	630	313	485	457
81013	BR: Dorpsontwikkelingsplannen	5	0	0	5
81014	BR: Landschapsontwikkelingsplan	123	0	0	123
81016	BR: Duurzaamheidslening	300	0	0	300
81017	BR: Herstructureringsplan BREED	160	0	0	160
81018	BR: Groenvoorziening Loonse waard	35	0	0	35
81020	BR: Versnelling woningbouw	0	0	0	0
81022	BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	322	150	0	472
81023	BR: Duurzaamheid	187	0	100	87
81024	BR: Implementatie Transitie WMO	15	0	15	0
81025	BR: WMO-Proof openbare gebouwen	45	0	45	0
81026	BR: W21 Organisatie	0	0	0	0
81031	BR: Taakstelling HH middelen 2016	83	0	83	0
81032	BR: Wijchen21 informatievoorziening	162	0	0	162
81033	BR: Supersnel internet	100	0	0	100
81034	BR: Startersleningen	435	0	0	435
81035	BR: Vervangen speeltoestelling openbare speelpleinen	15	5	0	20
81037	BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)	162	150	312	0
81038	BR: Samenwerking Wijchen Druten	0	0	0	0
81039	BR: Cultuurhistorie	20	0	0	20
81040	BR: Integratie en participatie statushouders	279	0	73	205
81041	BR: Kwaliteitsimpuls Openbare Ruimte	0	0	0	0
81042	BR: Pilot kwetsbare jongeren	34	0	0	34
82001	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	85	40	60	65
82002	ER: Gymmaterialen	342	36	54	324
82003	ER: Onderwijshuisvesting	929	0	323	606
82004	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	429	0	75	354
82005	ER: WWB I-deel	315	0	0	315
82006	ER: Verkiezingen	68	6	73	0
82007	ER: Luchtfoto's	0	0	0	0
82008	ER: Reserve afvalstoffenheffing	468	0	422	46
82009	ER: Onderhoud Overige gebouwen	1.903	1.444	1.941	1.406
82010	ER: gemeentelijke monumenten	81	0	0	81
82011	ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden	817	0	0	817
82012	ER: Reserve Rioolheffing	409	0	75	334
82013	ER: Egalisatiereserve gladheidbestrijding	61	0	0	61
82014	ER: Egalisatiereserve tarieven hondenbelasting	33	0	13	20
82015	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	0	0	0
	Subtotaal Bestemmingsreserves	11.882	2.145	4.754	9.273

Nr.	Naam	Verwachte Stand 31-12-2018	Dotatie 2019	Onttrekking 2019	Stand 31-12-2019
83001	Afs.R: Brandweerkazerne	3.203	0	113	3.089
83002	Afs.R: Kulturhus Bergharen	1.290	0	42	1.248
83003	Afs.R: Gemeentewerf	770	0	27	742
83004	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	111	0	18	93
83005	Afs.R: Minicontainers afvalverwijdering	69	0	69	0
83006	Afs.R: MFA Huurlingsedam	364	0	11	354
83007	Afs.R: Sportzaal achterlo	20	0	2	18
83008	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	355	0	15	340
83009	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	47	0	9	38
83010	Afs.R: Centrale Sporthal	6.259	0	184	6.075
83011	Afs.R: Kunstgrasveld Diosia	132	0	27	105
83012	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	128	0	5	123
83013	Afs.R: Gemeentekantoor	7.157	0	356	6.802
83014	Afs.R: Verduurzaming mozaik	382	0	23	359
83018	Afs.R: Uitvoeringsprogramma Openbare ruimte	131	0	0	131
Subtotaal Afschrijvingsreserves		20.418	0	900	19.517
Totaal Reserves		42.882	2.813	6.653	39.041
90001	VZ: Personele kosten gelieerde partijen	83	0	0	83
90002	VZ: Pensioenen wethouders	4.507	0	82	4.425
90003	VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel	147	0	64	82
90004	VZ: Rationeel rioolbeheer	1.909	877	533	2.253
90005	VZ: Mechanische riolering	2.434	323	0	2.757
90006	VZ: Pompinstallaties rioolgemalen	1.583	135	68	1.650
90007	VZ: Openbare straatverlichting	1.244	302	302	1.245
90008	VZ: Rationeel wegbeheer	5.283	1.705	786	6.202
90009	VZ: Rationeel groenbeheer	390	224	224	390
90010	VZ: Baggeren waterpartijen	239	27	0	266
90011	VZ: Civiele Kunstwerken	1.207	223	0	1.430
90012	VZ: Vervanging afvalinfrastructuur	508	113	160	461
90013	VZ: Voorziening risicoprofiel	46	0	0	46
Totaal Voorzieningen		19.580	3.929	2.219	21.290
Totaal generaal		62.462	6.742	8.872	60.332

Bijlage 6. Budgetruimte en extra inkomsten

Volgnr	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
6-01	Schoonmaak gymzalen	De kosten voor de schoonmaak van de gymzalen zijn lager geworden, als gevolg van betere contractvoorwaarden en actievere monitoring.	€ 13.500	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
6-02	Schades algemeen	Gelet op de schade-uitkeringen van de afgelopen 5 jaar, kan het budget omlaag worden gebracht.	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000	€ 15.000
6-03	Schades onderwijshuisvesting	Gelet op de schade-uitkeringen van de afgelopen 5 jaar, kan het budget omlaag worden gebracht.	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
6-04	Leerlingenvervoer	Sinds de laatste aanbestedingen houden we budget over op het leerlingenvervoer. Onderzocht wordt of het leerlingenvervoer ondergebracht kan worden bij de DRAN,	€ 6.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000
6-05	Schoolmaatschappelijk werk	De regionale bijdrage voor schoolmaatschappelijk werk is verlaagd. In plaats daarvan doen we nu het project School's Cool (zie bij uitzettingen).	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
Totaal Kaderbrief			€ 50.000	€ 72.000	€ 72.000	€ 72.000
6-06	Dividenden BNG en DAR	Naar verwachting ontvangen we meer dividend vanuit de BNG. De verwachting is dat het in 2018 ontvangen dividend structureel is.	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000	€ 13.000
6-07	Inzet gelden voormalige stadsregio in Mobiliteitsfonds	Bij het ontmantelen van de Stadsregio reserveerden we gelden voor toekomstige inzet. Deze gelden voormalige stadsregio kunnen nu te vervallen, omdat we nu een totaalbedrag hebben opgenomen onder nieuw beleid oplopend tot € 3/inwoner als mobiliteitsfonds.	€ 43.399	€ 43.399	€ 44.137	€ 44.887
6-08	Brandkranen	Budgetruimte o.b.v. ervaringen uit de laatste jaren	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
6-09	MFA batenburg exploitatie- en kapitaallasten	Vrijval van de jaarlijkse exploitatie en kapitaallasten in de jaarschijf 2019, i.v.m. latere oplevering van de MFA, dan opgenomen in de begroting 2018.	€ 141.625	€ 0	€ 0	€ 0
6-10	VNG-contributie	Aanpassing van het bedrag zoals in de Kaderbrief onder uitzetting is genoemd. Voor 2019 is besloten om 4,2% te hanteren. In de KNO was met 6,1%(accres) rekening gehouden.	€ 1.058	€ 3.712	€ 5.935	€ 8.701
TOTAAL BEGROTING 2019			€ 256.582	€ 139.611	€ 142.572	€ 146.088

Bijlage 7. Uitzettingen onontkoobaar

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
OPGENOMEN IN DE KADERBRIEF / PROGRAMMABEGROTING						
7-01	Contributie VNG	Aankondiging VNG voor verhoging contributie. De contributie VNG volgt het accres gemeentefonds. Het accres is hoger dan onze reguliere loon-prijsindex.	€ 3.410	€ 6.193	€ 8.489	€ 11.362
7-02	Vierdaagse	De Vierdaagse is het grootste evenement in Wijchen. Het huidige budget is niet meer toereikend om het huidige ambitieniveau te handhaven.	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000	€ 9.000
7-03	Kosten waarderingskamer	De kosten van de Waarderingskamer (uitvoering WOZ) worden vanaf 2019 rechtstreeks bij gemeenten in rekening gebracht. In het verleden werd dit via het gemeentefonds verrekend. De inkomsten van het gemeentefonds zijn afzonderlijk geraamd.	€ 6.300	€ 6.300	€ 6.300	€ 6.300
7-04	Onderhoud drinkwatervoorzieningen	Klein onderhoud van de drinkwatervoorzieningen. Er zijn 4 drinkwatertappunten in de gemeente die we jaarlijks moeten onderhouden, af- en aankoppelen en controleren. In de begroting zijn hier geen middelen voor gereserveerd. De jaarlijkse kosten per paal bedragen € 250.	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
7-05	Inzamelkosten afvalstromen via DVO Dar	De kosten van afvalinzameling van plastic ⁺ en restafval zijn voor Wijchen de afgelopen jaren achtergebleven vergeleken bij de regio. De totale kosten van het DVO 2019 stijgen daardoor.	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
7-06	Verhoging afvalstoffenheffing agv Inzamelkosten DVO Dar	Om de onontkooerbare uitzettingen op het taakveld afval te dekken zal de reinigingsheffing worden verhoogd.	€ -125.000	€ -125.000	€ -125.000	€ -125.000
7-07	Onderhoud abri's	Sinds 2000 is het beheer en onderhoud van 24 abri's uitbesteed tegen de voorwaarde dat zij in ruil daarvoor reclame-uitingen via de abri's mogen verspreiden. In 2019 af en is een nieuwe aanbesteding (concessie) nodig. Daarnaast zijn de aanwezige abri's aan vervanging toe. De markt rond abri-reclames is na de crisis fors gewijzigd. Exploitanten zijn niet meer geïnteresseerd om te investeren in nieuwe abris in gemeentes met de omvang van Wijchen. Recente aanbestedingstrajecten wijzen dat uit en ook Nijmegen heeft onlangs besloten weer 230 abri's aan te schaffen. Het beheer en onderhoud wordt via een concessie bij een exploitant ondergebracht. De kosten voor aanschaf en plaatsen van nieuwe abri's bedragen € 200k. Met een afschrijving over 20 jaar resulteert dit in jaarlijkse lasten van € 14k.	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000	€ 14.000
7-08	Vervangen pekeltank	De tank voor gladheidsbestrijding is aan vervanging toe. Vorig jaar is vervanging uitgesteld. Het blijkt dat de capaciteit van de tank te laag is voor een efficiënte uitvoering van de gladheidsbestrijding. Met deze vervanging is een grotere tank gewenst. In het vervangingsplan is gerekend met een bedrag van € 9k ter vervanging. De extra kosten van een grotere tank bedragen € 26. De afschrijvings termijn bedraagt 10 jr.	€ 3.200	€ 3.200	€ 3.200	€ 3.200

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
7-09	Uitbreiding materieel	I.v.m. uitbreiding strooiroutes en parkeergarage is vanuit het project een strooier aangeschaft. Voor structureel onderhoud is budget nodig.	€ 1.250	€ 1.250	€ 1.250	€ 1.250
7-10	Gladheidsbestrijding	Voor de bestrijding van gladheid op de garage is een strooier nodig. De jaarlijkse onderhoudskosten van deze strooier bedragen € 500	€ 500	€ 500	€ 500	€ 500
7-11	Watersysteemheffing	Per brief zijn wij door het Waterschap Rivierenland geïnformeerd over de effecten van het voornemen om met ingang van 2019 de tariefdifferentiatie en daarmee de watersysteemheffing voor eigenaren van verharde openbare wegen te verhogen.	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000	€ 33.000
7-12	Begraveniskosten	De laatste jaren worden we geconfronteerd met kosten voor begravenissen die niet door de overledene of nabestaanden kunnen worden betaald. In dat geval draait Wijchen hiervoor op. Indien mogelijk verhalen we de kosten nog in een later stadium uit de nalatenschap van de overledene.	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
7-13	RVN@	Er is een hogere bijdrage per inwoner afgesproken binnen de regio Arnhem Nijmegen. Deze bedraagt €21k. Daarnaast organiseert Wijchen minimaal 1 keer per jaar een evenement.	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500	€ 2.500
7-14	Contractbeheer volwasseneneducatie	Per 1 januari 2018 hebben we binnen de arbeidsmarktregio Nijmegen de verzorging van trajecten Educatie voor volwassenen (in het kader van aanpak laaggeletterdheid) aanbesteed. We hebben de opdracht gegund aan ROC Nijmegen. De Educatie wordt bekostigd uit de WEB middelen. De noodzakelijke kosten die Nijmegen, als contractgemeente, maakt voor het contractbeheer mogen niet uit WEB middelen betaald worden. Daarom heeft de regio afgesproken in de Samenwerkingsovereenkomst Volwasseneneducatie om de kosten (totaal € 21k) naar rato gemeentelijke WEB bijdrage, te bekostigen. Contractbeheer vloeit voort uit de wens van gemeenten om de relatie met ROC te professionaliseren.	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000	€ 2.000
7-15	Contractbeheer volwasseneneducatie	De extra bijdrage voor het contractbeheer kunnen we de komende jaren uit reserve Statushouders bekostigen.	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000	€ -2.000
7-16	Subsidie Maatschappelijke Culturele Vorming	Het budget is nooit meegegroeid met de stijging van het leerlingenaantal van het Maaswaal College.	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500	€ 3.500
7-17	GRP 2018-2022	Voor het Waterkwaliteit spooronderzoek kleine kernen is een investering nodig van € 50k, afschrijving 5 jaar. Dit bedrag wordt gedekt uit rioolheffing (MJB). Deze maatregelen zijn doorgeschoven uit voorgaande planperiode 2011-2017, dus géén nieuw maar vastgesteld beleid, wat nog niet eerder financieel vertaald is.		€ 11.000	€ 11.000	€ 11.000
7-18	GRP 2018-2022	Maaiveldanalyse vergt een investering van € 20k, afschrijving 5 jaar. Gedekt uit rioolheffing (MJB).		€ 4.400	€ 4.400	€ 4.400

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
7-19	GRP 2018-2022	Validatie meetgegevens. Vergt een totaal investering ad € 20.000, in 4 gelijke termijnen met een afschrijving van 5 jaar. Gedekt uit rioolheffing (MJB).		€ 1.100	€ 2.200	€ 3.300
7-20	GRP 2018-2022	Afkoppelen 5 ha verhard oppervlak in samenloop met reconstructies. Hiervoor investeren we € 150k per jaar, afschrijving 60 jaar. Gedekt uit rioolheffing (MJB).		€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500
7-21	GRP 2018-2022	Afhankelijk van uitkomst onderzoek denkstappenmodel: Autonomoos afkoppelen verhard oppervlak is een eerste investering nodig van € 500.000 per jaar, afschrijving 60 jaar. Gedekt uit rioolheffing (MJB).		€ 18.333	€ 18.333	€ 18.333
7-22	GRP 2018-2022	Plaatsen debietmeters bij gemalen vergt een totaalinvestering van € 100k in 4 gelijke termijnen met een afschrijving van 15 jaar. Gedekt vanuit rioolheffing (MJB).		€ 2.167	€ 4.333	€ 6.500
7-23	GRP 2018-2022	Bij het beoordelen van de VZ rationeel rioolbeheer is besloten om het rioolrecht jaarlijks met 1% te laten stijgen om de vervangingsvoorziening op lange termijn dekkend te laten worden.				€ 35.000
7-24	GRP 2018-2022	Afdekking van alle maatregelen vanuit het GRP (3-17 tot en met 3-23) met een verhoging van het rioolrecht van ongeveer 1,5%.		€ -42.500	€ -45.767	€ -84.033
7-25	Gemaal parkeergarage	Voor het gemaal Parkeergarage station is jaarlijkse storting in voorziening voor vervangingsplan nodig (€ 750). Daarnaast zijn er jaarlijkse onderhoudskosten energiekosten, onderhoud en storings etc. (€ 2.600).	€ 3.350	€ 3.350	€ 3.350	€ 3.350
7-26	Gemaal parkeergarage	De kosten voor dit gemaal leiden tot een verhoging van de rioolheffing.	-€ 3.350	€ -3.350	€ -3.350	€ -3.350
7-27	Markering wegen	In het kader van het verbeteren van de verkeersveiligheid en de herkenbaarheid van wegen (crow richtlijnen) moet de markering worden aangepast. Dit doen we in het kader van werk met werk maken. Daardoor zijn de meerkosten beperkt.	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
	TOTAAL Kaderbrief		€ 86.660	€ 89.443	€ 91.739	€ 94.612
7-28	Dividenden VITENS	Wijchen heeft 40.058 aandelen. Verwacht structureel dividend van € 0,99 per aandeel. Dit was € 3,36 per aandeel. Dit komt voort uit de Wet WACC (overwinst moet in tarieven teruggegeven).	€ 71.343	€ 71.343	€ 71.343	€ 71.343
7-29	DVO Munitax	N.a.v. de ingediende conceptbegroting 2019 Munitax is er een uitzetting op de DVO.	€ 65.102	€ 67.096	€ 75.942	€ 76.932
7-30	Uitbreiding VVE-inspecties	Extra VVE-gelden van minister Slob (brief minister 29 april). Dit bedrag is benodigd bovenop de bedragen uit de septembercirculaire.	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000	€ 3.000
7-31	De Meerval	Op basis van de ingediende begroting 2019 van de Meerval wordt een extra bijdrage van Wijchen gevraagd. We gaan met de Meerval in gesprek om het tekort terug te dringen. We nemen hierdoor niet het volledig gevraagde tekort (€ 54k) op in de begroting van Wijchen.	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2018	2019	2020	2021
7-32	Reisdocumenten en rijbewijzen	Op basis van verwachte aantallen uit te geven documenten moeten de begrote legesinkomsten worden bijgesteld.	€ 64.242	€ 124.077	€ 98.698	€ 150.579
7-33	WDW taakstelling	De afname aanvraag voor nieuwe reisdocumenten en rijbewijzen hebben een effect op de flexibele schil van de werkorganisatie. We gaan ervanuit dat 2/3 van de minder opbrengsten verrekend kunnen worden met de bijdrage aan de werkorganisatie.	€ -42.828	€ -82.718	€ -65.798	€ -100.386
TOTAAL BEGROTING 2019			€ 277.519	€ 302.241	€ 304.923	€ 326.079

Bijlage 8. Nieuw beleid

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2019	2020	2021	2022
8-01	Duurzaamheid en circulaire economie	Het Programmaboek energieneutraal Wijchen 2040 is met beslisnota "Samen naar een duurzaam Wijchen, energieplan op hoofdlijnen" (18 440) aan de Raad aangeboden. Daarnaast ontwikkelt Gemeenschappelijk Orgaan A-N een regionale energiestrategie die past bij de afspraken i.h.k.v. Inter Bestuurlijk Programma (IBP) en die de lokale activiteiten kosten effectiever en kwalitatief beter maken. In januari 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met de motie om het nationaal grondstoffen akkoord te ondertekenen.	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
8-02	Fiets/voetpad Alverna	Het college staat positief ten opzichte van een lokaal initiatief inzake de aanleg van een voet/fietspad van het MOB-complex richting Wijchense skiberg. Indien ingestemd wordt met de aanleg van dit pad is het noodzaak ook structurele middelen voor onderhoud en vervanging op te nemen in de begroting. Deze kosten worden geraamd op ca. € 1.000 per jaar.	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000	€ 1.000
8-03	Sportstimulering	Met dit geld geven we uitvoering aan het sportstimuleringsbeleid zoals omschreven in de notitie "Sport en bewegen".	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
8-04	Structurele voortzetting van de Pilot GFT-cocons	De eerste resultaten van de pilot gft cocons bij drie hoogbouwcomplexen zijn positief (weinig vervuiling, meer dan 50% inwoners maken er wekelijks gebruik van). Structurele uitrol van deze Pilot vergt een investering van € 140k. Voor wat betreft exploitatie, deze inzameling kan meelopen in de reguliere routes en brengt in deze omvang geen structurele kosten met zich mee.	€ 0	€ 14.500	€ 14.500	€ 14.500
8-05	Structurele voortzetting van de Pilot GFT-cocons	Meerkosten GFT Cocons worden in het tarief naar de burger verwerkt (€ 1 per aansluiting).	€ 0	€ -14.500	€ -14.500	€ -14.500
8-06	IBOR knelpunten verkeer wegmeubilair	Wij willen sneller kunnen inspelen op knelpunten op het gebied van verkeer en wegmeubilair die inwoners aangeven, zoals in het coalitieakkoord is aangegeven. Daarom verhogen we in 2019 het structurele budget voor onderhoud van de openbare ruimte (IBOR).	€ 20.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000
8-07	BOA	Door de Raad is een amendement aangenomen bij de begroting 2018 voor intensivering toezicht. Dit maken we structureel. Daarnaast breiden we dit uit vanaf 2020 met een extra fte. Uitvoering zal binnen de WDW plaatsvinden.	€ 50.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000
8-08	Regionale infrastructuur volwasseneneducatie (aanpak Laaggeletterdheid)	Het PFO Onderwijs heeft de gezamenlijke ambitie uitgesproken om tot een regionale infrastructuur voor volwasseneneducatie te komen in de vorm van een taalcoördinator. Financiering van de taalcoördinator komt deels uit de percelenregeling van de WEB (60%) en wordt deels door de regiogemeenten gedekt (40%). De inrichting van de infrastructuur met een taalcoördinator bevordert de juiste koppeling van vraag van de laaggeletterde burger naar het juiste passende taalaanbod. we voorkomen versnippering in aanbod en toeleiding, vergroten de herkenbaarheid voor de vindplaatsen van laaggeletterden (één aanspreekpunt).	€ 4.320	€ 4.320	€ 4.320	€ 4.320
8-09	Kunstfonds	We zetten het kunstfonds structureel voort. Tot 2021 is de reserve	€ 0	€ 0	€ 10.000	€ 10.000

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2019	2020	2021	2022
		voldoende gevuld om de kunstactiviteiten te kunnen bekostigen, daarna dient jaarlijkse voeding plaats te vinden.				
8-10	RSA / Tennis	In het coalitieakkoord hebben we uitgesproken om ook de tennisclubs te laten deelnemen aan het RSA. Bij deelname aan het RSA vanaf 2019 op verzoek van de gezamenlijke tennisclubs is een jaarlijkse storting nodig in de RSA Reserve. Deze bedraagt 2/3e deel van de geraamde gemiddelde jaarlijkse renovatiekosten.	€ 37.803	€ 37.803	€ 37.803	€ 37.803
8-11	RSA / Tennis	In aansluiting op 8-10 is, subsidie op onderhoud van tennisbanen à 56,5% van de geraamde kosten.	€ 10.000	€ 10.170	€ 10.170	€ 10.170
8-12	Buurtfonds	We komen in 2019 met een voorstel om een buurtfonds in te richten om initiatieven op het gebied van leefbaarheid te ondersteunen.	€ 0	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
8-13	Project OpStapbus	Continuering van het project OpStapbus, wat nu incidenteel afgedekt is bij MeerVoorMekaar.	€ 6.000	€ 28.000	€ 28.000	€ 28.000
8-14	Vier PFO's GO	Regionaal zijn er plannen om met een Mobiliteitsfonds te starten. De besluiten hieromtrent zijn nog niet genomen, maar worden wel dit jaar verwacht. De bijdrage wordt ingeschat op 3 euro per inwoner voor de initiatieven uit de vier PFO's, waar we in drie jaar naar toe groeien. In de bestaande begroting is reeds € 1,50 per inwoner opgenomen.	€ 41.000	€ 51.250	€ 61.500	€ 61.500
8-15	Structurele voortzetting van de Pilot zomerinzameling	Vanaf 2019 gaan we het gft in de zomerperiode iedere week ophalen. Wekelijks ophalen is een servicemaatregel. Dit levert nauwelijks besparing op de verwerkingskosten van restafval. Om de uitbreidingen in het kader van nieuw beleid op het taakveld afval te dekken wordt de heffing verhoogd. De gemiddelde verhoging van de afvalstoffenheffing wordt ingeschat op circa € 6 per aansluiting.	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000	€ 115.000
8-16	Afvaltarief omhoog ivm zomerinzameling	Stijging van het afvaltarief i.v.m. zomerinzameling zorgt voor meer inkomsten.	€ -115.000	€ -115.000	€ -115.000	€ -115.000
8-17	MFA management	De Multi Functionele Accommodaties (MFA's) in Wijchen zijn momenteel verschillend georganiseerd, met elk hun eigen sterkte en zwakke eigenschappen. Inzet op centrale aansturing van de MFA's moet leiden tot minder ad hoc problematiek en kostenefficiency. Een deel van het budget (€ 8k) wordt tevens aangewend om de problematiek bij MFA Noorderlicht aan te pakken.	€ 8.000	€ 28.500	€ 28.500	€ 28.500
8-18	Subsidie beheerkosten Waaijershof	Iedere gemeenschapsaccommodatie ontvangt € 7k aan beheerkostensubsidie per jaar. De Waaijershof ontvangt al jaren slechts € 2,5k. Dit bedrag kent geen grondslag in de subsidieverordening of beleidsregels. Met het opnemen van een jaarlijkse beheerkostensubsidie van € 7k wordt de rechtsgelijkheid hersteld.	€ 4.629	€ 4.629	€ 4.629	€ 4.629
8-19	Passend onderwijs	Het project School's Cool is in 2017 gestart. Dit moet structureel beleid worden.	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500	€ 7.500
8-20	Signaleren en bestrijden eenzaamheid	In het coalitieakkoord 2018-2022 wordt extra ingezet op het signaleren en bestrijden van eenzaamheid. Dit heeft onder meer vorm in welzijnsbezoeken aan 70+'ers. In 2019 worden voorstellen uitgewerkt om eenzaamheid onder alle leeftijden in Wijchen terug te dringen en mentale fitheid te bevorderen. Dit krijgt z'n beslag in de begroting 2020.	€ 0	Pm	Pm	Pm

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2019	2020	2021	2022
8-21	Graffiti	Voor het verwijderen van graffiti zijn in de begroting geen middelen beschikbaar. Tot op heden werden deze kosten op de post vandalisme geboekt waardoor deze post jaarlijks ook overschreden wordt. Hierbij gaan we er wel van uit dat de tunnelwanden en kasten met een anti-graffiti laag gecoat zijn (zie incidenteel posten in bijlage 10). Anders zijn de kosten fors hoger.	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500	€ 12.500
8-22	Lokale aanpak huiselijk geweld, kindermis-handeling en ouderen mishandeling	De afgelopen jaren heeft de aanpak huiselijk geweld zich gericht op financiering van het advies- en meldpunt Veilig Thuis. Een preventieve aanpak begint echter door lokaal meer te investeren op bewustwording en signalering. Dit des te meer vanwege de aanscherping van de Meldcode huiselijk geweld per 1 januari 2019. Deels realiseren we dit inhoudelijk en financieel in samenwerking met de centrumgemeente Nijmegen, en deels zit hier een lokale verantwoordelijkheid in. We werken dit uit in 2019 en nemen dit verder op in de begroting 2020.	€ 0	Pm	Pm	Pm
8-23	Aanpassing Woordsestraat	De Provincie gaat de N324-Graafseweg onderhoud uitvoeren in 2019. Onze zorgen over de verkeersveiligheid zijn voortvarend opgepakt. Zo komen verkeerlichten bij aansluiting Drutenseweg/Graafseweg. Voor de fietsers wordt een oversteekmogelijkheid bij de Woordsestraat verbeterd. Een totale herinrichting met grondaankoop zorgt voor een veilige oversteek (geraamd op € 427.206, exclusief BTW en inclusief benodigde grondaankopen). De provincie vraagt ons om een bijdrage op basis van de eigendom-verdeelsleutel (potentheorie). de gemeente is eigendom van één zijde (Woordsestraat) en wordt gevraagd 25% bij te dragen (€ 136.153,=). Hiermee wordt de N324 veel veiliger voor fietsers onder andere van en naar de middelbare scholen.	€ 0	€ 5.500	€ 5.500	€ 5.500
8-24	Fietspad Ravensteinseweg	De Ravensteinseweg is een gebiedsontsluitingsweg en mist als één van de enige belangrijke schakels een fietsvoorziening. Er is een eerste inschatting gemaakt van locatie, vormgeving en grondmogelijkheden. De grond aan de oostzijde is mogelijk uit te ruilen (perceel staat in verkoop). Hierdoor lijkt er nu een kansrijke situatie voor te doen. Er is een ontwerp en raming gemaakt om dit goed te onderbouwen, de investering bedraagt € 275.000. Opgenomen is het bedrag aan kapitaallasten en onderhoud.	€ 0	€ 12.000	€ 12.000	€ 12.000
8-25	WDW: Programmamanager duurzaamheid	In de nota "samen naar een duurzaam Wijchen" is opgenomen dat voor de uitvoering van het plan extra formatie benodigd is. Bij de inschatting van het bedrag gaan we ervan uit dat Druten ook bijdraagt aan de programmamanager.	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
8-26	WDW: AVG/APV en vergunningen	Het bestuur van de WDW stelt voor om extra formatie op te nemen voor de uitvoering van de wet AVG, en aanvulling van formatie voor de uitvoering van APV en vergunningen.	€ 152.928	€ 152.928	€ 152.928	€ 152.928
			€ 615.680	€ 766.100	€ 786.350	€ 786.350

Bijlage 9. (Nog) niet opgenomen nieuw beleid

Structurele posten:

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2019	2020	2021	2022
9-01	Personele bezetting griffie;	Personele uitbreiding voor de griffie vanwege de nieuwe raadsclusus. Dit is in de achterliggende jaren telkens via incidentele middelen opgelost. Het bedrag van € 30.000 uit de kaderbrief is met instemming van het presidium verhoogd naar € 71.000.	71.000	71.000	71.000	71.000
9-02	Renovatie Kasteel	In de nota 18/5181 zijn de varianten uitgewerkt voor de verbouwing van het kasteel. De structurele lasten per variant zijn uitgewerkt in de nota. Op basis van de keuze van de raad geen deze structurele lasten ten laste van het structurele perspectief vanaf 2021, ervan uitgaande dat in 2020 de renovatie afgerond wordt. Ten tijde van opstellen van deze begroting is de keuze nog niet gemaakt, waardoor we hier de range aangeven tussen de aanboden minimale en maximale variant waarbinnen de raad kan kiezen.	€ 0	€ 0	Tussen € 106.000 en € 336.000	Tussen € 106.000 en € 336.000

Incidentele posten

Nr.	Onderwerp	Advies vakafdeling	2019	2020	2021	2022
9-03	Uitvoering evz	De gemeenteraad heeft via motie het college opgedragen in beeld te brengen wat nodig is voor afronding van de Ecologische Verbindings Zone (evz). Die restopgave staat in 2018 op een rij staan en wordt aan de raad gepresenteerd. Op basis van de in 2018 te presenteren scenario's wordt voor volgende begrotingsjaren bepaald hoeveel budget meer nodig is.		pm		
9-04	Uitvoering EVZ tlv LOP	De kosten van EVZ kunnen ten laste van het Landschaps Ontwikkelings Plan worden gebracht.		pm		
9-05	Stimuleren opkomst verkiezingen	De gemeente kan de opkomst van verkiezingen stimuleren, zoals de borden bij de laatste raadsverkiezingen. Hierover moeten we uitgangspunten vaststellen (overleg met burgemeester en griffier).	€ 18.000	pm	pm	€ 18.000
9-06	Verbeteren toegankelijkheid mindervaliden	De gemeenteraad heeft een bedrag van 65k ter beschikking gesteld voor het aanpassen van de toegankelijkheid openbare ruimte. Hiervoor is in overleg met de btb een prioriteitenlijst opgesteld. De beschikbare middelen volstaan niet voor de uitvoering van de gehele lijst. De totale kosten bedragen € 128k. Er resteert dus een tekort van 63k. (excl. bushaltes en steigers).	€ 30.000	€ 30.000		
9-07	Verbeteren toegankelijkheid mindervaliden	Aan het wijchens meer staan 4 (vis)steigers deze zijn slecht toegankelijk voor mindervaliden. Conform het VN verdrag dient de openbare ruimte goed toegankelijk te zijn, ook voor mindervaliden. In dat kader moeten de 4 steigers worden aangepast. Voorgesteld wordt om dit gefaseerd te doen over een periode van 4 jaar.	€ 12.000			

Bijlage 10. Incidenteel perspectief (exclusief bouwgrond)

Incidenteel meerjarenperspectief 2019-2022	2019	2020	2021	2022
BEGROTING 2017, ADSD				
Renovatieplan sportvelden actualisatie	-10.000			
Omgevingswet	-45.000	-35.000		
Omgevingswet uit bestuursakkoord afgedekt	45.000	35.000		
Uitbreiding reserve duurzaamheidslening	-200.000			
Dekking reserve duurzaamheidslening	200.000			
Bouwleges (zie 3.08)	105.000	56.000		
Uitstel fases Bijsterhuizen, kwaliteitsinstandhouding	248.000			
Uitstel fases Bijsterhuizen, te verwerven groen	150.000			
Uitstel fases Bijsterhuizen, BR te verwerven groen	-150.000			
KADERBRIEF 2018-2020				
Milieucommunicatieplan, Campagne Groene gezicht	-15.000			
Milieucommunicatieplan uit budget verduurzaming	15.000			
Afboeken boekwaarde basisschool St. Jan Baptist	-221.000			
Bouwleges (zie 3.07)	106.000	12.000		
Mutatie winstuitkering Bijsterhuizen	0	1.500.000	1.000.000	
Winstuitkering Bijsterhuizen naar algemene reserve	0	-1.500.000	-1.000.000	
BEGROTING 2018, ADSD				
Bouwleges (zie 3.07)	-43.000	-36.000		
Versnellen aanpak slechte bermen	-150.000	-150.000		
Leerplicht: Ziekmeldingen terugbrengen	-5.750			
Parkstructuur Everardusplein	-49.000			
Amendement cameratoezicht stationsomgeving	-36.000	-36.000		
KADERBRIEF 2019-2022				
Bijstelling verwachte opbrengsten bouwleges	77.000	299.000		
PROGRAMMABEGROTING 2019				
Fiets/voetpad Alverna	-25.000	0	0	0
Ondernemers Awards	-7.500	0	-7.500	0
Revitalisering bedrijventerrein Wijchen Oost	-6.000	-6.000	0	0
Renovatieplan Sport accommodaties (RSA) / Tennis	-66.000	0	0	0
Strategisch regionaal adviseur OOV	-20.000	0	0	0
WBDBO	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
Herdenking Operatie Market Garden, activiteitenkosten	-25.000	0	0	0
Dodenherdenking 2020, activiteitenkosten	0	-20.000	0	0
Fruit in het Huis van de Gemeente	-17.500	0	0	0
Sporthal Arcus	-20.000	0	0	0
Graffiti	-25.000	0	0	0
DVO Munitax	-21.300	0	0	0
Verkoop vastgoed	775.000	0	0	0
Verduurzaming daken	-20.000	0	0	0
Bereikbaar maken van haltes voor iedereen	-70.000	0	0	0
Uitvoering geven aan Strategische waternota	-35.000	-10.000	0	0
Uitvoering geven aan Milieubeleidsplan 2018-2021	-25.000	-23.000	-15.000	0
Uitvoeringsplan preventie en vroeg signalering	-40.000	0	0	0
Uitvoeringsplan preventie en vroeg signalering	40.000	0	0	0
Implementatie VN-verdrag Handicap	-15.000	0	0	0
Bijdrage WDW	-372.600	0	0	0
Decentralisaties	-812.000	-400.000	0	0
Frictiekosten WDW	-161.000	0	0	0
Marktonderzoeken en bijeenkomsten economie	-16.000	0	0	0
Planeconomie	-15.000	0	0	0
Vorbereidingskrediet Kraanvogel	-100.000	0	0	0
Opbrengst Kraanvogelgebied	100.000	0	0	0
Dotatie rioolvoorziening	0	-2.000.000	0	0
Mutatie algemene reserve	998.650	2.334.000	42.500	20.000
TOTAAL INCIDENTEEL	0	0	0	0

Bijlage 11. Overzicht lasten WDW per Taakveld

Taakveld	Taakveld omschrijving	2019	2020	2021	2022
0.1	Bestuur	164	165	167	169
0.2	Burgerzaken	432	437	443	448
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	440	446	451	456
0.4	Overhead	8.871	9.016	9.156	9.288
0.8	Overige baten en lasten	60	61	62	62
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	8	8	9	9
1.2	Openbare orde en veiligheid	472	478	484	489
2.1	Verkeer en vervoer	1.354	1.369	1.383	1.404
2.2	Parkeren	19	19	19	20
2.5	Openbaar vervoer	15	15	15	15
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	45	46	47	47
3.4	Economische promotie	123	124	126	127
4.1	Openbaar basisonderwijs	24	24	25	25
4.2	Onderwijshuisvesting	52	52	53	54
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	89	90	91	92
5.1	Sportbeleid en activering	43	43	44	44
5.2	Sportaccommodaties	122	123	125	126
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	19	20	20	20
5.4	Musea	50	51	51	52
5.5	Cultureel erfgoed	40	41	41	42
5.6	Media	11	11	12	12
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.874	1.902	1.932	1.955
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	233	236	239	242
6.2	Wijkteams	339	343	347	351
6.3	Inkomensregelingen	1.310	1.326	1.342	1.358
6.4	Begeleide participatie	10	10	10	11
6.5	Arbeidsparticipatie	48	49	49	50
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	396	401	406	410
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	446	452	457	463
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	268	271	274	277
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	11	11	11	11
7.1	Volksgezondheid	145	145	146	146
7.2	Riolering	316	320	323	327
7.3	Afval	154	156	157	159
7.4	Milieubeheer	337	342	346	350
8.1	Ruimtelijke ordening	352	357	361	365
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	176	178	180	182
8.3	Wonen en bouwen	1.175	1.190	1.203	1.217
Eindtotaal		20.043	20.328	20.606	20.877

Bijlage 12. Subsidieplafonds

De raad heeft in 2017 ingestemd met de Algemene subsidieverordening 2018 (174666). Het college heeft vervolgens de subsidieregels geactualiseerd vastgesteld in maart 2018. In aansluiting daarop nemen we hier de subsidieplafonds op voor de norm- en waarderingssubsidies. Wanneer meer aanvragen binnen komen op de betreffende artikelen, kan het college ervoor kiezen subsidies lager te beschikken.

Onderwerp	Artikel subsidieverordening	Subsidieplafond €
Normsubsidies		
Gehandicaptenorganisaties	Artikel 7	13.373
Amateurkunst	Artikel 8	56.585
Sportstimulering	Artikel 9	115.392
Jeugdbeleid	Artikel 10	25.027
Ouderenorganisaties	Artikel 11	14.516
EHBO	Artikel 12	810
Beheerssubsidie wijkverenigingen	Artikel 14	93.043
Cultuurhistorie	Artikel 16	3.300
Musea	Artikel 16	3.200
Culturele activiteiten	Artikel 17	6.383
Maatschappelijk culturele vorming	Artikel 17	11.308
Onderwijsachterstandenbeleid	Artikel 24	209.320
Waarderingssubsidies		
Intocht sinterklaas	2b	2.500
Lokale volkscultuur	2c	2.500
Maatschappelijke Dienstverlening	2e	4.000
Historische kennis	2f	1.250
Dierenparkje	2h	2.250
Leefbaarheid	2i	8.250
Muziekonderwijs	Artikel 30/31	10.000

